

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a sociální práce

Bakalářská práce

Subjektivní vnímání života u dlouhodobých
uživatelů marihuany

Vedoucí práce: doc. PhDr. David Urban, Ph.D.

Autor práce: Tomáš Antoň

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: 3.

2019

Prohlášení o samostatném zpracování práce a souhlas se zveřejněním práce:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum 22.3.2019

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. PhDr. Davidu Urbanovi Ph.D. za trpělivost, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu psaní bakalářské práce poskytoval.

Obsah

Úvod.....	- 6 -
1. Subjektivní vnímání života.....	- 7 -
2. Základní charakteristika konopí a marihuany	- 10 -
2.1 Historie pěstování konopí	- 10 -
2.2 Konopné drogy	- 11 -
2.2.1 Marihuana.....	- 11 -
2.2.2 Hašiš	- 11 -
2.3 Způsoby užívání konopných drog.....	- 12 -
2.4 Účinky a průběh intoxikace	- 12 -
3. Rizika spojená s užíváním marihuany	- 15 -
3.1 Somatická rizika	- 15 -
3.1.1 Dýchací orgány.....	- 15 -
3.1.2 Kardiovaskulární systém	- 16 -
3.1.3 Mozek	- 16 -
3.2 Psychická rizika	- 17 -
3.2.1 Psychotické stavy	- 17 -
3.2.2 Amotivační syndrom	- 17 -
3.3 Snižování rizik	- 18 -
4. Závislost.....	- 19 -
4.1 Definice závislosti dle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10).....	- 19 -
4.2 Závislost na marihuaně	- 20 -
4.3 Marihuana jako vstupní droga	- 20 -
5. Uživatelé marihuany a konopných drog	- 22 -
5.1 Uživatelé marihuany a konopných drog v rámci společnosti	- 22 -
6. Praktická část	- 24 -
6.1 Cíle práce	- 24 -
6.2 Popis výzkumného vzorku.....	- 24 -

6.3 Metoda sběru dat.....	- 24 -
6.4 Sběr dat a okruhy otázek.....	- 25 -
6.5 Interpretace výsledků.....	- 26 -
6.5.1 Anamnestické údaje.....	- 26 -
6.5.2 Počátky a vývoj užívání marihuany	- 27 -
6.5.4 Subjektivní postoj k užívání marihuany	- 28 -
6.5.4 Subjektivní vnímání života ve vybraných aspektech	- 30 -
7. Diskuse.....	- 35 -
Závěr	- 38 -
Zdroje.....	- 39 -
Přílohy.....	- 41 -
Abstrakt.....	- 101 -

Úvod

Jelikož pracuji v adiktologických službách jako terénní pracovník s uživateli drog, byl pro mě výběr tématu s problematikou závislosti jasnou volbou. Co se konzumace marihuany týče, Česká republika drží jednu z prvních příček v Evropě. Společnost má ke kuřákům marihuany rozporuplný postoj - tím, že je marihuana nelegální drogou, jsou na jednu stranu postaveni mimo zákon, na druhou stranu však tolerováni. S lidmi užívajícími marihuanu se setkávám nejen v rámci svého zaměstnání, ale také v rámci osobního života. Zním ze svého okolí několik lidí, kteří dlouhodobě a pravidelně kouří marihuanu. Často jsem si pokládal otázku, zda dlouhodobí uživatelé cítí dopady dlouhodobého užívání na svůj život. Zajímá mě, jak svůj život vnímají. A zda si myslí, že je kouření marihuany v životě ovlivňuje. Téma zaměřené na subjektivní vnímání života u uživatelů marihuany mi připadá zajímavé nejen v kontextu mého pracovního i osobního setkávání s osobami užívajícími marihuanu, ale také v kontextu celé společnosti.

Tato práce je rozdělena na dvě hlavní části, první je teoretická, kde se dotýkám vymezení pojmu subjektivní vnímání života a dále se zde zaměřuji na téma závislosti, protože s tématem užívání návykové látky (marihuany) úzce souvisí. Hlavní jádro teoretické části práce je soustředěno v kapitolách o marihuaně a jejích účincích, o vlivu jejího užívání na člověka a o rizicích, které s sebou užívání marihuany přináší.

V praktické části práce propojuji okruhy teoretické části práce s vlastním výzkumem subjektivního vnímání života dlouhodobými uživateli marihuany. Hlavním nástrojem výzkumu jsou polostrukturované rozhovory realizované s deseti dlouhodobými uživateli marihuany. Informace získané pomocí těchto rozhovorů jsou dále zpracovávány prostřednictvím kódování.

1. Subjektivní vnímání života

Termín subjektivní je možné překládat jako ryze osobní, existující pouze ve vědomí konkrétního jedince, tedy subjektu.¹ Například medicína dobře zná pojem „subjektivní příznaky“, které jsou vnímány pouze pacientem a není vždy možné objektivně prokázat jejich existenci.² V rámci zkoumání psychiky není pojem „subjektivní vnímání života“ přesně definován.

Různá vědní odvětví k vnímání života a jeho kvality, zejména co se objektivního postoje týče, zaujímají rozličné postoje. Například psychologie na tuto problematiku nahlíží optikou subjektivní kvality života (Subjective well-being), zde je klíčová otázka, nakolik spolu souvisí celková životní spokojenost a spokojenost v jednotlivých oblastech života.³ V hodnocení subjektivního vnímání života hraje velkou roli osobnost daného jedince. Na osobnost v tomto slova smyslu je možné nahlížet například optikou Smékala, který hovoří o jednom z možných pojetí osobnosti jako autorství činů a smyslu života. Dle tohoto konceptu je člověka jako osobnosti možné vnímat tehdy, kdy jeho činy vycházejí z jeho nitra a jsou faktickým vyjádřením jeho zkušeností a dovedností, ne pouze napodobováním či dokonce kopií vzoru, o kterém se jedinec domnívá, že mu pomůže dosáhnout toho, o čem usiluje.⁴ Jako protiklad tohoto pojetí je možné zmínit například teorii rolí, jejíž doslovná aplikace redukuje osobnost na způsoby chování a prožívání, v rámci kterých osoba vyjadřuje svou představu stran toho, co se v určitých pozicích či situacích očekává. Vnímání osobnosti jako autorství činů počítá s inter- i intraindividuálními rozdíly v míře osobní i osobnostní zralosti a vyspělosti.

Poznání osobnosti a její subjektivní vnímání se týká jádra osobnosti a její poznatelnosti. Jádro osobnosti je tvořeno soustavou konstruktů či mentálních reprezentací, jak racionální, tak iracionální jednání každého jedince je definováno tím, co si daná osoba myslí o okolním světě, jejími očekáváními a tím, v co věří.⁵

Vzhledem k zaměření této práce nemůžu nezmínit také možné přístupy ke svobodě. Fromm hovoří o „útěku před svobodou“ jako o jednom z typických životních stylů, ke kterým současný člověk sahá, aby zmírnil svou tenzi, zároveň však lze očekávat, že

¹ VOKURKA, M. a kol. *Velký lékařský slovník*. s. 1159

² Tamtéž s. 1159

³ HNILICA, Karel. *Věk, pohlaví a kvalita života*. In PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*, s. 415-417.

⁴ SMÉKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*, s. 517

⁵ BLATNÝ, M. *Psychologie osobnosti: hlavní témata, současné přístupy*. Praha: Grada, 2010. s. 304

každý jedinec touží po určité míře volnosti a nezávislosti ve smyslu volnosti v přijímání závazků.⁶

Jak tedy k tomu, jak subjekt sám svůj život hodnotí, dojít? Zde je možné uplatnit některé techniky, které k poznání (nebo alespoň přiblížení se) subjektivnímu vnímání života vedou. Jedna z nich je sebepoznání, tedy proces, v rámci kterého se, nezřídka kdy s překvapením, seznamujeme se svými myšlenkami a pocity, vlastnostmi a skrytějšími psychickými obsahy.⁷ Sebepoznání není jen prostředek k lepšímu zmapování sebe sama, zároveň podněcuje zlepšení schopnosti adaptace a upevňování duševního zdraví, protože čím více jedinec sám sebe zná, tím je pro něj snazší se vnímat realisticky a tím lépe dokáže odhadnout své reálné schopnosti a možnosti. Prohloubení sebepoznání je možné například prostřednictvím pravidelných reflexí v podobě úvah nad vlastními činy. Jde o hlubší analýzu jednání včetně jeho příčin, průběhu a dalších následků. Dalším zdrojem sebepoznání jedince je jeho sociální okolí, konkrétně komentáře či projevy ostatních k jeho osobě, poznává tak, jak je vnímán druhými a nakolik to souhlasí či kontrastuje s tím, jak sám sebe a svůj život vnímá sám.⁸

Subjektivní duševní pohodu lze dle Křivohlavého definovat coby kognitivní a emocionální vyhodnocení vlastního života. Pojem „pohoda“ je sám o sobě velmi subjektivní, pro každého člověka totiž tento pojem může zahrnovat něco trochu jiného. Hodnocení jejího subjektivního vnímání, které je předmětem této práce, je možné na základě zhodnocení údajů vycházejících z vlastní zkušenosti respondentů, z toho, jak nahlízejí například na své vlastní plány včetně jejich realizace, na svá očekávání a podobně.⁹ Blatný v této souvislosti hovoří o životní spokojenosti coby hlavní komponentě osobní pohody. Životní spokojenost pak vnímá jako vědomé a globální hodnocení vlastního života jako celku. V rámci vnímání osobní pohody je dle Blatného relevantní sledovat spokojenost v subjektivně významných životních doménách. Tyto domény nejsou striktně definovány, obvykle však jde o oblast rodiny, přátel, zaměstnání, společenské postavení, ekonomický status a sebehodnocení.¹⁰

Subjektivní faktory ovlivňují například pracovní výkon, sebevědomí, důvěru ve vlastní síly, iniciativnost nebo tvůrčí myšlení. Nerovnováha způsobuje například neefektivitu v konání, omezuje schopnost se koncentrovat a ovlivňuje interakce jedince

⁶ FROMM, E. *Mít, nebo být?* Praha: Aurora, 2014. s. 242

⁷ PETERKOVÁ, Michaela. *Kurz duševní rovnováhy: zbavte se stresu, napětí a úzkosti*, s. 7

⁸ MÍČEK, Libor. *Sebevýchova a duševní zdraví*. 1976, s. 14-24

⁹ KŘIVOHLAVÝ, J. *Pozitivní psychologie*, s. 195

¹⁰ BLATNÝ, M. *Psychologie osobnosti: hlavní témata, současné přístupy*, s. 304

s okolím. Dle Míčka vede nerovnováha rovněž k životní nespokojenosti, kdy se člověk cítí zbytečný a nešťastný, má sklon k citovým napětím a neumí je řešit, nepocituje svou morální hodnotu. Celá osobnost člověka a jeho subjektivní prožívání se pak mění a stává se stresorem.¹¹ Subjektivní kvalita života se týká jedincova vnímání svého postavení ve společnosti v kontextu jeho kultury a jeho hodnotového systému. Výsledná spokojenost je závislá na jeho osobních cílech, očekáváních a zájmech.¹²

Sociologie si v rámci subjektivního vnímání života všímá jak pohledu jednotlivce, tak hlediska společenských skupin a interakcí mezi nimi. Do toho, jak daná osoba vnímá svůj život, zasahují její prožitky z minulosti, vztahy k ostatním lidem, skupinám, kultuře, náboženství a podobně. Sociologie v rámci vnímání života a jeho kvality operuje zpravidla na základě proměnných jako je vzdělání, zaměstnání a socioekonomický status, volnočasové aktivit, rodinný stav, partnerství a rodičovství.¹³

¹¹ MÍČEK, Libor. *Sebevýchova a duševní zdraví*. 1976, s. 8-9

¹² VAĐUROVÁ, Helena a Pavel MÜHLPACHR. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*, s. 17

¹³ KRÍŽOVÁ, Eva. *Kvalita života v kontextu všedního dne*. In PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*, s. 221

2. Základní charakteristika konopí a marihuany

Konopí pochází z Himaláje, je velice rozšířené v Indii. Nejznámějšími rostlinami konopí pěstovanými pro svůj psychoaktivní účinek je konopí seté (*Cannabis sativa*) a konopí indické (*Cannabis indica*). V mírném podnebném pásu, tedy i v České republice, není problém rostlinu konopí, ať už setého či indického, vypěstovat venku. Přírodní drogy zpracované a vyráběné z konopí se řadí mezi látky s halucinogenním účinkem.¹⁴

Holland charakterizuje konopí následovně: „*Cannabis sativa je samičí rostlina konopí s vysokým obsahem chemických látek nazývaných kanabinoidy. Mezi nejdůležitější kanabinoidy patří kanabinol, kanabidiol a tetrahydrocannabinol. Hlavním psychoaktivním činidlem je delta-9-tetrahydrocannabinol (THC). THC se nachází ve všech částech rostliny, jeho koncentrace je však největší v květech, poté v listech, stoncích a semenech. Přesněji řečeno, THC se koncentruje v trichomech rostliny, což jsou malé pryskyřičné výrůstky či výčnělky.*“¹⁵

Mezi látky s prokázanými účinky snížení či odstranění úzkosti a potlačení psychotických symptomů patří kanabidiol CBD. V současné době je v rostlinách užívaných kuřáky marihuany jen pouze velmi malé množství CBD. Hlavním důvodem je šlechtění těchto rostlin, kdy klesá CBD a naopak se navyšuje množství THC.¹⁶

2.1 Historie pěstování konopí

Místo původního výskytu konopí se nachází ve střední Asii. Odtud se rostlina šířila přes blízký Východ do Afriky a později do Evropy a Ameriky. V současné době je možné říct, že se konopí vyskytuje po celém světě, s výjimkou tropických deštných pralesů a polárních území. Kdy přesně došlo k tomuto rozšíření konopí, není možné přesně stanovit, dle archeologických nálezů však patří mezi rostliny pěstované již v samých počátcích zemědělství. Hmotné důkazy o výskytu a existenci konopí jsou známy například z Číny z období přibližně 4 000 let př.n.l.¹⁷

Hlavním důvodem, proč bylo pěstování konopí již v minulosti tak rozšířené, je možnost využití konopného vlákna, které sloužilo k výrobě provazů a oděvů. Další výhodou této rostliny jsou její semena, kterých si již v dávné historii lidé cenili pro jejich vysokou nutriční hodnotu. Existují předpoklady, že psychotropní účinky konopí

¹⁴ KALINA, Kamil, *Klinická adiktologie*, s. 64

¹⁵ HOLLAND, Julie. *Tráva: kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice*, s. 117

¹⁶ KALINA, Kamil, *Klinická adiktologie*, s. 64

¹⁷ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 32

byly objeveny rovněž velice brzy, kdy přesně a jakým způsobem však nejsme schopni určit.¹⁸

Role konopí v historii byla různorodá. Vlákna se používala jako surovina na výrobu lan a tkanin, semena jako potravina s vysokou nutriční hodnotou a palice a listy jako lék nebo prostředek k šamanským a magickým rituálům.

2.2 Konopné drogy

Konopné drogy se vyskytují ve dvou hlavních formách. První z nich je samotná marihuana a druhou je produkt z marihuany – hašiš.

2.2.1 Marihuana

„Marihuana představuje název pro sušené květenství a horní lístky ze samičí rostliny konopí. Barva je dle kvality zpracování od příjemně plné spíše tmavě zelené až skoro k černo-zelené.“¹⁹

U marihuany platí zásada, že čím větší má sušina obsah květů, tím vyšší má potenci THC. Největší obsah THC mají samičí květy konopí. Naopak nejnižší obsah THC najdeme ve stoncích a kořenech konopí. Je rozdíl mezi konopím pěstovaným venku (outdoor) a konopím speciálně šlechtěným k pěstování pod umělým osvětlením (indoor). Venkovní marihuana vypěstovaná v Evropě dosahuje průměrného obsahu 2-8 % THC. Oproti tomu marihuana vypěstovaná pod umělým osvětlením, moderní technologií a vysoce propracovanými mechanismy šlechtění a pěstování, může obsahovat až okolo 20 % THC, v ojedinělých případech i více. Jedním z hlavních důvodů pěstitelů ke zvyšování THC v marihuaně je velká poptávka po vysoce potentní marihuaně mezi samotnými uživateli.²⁰

2.2.2 Hašiš

„Hašiš je konopná pryskyřice, obvykle obsahující malý obsah květenství a drobných nečistot. Barvu má tmavě zelenou, spíše předcházející do tmavě hnědé (dle čistoty).“²¹

Základní surovinou pro výrobu hašiše jsou květy ze samičí rostliny, na kterých je velké množství malých chloupků, na těchto chloupkách se nachází velké množství

¹⁸ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 32

¹⁹ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*, s. 175

²⁰ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 127

²¹ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*, s. 175

pryskyřice bohaté na THC. Existuje několik způsobů zpracování samičích květů konopí (marihuany) a následné výroby hašiše. Nejčastější jsou dva způsoby výroby hašiše. Prvním způsobem je přesívání přes jemnou tkaninu nebo pletivo s velmi drobnými oky. Hašiš zpracovaný tímto způsobem je hnědé barvy, spíše tvrdší, netvarovatelný. Druhým způsobem je tření květů rukama, na nichž se začne zachytávat pryskyřice. Poté, co se sběrači utvoří na ruce dostatečně silná vrstva pryskyřice, otře si ruce ostrou hranu připraveného nástroje (ostrý nůž, žiletka). Hašiš zpracovaný tímto způsobem výroby má černou barvu a měkčí tvarovatelnou strukturu. Množství THC v hašiši se liší v souvislosti se způsobem zpracování a kvalitou výchozí suroviny (marihuany). Obvyklá koncentrace THC v hašiši se pohybuje mezi 15-30 % THC, což je přibližně 5x více než v marihuaně vypěstované indoor.²²

2.3 Způsoby užívání konopných drog

Nejčastějším způsobem užití konopných drog je kouření. Marihuana se nejčastěji balí do marihuanových cigaret, tzv. jointů. Méně časté je užívání přes dýmky nebo šlukovky. U hašiše je tomu naopak, nejčastější formou užití hašiše je kouření přes dýmky, vodní dýmky nebo šlukovky. Méně časté je balení do jointů v kombinaci s marihuanou.²³

Perorální užití se vyskytuje oproti klasickému kouření v menší míře, nejčastěji se konopné drogy konzumují jako součást pokrmů či nápojů. Určité omezení při perorálním užívání konopných drog představuje rozpustnost účinných látek (THC) v olejích, tucích a alkoholu a naopak velice malá rozpustnost ve vodě.²⁴

2.4 Účinky a průběh intoxikace

Způsob, kterým uživatel marihuanu aplikuje do těla, významně ovlivňuje sílu a časový průběh jejích účinků.²⁵ Při užití marihuany či hašiše kouřením se účinek dostavuje téměř okamžitě, vrcholí v průběhu 20 minut a odezní do 3 hodin. Při perorálním požití je nástup prvních účinků pomalejší a dostavuje se do 30 minut, vrcholí po 1 – 5

²² MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 128-129
Magazín o konopí / marijanka.cz » Způsob aplikace marihuany. Magazín o konopí / marijanka.cz [online]. Copyright © Copyright 2012 [cit. 07.02.2019]. Dostupné z: <http://marijanka.cz/zpusob-aplikace-marihuany>

²⁴ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*, s. 176

²⁵ HOLLAND, Julie. *Tráva: kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice*, s.41

hodinách. Při perorálním užití je zvýšené riziko předávkování, důvodem je špatná možnost odhadnout přesnou dávku THC.²⁶

Na intoxikaci uživatele má nemalý vliv kromě koncentrace THC i tzv. setting, tedy aktuální psychické rozpoložení a nastavení uživatele.²⁷ Dalo by se říci, že platí pravidlo, čím lepší psychický stav před užitím, tím více euforický a bezstarostný stav se dostavuje po požití některé z konopných drog. A naopak, když je uživatel ve špatném psychickém rozpoložení, tak je velká pravděpodobnost dostavení úzkostných až depresivních stavů.

Marihuana působí na psychiku každého uživatele jiným způsobem, intoxikaci je možné rozdělit na tři fáze. První fáze nastává bezprostředně po požití drogy a v průběhu nástupu prvních účinků. V průběhu této fáze může nastat sevřený až úzkostný stav. Druhá fáze je popisována jako euforická a uživateli je nejvíce očekávána. Nastupuje spokojený a blažený pocit, u začínajících uživatelů je tento stav často spojen s bezdůvodným smíchem a s pocity euforie. Avšak při špatném settingu může nastat prohloubení úzkosti z první fáze. Děje se tak ve větší míře u začínajících uživatelů a experimentátorů. Ve třetí fázi odeznívají účinky popsané v prvních dvou fázích, objevuje se únava, ospalost, často i zmatenost a otupělost. V této fázi se také často objevuje silná chuť k jídlu, která může hraničit až s nenasytností.²⁸

Je důležité zmínit, že každý člověk reaguje na intoxikaci zcela individuálně. Stav, které mohl prožít jeden uživatel, nemusel prožít druhý a naopak. Jedním z prvních Evropanů, který popsal svůj zážitek intoxikace hašišem, byl Charles Baudelaire - učinil tak prostřednictvím eseje Báseň o hašiši:

„ A zde už začínají halucinace. Předměty okolo pomalu a zvolna nabývají podivných podob; znetvořují se a přetvářejí se, až nakonec vstupují do vaší bytosti nebo spíš vy vstupujete do nich. Pak se dostaví dvojsmysly, omyly a transpozice představ. Zvuky se oblékají do barev a barvy obsahují hudbu. Hudební noty jsou čísla a vy řešíte hrůzostrašnou rychlostí nesmírně složité aritmetické úlohy, jak se hudba odvíjí ve vašich uších... Dejme tomu, že sedíte a kouříte. Vaše pozornost prodlí poněkud déle u modravých obláčků, které vystupují z vaší dýmky. Následkem zvláštního dvojsmyslu, jakéhosi přehození nebo záměny pojmů, budete mít pocit, že se vypařujete vy, a

²⁶ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*, s. 65

²⁷ Tamtéž, s 65

²⁸ Marihuana | extc.cz. Úvod | extc.cz [online]. Copyright © 2009 extc.cz [cit. 07.02.2019]. Dostupné z: <https://www.extc.cz/marihuana.html>

*přisoudíte své dýmce (cítíte, že jste v ní schoulen a sbalen jako tabák) podivnou schopnost, že ona kouří vás.*²⁹

²⁹ BAUDELAIRE, Charles. *Báseň o hašiši*, s 29

3. Rizika spojená s užíváním marihuany

Užívání marihuany, stejně jako jakýchkoliv jiných drog, s sebou nese určitá rizika. První skupina rizik je spojena s možnými somatickými následky, jako například poškození plic či negativní vliv na srdce a mozek. Další skupina rizik je spojena se zhoršeným psychickým stavem uživatele až do stavu psychózy, může se objevit též amotivační syndrom.

Užívání marihuany nemá na lidský organismus pouze negativní dopady. U některých onemocnění se marihuana používá jako léčivá bylina. Konopné masti se používají na léčbu atopických ekzémů. Palice samičích rostlin konopí často kouří lidé s roztroušenou sklerózou, z důvodu uvolnění bolestivých křečí.

3.1 Somatická rizika

3.1.1 Dýchací orgány

Nejčastější způsob konzumace marihuany je kouření, z toho plyne, že nejvíce působí přímo v dýchacím ústrojí. Kouř z marihuany obsahuje velké množství chemických látek, které se zároveň nacházejí v tabákovém kouři. Spousta uživatelů, hlavně v České republice, si navíc balí marihuanové cigarety s příměsí tabáku, což zvyšuje riziko poškození plic. Z chemických látek aplikovaných do plic při kouření jsou to například oxid uhelnatý, oxid uhličitý a amoniak. Kuřáci marihuany, oproti kuřákům cigaret, často umocňují možné poškození plic zadržováním kouře z marihuany v plicích po několik sekund. Oproti tomu kuřáci cigaret cigaretový kouř vdechnou a ihned ho vydechnou.³⁰

U kuřáků marihuany se můžou projevit symptomy chronické bronchitidy (kašel, sípání, zvýšená ranní produkce hlenu) ve zvýšené míře oproti nekuřákům. Stejně tak jako u kuřáků cigaret je pravděpodobné, že jsou kuřáci marihuany vystaveni zvýšenému riziku výskytu rakoviny.³¹

Miovský uvádí jednu z prvních studií zkoumající souvislost kouření marihuany a zhoršením respiračních funkcí: „*Subjekty této studie byli mladí muži, kuřáci konopí, kteří měli po 47-59 dní neomezený přístup k cigaretám marihuany v prostředí nemocnice. Během experimentu bylo pozorováno významné poškození velkých a středně velkých dýchacích cest (zánětlivá reakce tracheobronchiálního epitelu), přičemž stupeň*

³⁰ HOLLAND, Julie. *Tráva: kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice*, s. 118-129

³¹ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 338-339

zhoršení byl úměrný počtu vykouřených cigaret, tedy počtu inhalovaných dráždivých látek.“³²

3.1.2 Kardiovaskulární systém

Dle dosavadních výzkumů nebyla u uživatelů marihuany prokázána zásadní rizika působení na srdeční činnost a na činnost cév.

S jistotou můžeme říci, že při požití marihuany u nepravidelných uživatelů nebo experimentátorů dochází ke zrychlení frekvence srdečního tepu, rozšíření cév, mírné snížení tělesné teploty a změny v krevním tlaku. Dlouhodobí a pravidelní uživatelé mají vybudovanou toleranci k těmto okamžitým účinkům marihuany na kardiovaskulární systém. Tolerance se v laboratorních podmínkách objevila po podání 2-3 dávek THC během 24 hodin. Poté, co vznikne tolerance, nemusí ani větší či velké množství vykouřené marihuany vyvolat velký efekt na fungování srdce a kardiovaskulárního systému.³³

3.1.3 Mozek

Mozek je hlavní orgán, na který kanabinoidy působí. Na základě realizovaných studií je známo, že nebyl prokázán vliv marihuany na somatické poškození mozku. V souvislosti s pravidelným, nadměrným a dlouhodobým užíváním konopných drog však byly u uživatelů zaznamenány poruchy některých kognitivních funkcí. Tyto poruchy jsou nejčastěji popisovány jako zhoršená schopnost soustředění a zhoršení v oblasti krátkodobé paměti. Poruchy kognitivních funkcí se nejčastěji vyskytují při stavu akutní intoxikace. Nejvíce rizikovou skupinou jsou děti a mladiství.³⁴

V posledních 30 letech vědci objevili mezi neuživateli a dlouhodobými a pravidelnými uživateli marihuany pouze nepatrné kognitivní rozdíly. Výsledky každé provedené studie se navíc podstatně liší. Vzhledem k těmto okolnostem nelze jednoznačně říci, že by dlouhodobé a pravidelné užívání marihuany trvale a zásadním způsobem ovlivňovalo intelektuální schopnosti.³⁵

³² MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 338

³³ Tamtéž, s. 346

³⁴ KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*, s. 177

³⁵ ZIMMER, Lynn Etta a John P. MORGAN. *Marihuana: mýty a fakta*, s. 82

3.2 Psychická rizika

3.2.1 Psychotické stavy

Psychotické stavy tvoří jeden z nejvíce diskutovaných problémů v souvislosti s užíváním marihuany, hašiše a konopných drog celkově. Miovský (2008) popisuje psychózu, jako: „...skupinu patologických stavů, pro které je charakteristická hrubá porucha kontaktu s realitou. Typicky dochází k poruše vnímání ve smyslu falešných vjemů různého stupně komplexnosti.“³⁶

V souvislosti s užíváním marihuany se psychotické stavy a psychózy vyskytují častěji u jedinců, u kterých se duševní porucha objevila již dříve. Další skupina, u které je pravděpodobnost výskytu psychóz a psychických onemocnění větší, jsou jedinci s vrozenými či dědičnými predispozicemi k daným psychickým onemocněním. Psychóza související s užíváním konopných drog zpravidla mizí do několika dní po odeznění intoxikace.³⁷

3.2.2 Amotivační syndrom

U některých dlouhodobých uživatelů marihuany se setkáváme s tzv. amotivačním syndromem. Amotivační syndrom se dá zjednodušeně charakterizovat jako skupina osobnostních změn zahrnující apatii, zhoršenou schopnost koncentrace, ztrátu energie, ztrátu pracovního nasazení a hlavně ztrátu motivace, ambicí a efektivity. Miovský definuje výstižně amotivační syndrom ve zkratce takto: „*Jde o rozvoj pasivnější, do sebe zaměřené osobnosti, která začíná žít pouze přítomností na úkor budoucích cílů.*“³⁸

Odborníci se dodnes přou o příčinnou souvislost užívání konopných drog a amotivačního syndromu. První studie, která vyvolala velké spory mezi odborníky, vznikla ve Spojených státech roku 1971. Výzkumníci Harold Kolansky a William Moore popsali 38 kuřáků konopí ve věku 13 – 24 let, u kterých zaznamenali výskyt problémů s motivací, koncentrací a ambicemi poté, co začali pravidelně kouřit marihuanu. Autoři studie měli možnost poukázat na příčinnou souvislost mezi užíváním konopných drog a mentálními poruchami. I přes tyto skutečnosti se nevyslovili k příčinnému vztahu, což vyvolalo bouřlivou reakci odborné veřejnosti.³⁹

³⁶ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 300

³⁷ ZIMMER, Lynn Etta a John P. MORGAN. *Marihuana: mýty a fakta*, s. 87

³⁸ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 366

³⁹ ROBINSON, Rowan. *Velká kniha o konopí*, s. 98

3.3 Snižování rizik

Rizika spojená s užíváním konopných drog by se neměla podceňovat. V souvislosti s existencí rizik je potřeba zmínit i možnosti a způsoby, jak tato rizika snížit.

Nejlepší ochranou proti rizikům spojených s užíváním konopí je konopí neužívat. Když už lidé konopné drogy užívají, měli by být informováni o všech účincích, žádoucích i nežádoucích. Zároveň by měli dodržovat zásady bezpečného užívání a minimalizace rizik. Neřídít pod vlivem konopných drog a celkově se vyhnout činnostem, při kterých je potřeba rychlého úsudku a rozhodování. Užívat konopí jen v příjemném prostředí a v dobrém psychickém rozpoložení. Nekombinovat ho s jinými drogami či alkoholem a užívat takové konopí, které znají. Konopí neznámého původu je může překvapit svou silou. Při kouření marihuany se obecně doporučuje použít pevný, např. cigaretový filtr. Zabrání vdechnutí pevných částic a snižuje množství dehtu jdoucí do plic.⁴⁰

⁴⁰ O marihuaně. Končím s hulením [online]. Copyright © [cit. 09.02.2019]. Dostupné z: <https://koncimshulenim.cz/o-marihuane/>

4. Závislost

Závislost jako takovou je možné vnímat jako komplexní, sociálně definovaný konstrukt. Její definice prošla různými fázemi vývoje a ani v současnosti neexistuje jediná, všeobecně uznávaná definice s jasně a jednoznačně vymezenými hranicemi. Podle definice American Society of Addiction Medicine je závislost považována za onemocnění mozku, z čehož plyne nutnost léčby. Neuvažuje se zde o skutečnosti, že mnozí jedinci dosáhnou „úzdavy“ bez léčby. Jiné definice hovoří například o fyzické závislosti, kdy si tělo uživatele zvykne na užívanou látku a postupně má potřebu stále většího množství dané látky k dosažení účinků, které se dostavovaly v počátcích užívání po nízkých dávkách.⁴¹

4.1 Definice závislosti dle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10)

„Syndrom závislosti je skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.“⁴²

Definitivní přidělení diagnózy závislosti se obvykle stanovuje, pokud v průběhu jednoho roku dochází k opakování jevů přímo souvisejících s projevy závislosti. Mezi tyto projevy patří⁴³:

- Bažení, tzv. craving, bažení je neodolatelná chuť až touha užívat návykovou látku,
- potíže s kontrolou užívání dané látky v souvislosti s množstvím užití látky a časem od začátku užívání do vystřízlivění,
- pokud je látka užívána z důvodu zmírnění příznaků odvykacího stavu a abstinenčních příznaků vyvolaných předchozím užíváním,
- projevení tolerance k účinkům užívané látky a s tím spojené zvyšování četnosti a množství dávek,
- postupná ztráta ostatních zájmů, koníčků a jiných potěšení, krom užívané psychoaktivní látky,

⁴¹ WEST, Robert. *Modely závislosti*, s. 19

⁴² NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*, s. 9-10

⁴³ http://txt.www.drogy-info.cz/index.php/publikace/glosar_pojmu/d/diagnosticka_kriteria_zavislosti

- užívání i přes prokazatelně škodlivé fyzické i psychické následky na daného uživatele.

4.2 Závislost na marihuaně

Kolem závislosti na marihuaně panuje, zejména mezi jejími uživateli, spousta mýtů a nepravd. Většina uživatelů je přesvědčena o tom, že marihuana závislost nevyvolává.

Miovský ovšem poukazuje na to, že: „*Konopné drogy mají určitý návykový potenciál. Tento návykový potenciál lze zkoumat a nahlížet z více pohledů, jedním z klíčových je případná podobnost účinků konopí na mozkový systém odměny s účinkem dalších návykových látek*“.⁴⁴

Zpravidla platí, že u experimentátorů a příležitostných uživatelů je riziko závislosti minimální. Větší riziko závislosti mají pravidelní a dlouhodobí uživatelé. Zda se závislost rozvine, závisí na mnoha faktorech. Mezi tyto faktory patří délka, množství a četnost užívání a náchylnost a predispozice daného jedince k závislostnímu chování.⁴⁵

4.3 Marihuana jako vstupní droga

Valná většina veřejnosti je obeznámena s faktem, že marihuana sama o sobě způsobuje pouze minimální škody. Část veřejnosti využívá marihuanu pro její léčebné účely. Stále se ovšem ve společnosti často setkáváme s názorem, že marihuana je vstupní drogou, která otevírá cestu k závislosti na tzv. „tvrdých“ drogách, například pervitinu, heroinu, kokainu atp.

Marihuana je v České republice nejpopulárnější nelegální drogou. Z toho se dá usuzovat, že lidé, kteří užívají tzv. „tvrdé drogy“, užívají současně i marihuanu. A také se dá usuzovat, že marihuanu užíli předtím, než vyzkoušeli nějakou z drog „tvrdých“. Tvrzení, že většina uživatelů „tvrdých drog“ užíla jako první nelegální drogu marihuanu, je přípustné a ve většině případů i pravdivé. Zároveň je však třeba zvážit, zda byla marihuana první návykovou látkou, kterou daní uživatelé vyzkoušeli nebo užívali. V drtivé většině případů se nejedná o marihuanu, ale o legální alkohol a cigarety. Důležité je zmínit, že většina uživatelů marihuany nepřechází na jiné, nebezpečnější substance a zůstává u konopí. Zimmer a Morgan zdůrazňují, že vztah

⁴⁴ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s.273

⁴⁵ Substituční léčba - Marihuana: jak moc je nebezpečná?. Substituční léčba - Veřejnost [online]. Copyright © 2019 [cit. 09.02.2019]. Dostupné z: <https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/marihuana-jak-moc-je-nebezpecna-390>

užívání marihuany a později „tvrdých drog“ je pouze statistický. Dokládají to tvrzením, že podobný statistický vztah se vyskytuje i u jiných běžných a méně obvykle souvisejících aktivit. Jako příklad uvádí jízdu na kole a jízdu na motorce. Většina lidí, kteří jezdí na motorce, předtím jezdila na kole. Ovšem už nemůžeme říci, že většina lidí, kteří jezdí na kole, bude jezdit na motorce.⁴⁶

Miovský shrnuje situaci kolem teorie marihuany jako vstupní drogy takto: „ *Podle současného stavu poznání je nejpravděpodobnější, že kdyby marihuana vůbec neexistovala nebo byla díky účinné represi naprosto nedostupná, její konzumace by sice byla nulová, uživatelů vysoce nebezpečných drog by ale v důsledku toho nijak nebylo.*“⁴⁷

⁴⁶ ZIMMER, Lynn Etta a John P. MORGAN. *Marihuana: mýty a fakta*, s. 49

⁴⁷ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 392

5. Uživatelé marihuany a konopných drog⁴⁸

Uživatelé marihuany a konopných drog reprezentují širokou škálu společnosti. S přihlédnutím k jejich množství a věkovému rozložení není jednoduché tuto skupinu přesně charakterizovat. Uživatele marihuany lze rozdělit například dle četnosti užívání, Miovský a Urbánek se zaměřili na skrytou populaci uživatelů drog, kteří nikdy nevyhledali žádnou odbornou pomoc, a rozdělili je takto:

- experimentátoři – uživatelé, kteří mají více než jednu zkušenost s nelegální drogou a tuto zkušenost opakují s dlouhými pauzami mezi jednotlivými zkušenostmi
- rekreační uživatelé – rekreační uživatelé berou drogu jako zdroj zábavy, odreagování a uvolnění
- závislí uživatelé – naplňují kritéria závislosti, ale mají stabilizované zázemí a vzorce užívání, zůstávají ve skryté populaci.

Miovský mluví o typologii uživatelů konopní podle dvou kritérií – *frekvence a celkové délky užívání*.

Dle frekvence užívání:

- *lehký (1-2x týdně),*
- *střednětěžký (2-4x týdně),*
- *těžký uživatel (5x týdně a více).*

Dle celkové délky užívání:

- *krátkodobý (0-4 měsíce),*
- *střednědobý (4 měsíce – 2 roky),*
- *dlouhodobý uživatel (déle než 2 roky).*

Kombinací těchto dvou kritérií lze uživatele konopných drog rozdělit do 9 kategorií (lehký krátkodobý uživatel, lehký střednědobý uživatel, lehký dlouhodobý uživatel, střednětěžký krátkodobý uživatel, atd.)⁴⁹

5.1 Uživatelé marihuany a konopných drog v rámci společnosti

Pohled české společnosti na uživatele konopí prochází vývojem a stává se čím dál více tolerantnějším. Mezi uživatele marihuany se řadí nejen příslušníci různých subkultur, například punku, reggae, hippies, rapu a hip-hopu, hipsteři nebo intelektuálové. Užívání

⁴⁸ V celé následující kapitole není-li uvedeno jinak je využit text: MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 162-164

⁴⁹ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 163-164

marihuany není tedy záležitost určité malé skupiny lidí, ale tuto látku užívají lidé napříč společnostmi od nižších společenských vrstev a postavení až po ty nejvyšší.

Ke zlepšení informovanosti společnosti a obrazu uživatelů konopí mezi populací v České republice přispívají velkou měrou známé osobnosti jako například hudebníci, filmy o této problematice jsou rovněž oblíbené a běžně dostupné. Jednou z těchto osobností je například Jiří X Doležal, který dlouhodobě informuje o problematice užívání konopí v časopise Reflex. Z muzikantů například Ondřej Hejma, který si zapálil jointa v živém televizním vysílání. Nebo rapper Rest, který ve svých textech často rapuje o užívání marihuany. Nejvýznamnějším filmem, který seznamuje českou společnost s typickým uživatelem marihuany, je film Samotáři. Ve filmu je hlavní

postava stylizována do role typického uživatele marihuany (huliče), odlehčenou formou upozorňuje na jeho klady i nedostatky a nezamlčuje negativní stránku užívání marihuany.⁵⁰

⁵⁰ LORENCOVÁ, Radmila. *Spiritualita uživatelů alkoholu a marihuany*, s. 70-71

6. Praktická část

6.1 Cíle práce

Cílem této práce je prostřednictvím kvalitativního výzkumu zmapovat subjektivní vnímání života výzkumného vzorku dlouhodobých uživatelů marihuany. Dílčími cíli je prozkoumat počátky a vývoj užívání marihuany respondentů, jejich subjektivní postoj k užívání marihuany a subjektivní vnímání života ve zvolených aspektech (studium a kariéra, partnerský vztah, volný čas, radost a prožívání, životní změna). Dalším dílčím cílem je zmapovat, zda se respondenti domnívají, že pravidelné a dlouhodobé užívání marihuany ovlivňuje způsob, jakým vnímají svůj život.

6.2 Popis výzkumného vzorku

Skupina respondentů se skládá z 10 osob, 7 mužů a 3 ženy. Kritériem pro výběr respondentů byla dospělost, věkový rozsah respondentů je 25 – 33 let. Dalším kritériem bylo pravidelné a dlouhodobé užívání marihuany, čímž mám na mysli osoby užívající marihuanu dva a více let, pravidelně alespoň jednou týdně (viz. kapitola 4.3). Respondenti pocházejí z různých vrstev společnosti a různého postavení, někteří jsou ještě studenti, jiní už pracující, většina respondentů je bezdětná, menší část již má děti. Většina respondentů studuje nebo má vystudovanou vysokou školu. Všechny osoby, které se zúčastnily výzkumu, žijí v Českých Budějovicích. Všichni respondenti uvedli výslovný souhlas s použitím jejich osobních dat a obsahu rozhovorů pro účely této práce. Z důvodu zachování anonymity respondentů jsou jejich jména pozměněna.

6.3 Metoda sběru dat

Jako metoda sběru dat byl zvolen polostrukturovaný rozhovor, zejména z důvodu možnosti obsáhnutí požadovaných témat s možností doptávání se respondentů během rozhovoru. Při vedení polostrukturovaného rozhovoru je základem osnova a jádro interview, kterého se tazatel drží, zároveň je zde prostor pro doptávání se na doplňující otázky a není nutné se držet pořadí a přesné struktury otázek.⁵¹

⁵¹ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*, s. 160-162

6.4 Sběr dat a okruhy otázek

Sběr výzkumných dat probíhal v měsíci únoru v roce 2019. Sběr dat probíhal na místě, které bylo s respondenty předem dohodnuto, pro rozhovor jsem se vždy snažil najít klidné místo, aby měl respondent čas, klid a prostor pro zamyšlení nad dotazovanými okruhy. Rozhovory probíhaly často přímo u respondentů doma, několik rozhovorů proběhlo na lavičce v klidné části městského parku. Průběh rozhovorů s respondenty byl bez větších problémů. Část respondentů odpovídala na některé citlivější otázky stručněji, naopak o užívání marihuany neměli respondenti problémy mluvit zcela otevřeně. Rozhovory trvaly průměrně 30 minut. Osnovu rozhovoru a okruhy otázek jsem měl předem připravenou. Během rozhovorů jsem reagoval na aktuální situaci a snažil se ke každému respondentovi přistupovat individuálně. Často nastala situace, kdy se respondent při dotázání na jedno téma rozmluvil více a jeho odpověď přesahovala také do jiných okruhů otázek, odpovědi respondentů se často prolínaly v rámci témat. V této situaci jsem rozhovor nepřerušoval a v rámci zásad polostrukturovaného rozhovoru jsem nechal respondenta mluvit.

Okruhy otázek s možnými doplňujícími podotázkami:

- Řekni mi něco o sobě (věk, vzdělání, zaměstnání)

Dětství a dospívání

- Jaké jsi měl/a dětství a dospívání?

Užívání marihuany

- Pověz mi o tvé první zkušenosti s marihuanou.
- V kolika letech jsi začal/a marihuanu pravidelně užívat a co tě k tomu vedlo?
- Máš pocit, že tě užívání marihuany v životě ovlivňovalo? Jestli ano, jakým způsobem?
- Můžeš přiblížit vývoj v užívání marihuany od počátku do současnosti?
- Měl/a jsi někdy zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany?
- Z jakých důvodů kouříš marihuanu?
- Při jakých příležitostech marihuanu kouříš?
- Při jakých příležitostech kouříš marihuanu?
- Komentuje tvé okolí tvé užívání marihuany?
- Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

Práce a vzdělání

- Jak bys sám/a sebe charakterizoval/a v rámci zaměstnání/studia?
- Naplňuje tě práce/studium, kterému se věnuješ? V čem konkrétně?

Partnerství

- Máš partnera? Jestliže ano, jaký je váš vztah?
- Jak ovlivňuje užívání marihuany tvé partnerské vztahy?

Radost a prožívání

- Co ti dělá v životě radost?
- Jsi spokojený s prožíváním svého života?

Touha po změně

- Je něco co bys ve svém životě chtěl/chtěla změnit?
- Pokud ano, co k této změně potřebuješ?

6.5 Interpretace výsledků

Z rozhovorů s respondenty byl pořízen audiozáznam, audiozáznam byl následně přepsán. Pro větší přehlednost jsem vytvořil kazuistiky jednotlivých respondentů, které jsou zařazeny v přílohách.

K analýze výzkumných dat používám metodu otevřeného kódování, vyhledávám klíčová témata, která se týkají stanovisek a postojů zkoumaných osob v subjektivním vnímání života a užívání marihuany ve čtyřech oblastech, které se jsem identifikoval následovně:

- 1) Anamnestické údaje
- 2) Počátky a vývoj užívání marihuany
- 3) Subjektivní postoj k užívání marihuany
- 4) Subjektivní vnímání života ve vybraných aspektech

6.5.1 Anamnestické údaje

Výzkumu se zúčastnilo 10 respondentů, 7 mužů a 3 ženy, ve věkovém rozmezí 25-33 let. Průměrný věk respondentů je 28 let. Většina respondentů má vystudovanou nebo právě studuje vysokou školu, 2 respondenti mají vystudovanou pouze střední školu a aktuálně nestudují žádnou školu, 1 respondent je vyučen. Všichni respondenti pracují, většina z nich má stálé zaměstnání, 1 respondent pracuje sezónně.

Všichni respondenti se shodují nad tím, že měli hezké dětství. U některých respondentů je znatelný rozpor. Na jednu stranu tvrdí, že na dětství bylo bezproblémové a šťastné, na stranu druhou přidávají nepříjemné zkušenosti.

Například Eliška o svém dětství říká: *„Dětství v pohodě, tím že mám 2 nevlastní bratry, tak to bylo docela náročné. Jeden s náma nebydlel, druhý jo. Ten co s námi bydlel, tak dělal spoustu průserů, takže moje dospívání bylo takový, že když jsem něco udělala, tak se to bralo doma, jako že v klidu, protože ten brácha byl vždycky braný jako horší. Dětství v pohodě, ale co v pohodě nebylo, bylo to, že se naši kvůli bratrovi často hádali. Padaly tam nějaké nápady na rozvod atd. Nevěřili si, protože bratr bral doma prachy, táta si myslel, že to utrácí máma, máma že táta. A prostě tam vznikaly tady ty psychy a pak se to vyřešilo, pak se na to přišlo a brácha šel do pastáku a už jsem vlastně nemohla udělat nic horšího“.*

Dospívání popisují respondenti jako zlomové období života. Toto období je u většiny z nich spojené s vymezováním se vůči autoritám. V tomto období začali všichni respondenti pravidelně užívat marihuanu, což jim způsobovalo problémy s rodiči i ve škole.

Například David popisuje své dospívání následovně: *„...a potom na střední, tam už mě srala škola, rodiče mě hlásili, já jsem začal hulit trávu a za to mě zase hlásili. To byla taková další etapa, kdy jsem měl konflikty s rodičema. Prostě puberta, takový ty pocity, že tě rodiče vůbec nechápu a tak...“.*

6.5.2 Počátky a vývoj užívání marihuany

V této kapitole se zaměřím na první zkušenost respondentů s marihuanou, na důvody, které je vedli k pravidelnému užívání a na zdravotní komplikace spojené s pravidelným užíváním marihuany.

Většina respondentů, kteří se zúčastnili výzkumu, měla první zkušenost s marihuanou na základní škole. Všichni z respondentů začali s pravidelným užíváním marihuany na střední škole. Respondenti jsou ve vzájemném rozporu, při popisování prožívání prvního zážitku, polovina respondentů mluví o pozitivním zážitku, druhá polovina respondentů hodnotí svou první zkušenost s marihuanou jako negativní zkušenost. Michal ke své první zkušenosti s marihuanou uvádí: *„...první zkušenost byla dost pozitivní, hrozně jsme se nasmáli na tom čundru, konstantně jsme se tam váleli smíchy...“.*

Naopak Jan o své první zkušenosti říká: „...*ta zkušenost nebyla moc dobrá, zhulili jsme se s kámošem, on to sehnal a byli jsme na sračky, pamatuju si, že se mi zužovala ulice, musel jsem se opírat rukou zdi, abych nespádl...*“.

I přes tuto negativní zkušenost se časem k užívání vrátili. Jako hlavní vlivy, které je vedly k následovnému pravidelnému užívání marihuany, uvádějí respondenti zvědavost, touhu vyzkoušet něco nového a vliv party kamarádů a vrstevníků, kteří byli v jejich bezprostředním okolí a s marihuanou měli větší zkušenosti. Všichni respondenti si prošli obdobím, kdy užívali více než 2 marihuanové cigarety denně. U většiny z nich mělo užívání marihuany vzestupnou tendenci do doby, kdy stáli před velkou životní výzvou, jakou byla například maturita.

David to potvrzuje slovy: „...*Prvního jointa jsem měl v těch 16 a pak se to rychle zvrhlo, že během 3 měsíců jsem přešel od jointa týdně k 3-6 jointům denně, když byla venkovka, tak jsme vyhulili klidně třeba 3-5 gramů za den. A to trvalo od druháku do druhého pololetí čtvrtáku, takže tak od 17 do 19 a pak se to zklidnilo. Před maturitou jsem to stáhl tak na dva gramy za tejdén...*“

Většina respondentů na svém těle nepozoruje žádný negativní vliv užívání marihuany, část respondentů mluví o ranním kašli, zároveň přiznávají, že spolu s marihuanou kouří ještě cigarety, z toho důvodu nedokáží přesně říci, zda jejich plíce více ovlivňuje marihuana nebo cigarety. Patrik k tomuto tématu dodává: „...*Mám lehký astma, ale to je spojený i s kouřením normálních cigaret. Jinak mě to nijak neovlivňuje, po fyzický stránce určitě ne. Po psychický asi že jsem větší flegmatik, než jsem bejval...*“

6.5.4 Subjektivní postoj k užívání marihuany

V této podkapitole se budu věnovat důvodům, které v současné době vedou respondenty k užívání. Příležitosti, při kterých respondenti marihuanu kouří. A zaměřím se na téma úplné abstinence od marihuany u respondentů.

Mezi hlavní důvody, které vedou respondenty k užívání marihuany v současné době, většina respondentů nejčastěji zařazovala skutečnost, že je pro ně kouření marihuany chvílí odpočinku, kdy můžou hodit starosti za hlavu. Dalším častým důvodem je u respondentů zesílení fantazie, estetických prožitků a možnost podívat se na nějakou problematiku z jiného úhlu pohledu. Ondřej to potvrzuje slovy: „...*A tenkrát jsem pochopil, že prožívat ten svět na týhle droze je hrozně fajn a začal jsem to preferovat. No, stalo se to pro mě takovým nástrojem k zesílení nějakých estetických*

pocitů a tak. A v tomhle směru se mi zdá ta droga užitečná do dnes. A i z tohoto důvodu tuhle drogu určitě kouřím a kouřit budu v nějaký míře...“.

Podobný postoj zaujímá i Michal: „...Musím říct, že mě dodneška udivuje, jak třeba celý den pracuju na semináře do školy, třeba když dělám nějakou teoretickou filozofii a už se mi z toho zavaňuje hlava. Pak si večer dám jointa a najednou mě napadají úplně jiné věci, který mě při tý semináře nenapadly. Umožňuje mi to dávat jiné úhel pohledu na tu věc. A takhle to mám se vším, s názorem na lidi s názorem na politickou situaci a tak...“.

Jeden z respondentů otevřeně přiznává, že je na marihuaně závislý a nad důvody, které ho v současné době vedou k užívání marihuany, se příliš nezamýšlí, Patrik doslova říká: „...No tak, jelikož jsem závislej, tak mi to nic moc nedává a ani nic moc nebere. Když si zakouřím, tak je to pro mě už takovej stereotyp, že necítím asi ani žádnou změnu na sobě...“.

Respondenty je možné rozdělit do 3 skupin podle příležitostí, při kterých marihuanu kouří. První skupina mluví o tom, že marihuanu kouří o samotě.

Lenka: „...kouřím radši sama. Protože před lidma začínám mít nějaký pocity, že melu, že jsem zhulená, že jsem nedostačivá nějakým způsobem...“.

Druhá skupina nedělá rozdíly, zda kouří o samotě nebo ve společnosti, na obou variantách nachází pozitiva.

Michal: „...Úplně nejradši si zahulim ve společnosti, a po hodině až dvou jít sám domů, tak tu cestu mám nejradši. Takhle to praktikuju často, jdu do hospody a pak jdu sám domů a přemýšlím si, když sem zhulenej...“.

Třetí skupina kouří marihuanu výhradně ve společnosti.

Eliška: „...Bud' s kámošema, nebo prostě když jdu na nějakou akci, tak to prostě klasika, když se jede na párty. Takže spíš ve společnosti, samotnou mě to nenapadne si jen tak ubalit brko...“.

Všichni respondenti opakovaně přemýšleli nad tím, že s kouřením marihuany přestanou. Polovina respondentů si dala v životě alespoň tříměsíční pauzu od užívání marihuany. Druhá polovina respondentů kouří marihuanu bez větších pauz od počátku dlouhodobého užívání. V současné době nikdo, kromě Patrika, neplánuje přestat s kouřením marihuany. 6 respondentů užívá marihuanu 2 – 3x týdně. Tito respondenti uvádějí jako hlavní důvod, proč nemají v plánu přestat s užíváním marihuany, nízkou míru a četnost užívání, která jim nijak nebrání v každodenních činnostech a nezasahuje jim negativně do života.

Eliška k tématu abstinence říká: „...*O tom, že přestanu úplně, jsem přemýšlela, když jsem s tím přestala na ten rok a půl. To mě sral bývalý partner, jak je z toho zasekaný, jak si nic nepamatuje a je mimo. A měla jsem tam to, že takhle já taky nechci být mimo a nepamatovat si, co jsem dělala dva dny zpátky. Ale teď to mám tak ujasněné, že s tím vlastně nemám potřebu končit. Mám to hozené do toho hulení občas a neomezuje mě to v běžném životě...*“.

Oproti tomu respondenti, kteří užívají marihuanu více než 3x týdně, se v důvodech, které jim brání přestat s užíváním marihuany, rozcházejí.

Veronika: „...*beru to jako třeba chuť na čokoládu, většinou si ji taky neodřeknu. Takže jako... Noo myslím si, že bych s tím neměla ani problém přestat...*“

Patrik: „...*teď to mám v plánu od léta tuhle myšlenku rozvíjet. Protože chceme vycestovat z ČR, takže si s sebou nic nepovezu, což je dobrý, no jak to říct, odvykačka chtě nechtě...*“

Lenka: „...*otázka pro mě je kdy v té chvíli volá duše, protože jí to nějakým způsobem nedělá dobře. A kdy je to právě jen to měla bych být jako ostatní, prostě to měla bych... Což se mi střídá, někdy bych řekla, že je to moje přání, protože cítím tu závislost. Ale často je to volání toho okolí skrze mě...*“

Antonín: „...*vím, že prostě, asi ani nechci. To bych radši přestal s kouřením a s alkoholem úplně. A to hulení bych odstraňoval až jako úplně poslední. Vnímám to jako nejmenší zlo oproti cigaretám a alkoholu...*“

Výpovědi těchto 4 respondentů jsou rozdílné, společný znak, který tyto respondenti vykazují, je nadměrné užívání marihuany spojené se závislostí.

6.5.4 Subjektivní vnímání života ve vybraných aspektech

V této podkapitole se pokusím shrnout subjektivní vnímání života respondentů v pěti vybraných kritériích. Kritéria, na která jsem se v rámci subjektivního vnímání života zaměřil, jsou zaměstnání/studium a kariéra, partnerské vztahy, volný čas, prožívání a životní změna.

Respondenti vnímají téma zaměstnání a kariéry rozdílně, 6 respondentů je se současnou prací spokojeno, práce je baví a naplňuje je.

Jan: „...*baví mě na tom pozorovat, jak se ty lidi na lyžích zdokonalujou, mám z toho dobrej pocit...*“

Ondřej: „...*ta práce, kterou teď dělám, mě hodně baví a hodně mě naplňuje...*“

Naopak 4 respondenti nejsou ve své současné práci spokojeni, důvody nespokojenosti jsou individuální.

Patrik: „...že by mě to nějak naplňovalo, to ani ne. Mezi mé zájmy patří převážně hudba, výtvarný umění, kinematografie a literatura a to na lakýrně fakt není. Takže nějaký naplnění a seberealizaci vidím spíše v tomhle...“

Antonín: „Je to v té staré práci fakt o lidech, výrobky se dělají pěkné, to mě baví, ale ti lidi tam to nemůžu vystát, jsou to hrozní dementi, nerozumí své práci...“

V plánování kariéry se respondenti rozcházejí. Respondenti, kteří souběžně se zaměstnáním studují vysokou školu, mají plány na kariéru ve studovaném oboru.

David: „...Až dokončím školu, tak bych se chtěl věnovat tomu, co vystuduju...ale až po škole. Chtěl bych dělat vychovatele, dětský domov nebo tak, nebo jiný pomáhající profese...“

Veronika: „...Měla jsem možnost nastoupit do Preventu do terénního programu jako terénní pracovník. Noo, ale nakonec nenastoupím, prvně chci dostudovat. Ale rozhodně bych se chtěla v budoucnu věnovat oboru, kterej studuju...“

Většina respondentů je v partnerském vztahu, 7 respondentů má stálý vztah a 3 respondenti jsou aktuálně bez partnera. Svůj partnerský život většina z nich charakterizuje jako dlouhodobý a spokojený vztah. Užívání marihuany jako faktor, který negativním způsobem jejich partnerský vztah ovlivňuje, vnímají pouze 2 respondenti.

Michal: „...A ta partnerka no, snaží se mě tlačit do toho, abych si dal nějaký časový intervaly, teď jsme se domluvili na měsíci a to jsem nedodržel. Takže tlak od ní cítím. Ale jsem ve vztahu s ní šťastnej. A ve výsledku se dokážeme stejně dohodnout, ale ta tráva je tam třaskavý téma, třecí plochy tam jsou. A kdybych se měl fakt rozhodnout, jestli přítelkyně nebo tráva, tak se na trávu fakt úplně vyseru, protože za to by mi to nestálo, abych o ni přišel...“

Antonín přiznává, že mu dlouhodobé užívání marihuany ve vysokém množství zásadně zasahuje do partnerských vztahů a dodává: „...ted' se ode mě před měsícem odstěhovala. Vždycky v tom hraje roli to hulení...většina mojich bývalých přítelkyň to považovalo za kámen úrazu. Ze začátku každá říkala, že jí to nevadí, ale samozřejmě v průběhu času bylo jasné, že jí to vadí. A po čase třeba když s tebou žije a zjistí vlastně, jak je to intenzivní to hulení a co se vlastně děje. Tak jim pak začalo vrtat hlavou jestli chtějí být s někým, kdo takhle hulí...“

Co se týče trávení a volného času a činností, které dělají respondentům radost, naplňují je a dodávají respondentům pocit seberealizace, se 5 respondentů shodovalo v aktivní trávení volného času, výlety do přírody a sport a cestování.

Jan: „...sportuju, sporty všeho druhu. Baví mě horská turistika a taky hodně lyže a snowboard. V létě jezdím na skejtu, ale čím jsem starší, tím se o sebe víc bojím....“

Veronika: „...geocashing a s tím spojený výlety do přírody, často bereme s sebou psa...“

Eliška: „...Mám rád a přírodu a výlety do přírody se psem. Baví mě volný styl života, nemám žádný koníček, kterému bych se extra věnovala. Zajedu si na lyže, zajdu na brusle, někdy vycestuju...“

Pro 2 z respondentů je aktuálně největším koníčkem studium, naplňuje je a dělá jim radost.

Michal: „...ted' mám největší koníček a náplň to studium filozofie a dělá mi to zároveň i ta radost, prostě mě to baví. Je to těžký a složitý, cizí jazyk k tomu, kterej neumím, ale i přesto mě to fakt baví. V tuhle chvíli nemám ani jinej zájem...“

David: „...škola, nějaký přednášky jsou super, nebo když udělám zkoušku, tak z toho mám fakt radost, naplňuje mě to...“

Ostatní respondenti se neshodovali v trávení volného času, jejich postoj k tomu, co jim dělá v životě radost se značně lišil.

Lenka: „...asi život sám...“

Marek: „...opravovat a stavět kola, hrát na gramce, prostě dělat muziku, to mě fakt baví...“

Antonín: „...malování, graffity, to je to co ze mě vychází ven, tím ventiluju svou vnitřní energii...já se ventiluju malováním a graffiti tvorbou...“

Dlouhodobí uživatelé marihuany se shodují na tom, že jsou s prožíváním svého života spokojeni. Polovina respondentů nemá v plánu na svém životě v současné době něco měnit a jsou se současným stavem spokojeni.

Lenka: „...Hele ted' už moc, ale musela jsem si přijít na to, že jako fakt nemusím. Že tu žijeme ve velkém naučeným způsobu života a nikdo z nás není schopnej nebo ochotnej naslouchat tomu vnitřku a dělat to co ten vnitřek(člověka) potřebuje...“

Ondřej: „...jsem spokojenej s tím jak prožívám svůj život. Ted' jsem prošel hodně těžkým zkouškovým, to mě fakt potěšilo, že jsem to zvládl. Napsal jsem těžkou esej, z který jsem měl obrovskou radost. Občas se mi zadaří v práci...“

Michal: „...myslím si, že jsem toho dost zažil a myslím si, že to je tak jak to má být. Začínám se zklidňovat z toho mládí pomalu a už plánuju ten rodinný život a že to jde tak jak to má jít. Nic bych neměnil z toho, co jsem prožil, fakt bych neměnil. Jsem spokojenej tam, kde teď jsem a co jsem...“

Druhá polovina respondentů má i přes spokojenost s prožíváním svého života v budoucnu naplánované změny.

Patrik: „...chceme vycestovat z ČR, protože Evropa je veliká, připadá mi škoda zůstat v ČR. A jelikož mám partnerku, která do toho se mnou půjde, tak to je super. A čas ukáže, kam nás to zavede, takže tohle je největší změna, kterou chci udělat. A co bude potom, to se uvidí, nekoukám moc daleko do budoucnosti. Snažím se žít přítomností...“

Marek: „...docela dlouho jsem přemýšlel, že bych se přestěhoval pryč tady z Budějovic, bydlím tady od narození...takže bych chtěl změnit prostředí a vypadnout z toho kde jsem od narození. Ale prvně chci dodělat školu, našetřit prachy abych měl nějaký základ, najít si nějakou práci, co by mě v tom novém prostředí drželo a bavilo...“

Eliška: „...dokud ještě mám čas, tak bych chtěla vycestovat na delší dobu. Na to potřebuju našetřit peníze, což je vedlejší. Ale hlavně sebrat odvalu sama v sobě se sebrat a udělat ten první krok, odseknout ty klasické vztahy a věci, ve kterých jsme vychovávaní. Musíš chodit do práce a musíš platit složenky a musíš mít internet, jinak se z toho posereš. Takže tam je taková vnitřní nejistota, jestli bych to dala a nějaká podpora od někoho dalšího. A tu odvalu sama v sobě hlavně sebrat...“

David: „...Mám nějaký cíle, který jsem si ještě nesplnil, jako třeba někam vycestovat do zahraničí...“

Důvody ke změně nikdo respondentů krom Marka neuvedl. Tři respondenti se shodli na tom, že by do budoucna chtěli vycestovat z České republiky a zkusit žít v zahraničí.

Respondenti se v rámci rozhovorů zamýšleli, zda jim užívání marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímají svůj život. V tomto okruhu se všichni respondenti shodují, že jim dlouhodobé užívání marihuany pohled, vnímání a prožívání jejich života jednoznačně ovlivnilo. Jediným společným bodem, který jsem identifikoval u 5 respondentů, byl názor, že nedokážou jednoznačně specifikovat, jakým způsobem jim užívání ovlivňuje život. A to hlavně z důvodu, že v současné době aktivně užívají, z toho důvodu se nedokáží na problematiku podívat s odstupem a zhodnotit ji.

Jan: „...určitě to ovlivňuje, jakým způsobem vnímám svůj život. Tohle je těžká otázka. Teď nějak nedokážu zformulovat jakým. Jako v životě mě to ovlivnilo dost, dost věci jsem díky tomu objevil a dá se říct, že mi to dost dalo, ale taky dost vzalo. Hele na tohle asi nedokážu nějak konkrétně odpovědět, to je fakt těžký...“

Antonín: „...nevím, jestli za to vnímání může tráva. Nebo je to jenom čistě moje vnímání, který bych měl i bez trávy. To ti nepovím...“

Lenka: „...logika mi říká, že nějakým způsobem ano, ale nejsem asi schopná říct jakoby jak nebo hlouběji. Protože jsem v tom, takže to nemůžu vidět...“

7. Diskuse

Z kazuistik vyplývá, že většina respondentů popisuje své dětství jako klidné a bezstarostné. Nikdo z respondentů nehodnotí své dětství negativně, i když v některých případech se objevují rozpory mezi reflektovaným klidným dětstvím a konkrétními událostmi z tohoto období, které popisují. Jeví se velice pravděpodobné, že je toto téma pro většinu lidí dosti citlivé a osobní, z toho důvodu mohli respondenti volit spíše obecnější odpovědi, vyhýbat se popisu konkrétních situací a nesdílet všechny podrobnosti.

U všech respondentů hraje významnou roli puberta a s tímto obdobím spojený přechod ze základní školy na školu střední. Změna prostředí, poznávání nových spolužáků a vrstevníků, s tím spojené objevování nových věcí. Většina respondentů měla první zkušenosti s užíváním marihuany v období přechodu ze základní na střední školu. A taktéž většina respondentů mluví o tom, že na střední škole začali marihuanu užívat pravidelně.

Jako nejčastější důvody, kvůli kterým respondenti začali užívat marihuanu, uvádějí zvědavost, zahrnutí nudy a určitý vliv okolí (spolužáci, kamarádi).

Respondenti se rozcházejí v pocitech spojených s prvním užitím marihuany, dalo by se říci, že se dělí na dvě poloviny. Ti, pro které je to nezapomenutelný zážitek spojený pocitem radosti a příjemným naladěním. A ti, kteří prožili stav, ve kterém jim bylo nepříjemně, a necítili se dobře. Tyto nepříjemné zážitky při první zkušenosti s marihuanou mohou korespondovat s prokázaným působením marihuany na kardiovaskulární systém u experimentátorů, kteří si na účinky drogy dosud nevyvinuli rezistenci (viz. kapitola 3.1.2⁵²) přes tuto prvotní nepříjemnou zkušenost marihuanu skupina respondentů s nepříjemným prvotním zážitkem zkusila znovu.

Z rozhovorů a kazuistik je zřejmé, že se respondenti shodují na tom, že na ně mělo pravidelné užívání marihuany v dospívání vliv. Nedokáží ovšem specifikovat, v čem vliv na ně samotné spočíval.

Většina respondentů se shodla na tom, že marihuanu dosud užívají hlavně z důvodů relaxace, uvolnění, zintenzivnění prožitků, umožnění jiného pohledu na problémy, které v současnosti řeší, a v neposlední řadě také jako prostředek zábavy.

⁵² MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 338

Osoby, které se účastnily výzkumu, nepocítují tlak okolí na jejich užívání, protože valná většina lidí v jejich okolí také kouří marihuanu. Výjimkou je respondentka, která je matkou, hovoří o problematickém vnímání matky – uživatelky marihuany, nepopírá však, že tento konstrukt má původ také v její hlavě. Respondenti popisují pouze tlak ze strany rodičů, který cítili hlavně v počátcích užívání, v současné době necítí tlak ani z řad rodinných příslušníků. Respondenti také nemají pocit, že by jim užívání marihuany ovlivňovalo vztahy s partnery, uvedena byla jak situace, kdy marihuana je ve vztahu „třaskavé téma“, tak situace, kdy respondentka užívá marihuanu se svým partnerem.

Každý z respondentů čas od času přemýšlí, že by s užíváním marihuany přestal úplně. Většina respondentů měla v životě od užívání marihuany delší pauzu, cca 3 – 6 měsíců. Dalo by se říci, že většina oslovených respondentů má jasně stanovené hranice, kdy, jak často a za jakých okolností marihuanu kouří. Dva z dotazovaných otevřeně mluví o závislosti.

I přesto, že většina respondentů zažila, že je užívání marihuany v životě omezovalo, bralo jim energii a často i motivaci do dalších činností, většině respondentů tato skutečnost nezabránila ve studiu a úspěšnému dokončení vysoké školy, nalezení zaměstnání a podobně. Toto zjištění nekorresponduje s osobnostními změnami patřícími do amotivačního syndromu, jak ho popisuje například Miovský (viz. kapitola 3.2.2⁵³), naopak převážná část respondentů uvedla, že když zpozorovali, že by jim nadměrné užívání marihuany mohlo zkomplikovat dosažení vytčeného cíle například v podobě složení maturitní zkoušky, omezili toto své užívání.

Takřka všichni respondenti jsou v současné době zaměstnání, většina respondentů kombinuje zaměstnání se studiem. Z rozhovoru a následné interpretace výsledků vyplývá, že jsou respondenti spíše v rozporu, co se týče svého zaměstnání v současné době. Mluví o spokojenosti, neznamená to ovšem, že by v dané práci viděli svou budoucnost, pracovali na kariéře, zažívali pocity naplnění a seberealizace danou prací. O změně zaměstnání přemýšlela většina respondentů. Také toto zjištění popírá nezřídka tradovaný názor o dlouhodobých uživatelích marihuany jako o osobách žijících přítomností na úkor budoucích cílů (viz ,kapitola 3.2.2⁵⁴).

Z provedených rozhovorů a následných kazuistik je možné říct, že většina respondentů se realizuje mimo své zaměstnání, hlavně v rámci studia a koníčků.

⁵³ MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*, s. 366

⁵⁴ Tamtéž, s. 366

Všichni respondenti se shodují v posuzování osobní spokojenosti. Se svými životy jsou spokojeni a v současné době buď nemají důvody k velkým životním změnám, nicméně snaží se neuzavírat do sebe a jsou otevřeni novým životním příležitostem, pokud chystají větší životní změnu, týká se vycestování do zahraničí.

Respondentům se vliv užívání marihuany na jejich životy složitě posuzuje. Takřka všichni respondenti se shodují, že užívání marihuany vliv na to, jakým způsobem vnímají svůj život, mělo a má i v současnosti. Nedokáží ovšem specifikovat, v čem ten vliv spočívá. Z důvodu dlouhodobého a pravidelného užívání marihuany se shodují a popisují nedostatečný nadhled nad danou situací.

Potvrdila se také tolerance společnosti vůči uživatelům marihuany, ač jde o nelegální drogu. O problematických reakcích na své užívání marihuany hovoří pouze respondentka, která je matkou, zde by mohlo jít o sociální konstrukt, že role matky je s rolí uživatelky konopí takřka neslučitelná. Zajímavým bodem výzkumu je také skutečnost, že respondenti hodnotí svůj život spíše pozitivně a také z objektivního pohledu „zvenčí“ se jejich životy, minimálně na první pohled, jeví jako úspěšné – dlouhodobí a pravidelní uživatelé marihuany z výzkumného vzorku studují vysoké školy (a leckdy jim jedna nestačí), pracují, navazují vztahy, mají děti, přemýšlejí o přesahových tématech jako je například potřeba seberealizace...tento pohled na uživatele marihuany je v přímém rozporu s některými veřejně deklarovanými zevšeobecnujícími pohledy na uživatele marihuany jako je možné vidět například v hlavní postavě filmu Samotáři.

Závěr

Cílem této práce bylo prostřednictvím kvalitativního výzkumu zmapovat subjektivní vnímání života výzkumného vzorku dlouhodobých uživatelů marihuany. Dílčími cíli je prozkoumat počátky a vývoj užívání marihuany respondentů, jejich subjektivní postoje k užívání marihuany a subjektivní vnímání života ve zvolených aspektech (studium a kariéra, partnerský vztah, volný čas, radost a prožívání, životní změna). Dalším dílčím cílem je zmapovat, zda se respondenti domnívají, že pravidelné a dlouhodobé užívání marihuany ovlivňuje způsob, jakým vnímají svůj život. Tyto cíle byly naplněny, témata jsou dále rozvedena v kapitole Interpretace výsledků a Diskuze. Pro účely závěru považuji za nutné zmínit zejména skutečnost, že všichni respondenti hodnotí svůj život spíše pozitivně, i přes to, že je užívání marihuany v určité životní fázi (například před maturitou) omezovalo, bralo jim energii a často i motivaci do dalších činností, většině respondentů tato skutečnost nezabránila ve studiu a úspěšnému dokončení vysoké školy, nalezení zaměstnání a podobně. Toto zjištění nekoresponduje s panujícím názorem ohledně změn kognitivních funkcí u některých dlouhodobých a pravidelných uživatelů marihuany. Respondenti se dále shodují, že jejich subjektivní vnímání života je pravidelným a dlouhodobým užíváním marihuany ovlivněno, nedokáží však posoudit, jakým způsobem, protože nemají možnost srovnání svého života bez marihuany.

Je jasné, že vzhledem k charakteru výzkumu a velikosti výzkumného vzorku nelze z výsledků této práce vyvozovat závěry všeobecně platné pro populaci dlouhodobých uživatelů marihuany, vnímejme ji však jako sondu do jejich nitra a podnět k dalším možnostem, jakým způsobem a na jakých tématech s cílovou skupinou dlouhodobých uživatelů marihuany pracovat.

Zdroje

Seznam použité literatury:

- BAUDELAIRE, Charles. *Báseň o hašiši*. 2. vyd. Praha: Volvox Globator, 1993. ISBN 80-85769-12-3.
- BLATNÝ, Marek. *Psychologie osobnosti: hlavní témata, současné přístupy*. Praha: Grada, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3434-7.
- ETERKOVÁ, Michaela. *Kurz duševní rovnováhy: zbatve se stresu, napětí a úzkosti*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0585-2.
- FROMM, Erich. *Mít, nebo být?*. Vyd. tohoto překladu 2. Přeložil Jan LUSK. Praha: Aurora, 2014. ISBN 978-80-7299-106-8.
- HNILICA, Karel. *Věk, pohlaví a kvalita života*. In PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0
- HOLLAND, Julie. *Tráva: kompletní průvodce světem marihuany v medicíně, vědě, kultuře a politice*. Hodkovičky [Praha]: Pragma, c2014. ISBN 978-80-7349-408-7.
- KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. Monografie (Úřad vlády České republiky), no. 1. ISBN 80-86734-05-6.
- KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4331-8.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Pozitivní psychologie*. Praha: Portál, 2004. Psychologie (Portál). ISBN 80-7178-835-X.
- KŘÍŽOVÁ, Eva. *Kvalita života v kontextu všedního dne*. In PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0
- LORENCOVÁ, Radmila. *Spiritualita uživatelů alkoholu a marihuany*. V Praze: Dauphin, 2011. ISBN 978-80-7272-247-1.
- MÍČEK, Libor. *Sebevýchova a duševní zdraví*. Praha: SPN, 1976. Knižnice psychologické literatury.
- MIOVSKÝ, Michal. *Konopí a konopné drogy: adiktologické kompendium*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-0865-2.
- MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

- NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-807367908-8.
- ROBINSON, Rowan. *Velká kniha o konopí*. Vyd. 3. Praha: Volvox Globator, 2004. ISBN 80-7207-532-2.
- SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Brno: Barrister & Principal, 2002. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-80-3.
- STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-x.
- VAĎUROVÁ, Helena a Pavel MÜHLPACHR. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3754-7.
- VOKURKA, Martin a Jan HUGO. *Velký lékařský slovník*. 9., aktualiz. vyd. Praha: Maxdorf, c2009. Jessenius. ISBN 978-80-7345-202-5.
- WEST, Robert. *Modely závislosti*. Praha: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, [2016]. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-157-2.
- ZIMMER, Lynn Etta a John P. MORGAN. *Marihuana: mýty a fakta*. Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-7207-463-6.

Internetové zdroje:

- http://txt.www.drogy-info.cz/index.php/publikace/glosar_pojmu/d/diagnosticka_kriteria_zavislosti
- Magazín o konopí / marijanka.cz » Způsob aplikace marihuany. Magazín o konopí / marijanka.cz [online]. Copyright © Copyright 2012 [cit. 07.02.2019]. Dostupné z: <http://marijanka.cz/zpusob-aplikace-marihuany>
- Marihuana | extc.cz. Úvod | extc.cz [online]. Copyright © 2009 extc.cz [cit. 07.02.2019]. Dostupné z: <https://www.extc.cz/marihuana.html>
- marihuaně. Končím s hulením [online]. Copyright © [cit. 09.02.2019]. Dostupné z: <https://koncimshulenim.cz/o-marihuane/>

Přílohy

Příloha č. 1 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Michalem

Příloha č. 2 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Antonínem

Příloha č. 3 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Veronikou

Příloha č. 4 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Patrikem

Příloha č. 5 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Lenkou

Příloha č. 6 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Ondřej

Příloha č. 7 – Kazuistika a přepis rozhovoru s David

Příloha č. 8 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Markem

Příloha č. 9 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Eliškou

Příloha č. 10 – Kazuistika a přepis rozhovoru s Janem

Příloha č. 1

Michal

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Michalovi je 33 let, momentálně bydlí v Českých Budějovicích, pochází z Prahy. Michal má vystudovaný maturitní obor na střední stavební škole průmyslové. Po delší pauze začal studovat arteterapii, kterou v loňském roce úspěšně dokončil, v současné době pokračuje ve studiu na magisterském oboru filozofie. Michal pravidelně užívá marihuanu 17 let, v současné době kouří cca 1 gram marihuany týdně.

Michal v životě vystřídal několik různých zaměstnání, v současnosti pracuje jako bankovní poradce. O svém dětství mluví jako o klidném a spokojeném, nic traumatického si nepamatuje. Co se týče mimorodinných vztahů a vazeb, v dětství měl méně kamarádů, dle svých slov hlavně z důvodu velké vzdálenosti místa bydliště od základní školy, volný čas proto trávil často sám. O svém dospívání mluví jako o divočejším období v životě, ale nic konkrétního nezdůrazňuje.

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Michal mluví o svých prvních zkušenostech s marihuanou na střední škole, bylo mu tehdy 16 let. K marihuaně se tenkrát dostal přes své tehdejší kamarády, konkrétně v partě spolužáků na školním výletě. Zážitky, které mu první stav intoxikace poskytl, popisuje jako jiné vnímání světa kolem sebe a zintenzivnění prožitků. Pravidelně začal marihuanu užívat o rok později, v 17 letech, toto období popisuje jako období experimentů. Na základě tohoto experimentování začal upřednostňovat alkohol před marihuanou, alkohol mu od začátku nevyhovoval, tuto preferenci si zachoval dodnes. Zdůvodňuje to tím, že z alkoholu mu bylo a je vždycky špatně, na rozdíl od marihuany. Dle jeho názoru si vztah k alkoholu nikdy nenašel a už ho asi nikdy nenajde také díky marihuaně, nevylučuje možnost, že kdyby se na střední škole nesetkal s relativně dostupnou marihuanou, užíval by alkohol i přes to, že mu fyzicky nedělá dobře.

Michal v současnosti vykouří 0,5 – 1g marihuany týdně. Upřednostňuje venku vypěstovanou marihuanu před vysoce potentním (co se týče THC) skunkem. Během své uživatelské kariéry měl maximálně dvoutříměsíční pauzy, které si stanovil sám pokaždé tehdy, když na sobě cítil, že už na něj má užívání marihuany přílišný vliv a omezuje ho v jeho každodenních činnostech. V životě se mu střídala období, kdy konopí užíval několikrát denně, s obdobími, kdy kouřil marihuanu několikrát do týdne. V současnosti

kouří 2 -3 jointy⁵⁵ týdně. Marihuanu užívá o samotě i ve společnosti, nevidí v tom rozdíl, obě dvě varianty pro něj mají pozitivní i negativní stránku, nebrání se ani jedné.

Zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany nikdy žádné nezaznamenal. Jako hlavní důvod svého pokračování v užívání marihuany i v současnosti uvádí rozšířenou fantazii a možnost podívat se na problém z jiného úhlu. K tomu dodává: *„Musím říct, že mě dodneška udivuje, jak třeba celý den pracuju na seminárce do školy, třeba když dělám nějakou teoretickou filozofii a už se mi z toho zavařuje hlava. Pak si večer dám jointa a najednou mě napadají úplně jiné věci, který mě při tý seminárce nenapadly. Umožňuje mi to dávat jinej úhel pohledu na tu věc.“*

Jako negativní stránku užívání marihuany vnímá zejména úbytek energie a odkládání povinností, přičemž jde často i o důležité věci. Další faktorem, který užívání marihuany v jeho životě ovlivňuje, je partnerský vztah. Michal byl s partnerkou domluvený, že omezí užívání a dá si měsíční pauzu, což nedodržel. Hovoří o tom, že z její strany na sebe cítí určitý tlak, zároveň ale dodává: *„Ve vztahu s ní jsem šťastnej. A ve výsledku se dokážeme stejně dohodnout, ale ta tráva je tam třaskavý téma, třecí plochy tam jsou. A kdybych se měl fakt rozhodnout, jestli přítelkyně nebo tráva, tak se na trávu fakt úplně vyseru, protože za to by mi to nestálo, abych o ni přišel.“*

Subjektivní hodnocení života

Michal v současné době pracuje jako finanční poradce, v práci je po finanční stránce spokojený. Kariéru ovšem v tomto odvětví nevidí a práce ho dostatečně nenaplnuje. Seberealizaci v oblasti zaměstnání vidí v sociální sféře, chtěl by pracovat jako sociální pracovník, případně terapeut. Arteterapie, kterou má vystudovanou, ho baví. Jako největší náplň svého života vidí v současné době studium filozofie. Dělá mu to radost a baví ho to i přes to, že studium popisuje jako složité. S prožíváním svého života je spokojený, má za sebou spoustu zážitků, zejména v minulosti hodně cestoval. Ve svém životě by nic neměnil, je spokojený tam, kde teď je. A dodává: *„Začínám se zklidňovat z toho mládí pomalu a už plánuju ten rodinný život a že to jde tak, jak to má jít. Nic bych neměnil z toho, co jsem prožil, fakt bych neměnil. Jsem spokojenej tam, kde teď jsem a co jsem.“* Když se zamýšlí nad otázkou, zda dlouhodobé pravidelné užívání marihuany nějakým způsobem změnilo vnímání jeho vlastního života, dochází k názoru, že zcela jistě ano. To hlavní ovlivnění se podle jeho názoru odráží v jeho

⁵⁵ Marihuanová cigareta

povahových rysech, v některých situacích se dle svých slov chová přehnaně flegmaticky a v jiných zase přehnaně cholericky - domnívá se, že by jeho reakce byly jiné, kdyby marihuanu dlouhodobě neužíval.

Přepis rozhovoru s Michalem

T: Řekni mi něco o sobě

M: Jemnuju se je mi 33 let, dělám finančního poradce..noo co bych ještě tak řekl. Mám střední stavební průmyslovku. A teď loni jsem dodělal arteterapii na pedáku JČU, po 8 letech, mi to trvalo trochu dýl. Jo a teď ještě studuju magisterský studium – filozofii.

T: Jak dlouho kouříš marihuanu a jak často?

M: trávu kouřím od svých cca 16 to znamená teď už to je 17 let. Dřív jsem kouřil hodně často, každý den několik špeků. Teď to mám tak, že 2-3 dny v týdnu.

T: Jaké jsi měl dětství a dospívání?

M: Nic traumatického z dětství si nepamatuju, dycky sem bydlel dost daleko od základy, že sem byl často sám, jako že sem měl míň kámošů ze třídy. A pak v pubertě jsem začal hulit, všichni chlastali a mě ten alkohol nebavil. A když sem zkusil tu trávu, tak mi více vyhovoval stav opojení z tý trávy než z chlastu. Z chlastu mi bylo vždycky špatně. A myslim si, že díky tý trávě jsem nikdy nezačal pít a už asi ani nezačnu. Trávu jednoznačně upřednostňuju před alkoholem

T: Co tě vedlo k pravidelnému kouření marihuany a kolik ti bylo?

M: Bylo to v těch 16. A co mě k tomu vedlo... No prostě kámoši v partě. Si pamatuju jak ve třetáku na střední jsme lítali na školním vejletě zhulený, ty prožitky byli fakt intenzivní. JO intenzivní prožitky jsou fakt ten hlevní důvod. Třeba když sem jel na pramici po řece, tak zkouřenými mi to přišlo 3x tak krásný než střízlivýmu. Prostě ta intenzita těch prožitků je pro mě zásadní.

T: Máš pocit, že tě hulení v dospívání nějak ovlivňovalo

M: Určitě mě to více uzavíralo do sebe, nebyl jsem komunikativní s ostatníma lidma. A při výběru práce taky určitě a to mám do dneška, jsem jakoby línější a míň produktivní. Což mi nepřijde místama úplně špatný, ale zároveň si myslím, že mi to dávalo v některých věcech více fantazie a přemejšlivosti, to jsou ty kladný stránky a ta negativní je hlavně ta únava a lenost.

T: Když se koukneme na to jak to máš teď s huléním? Kolik toho průměrně vykouříš za týden?

M: Za tejdén 0,5-1g. Mám radši venky, když jsem se přestěhoval před 2 lety do budějovic, tak od té doby kouřím spíš venky, tady jsou lépe k dostání. Pocházím z Prahy a tam jsem hulil skoro jenom skunky. A ty venky mám rozhodně radši, protože na tom se dá ještě něco dělat, kdežto s těma s kunkama to je prostě...to je tvrdá droga prostě. Nejsem prostě tak zhulenej, neparalizuje mě to..

T: Hele a nějaký vývoj v tom jak často hulíš?

M: V životě jsem měl maximálně třeba dvouměsíční pauzy a to z toho důvodu, že sám jsem cítil, že už je toho moc. Že sám sem se chtěl částečně vyčistit. Ale nikdy jsem se toho úplně nevzdal. A zase měl jsem dříve období, kdy sem hulil několik brk denně. A bylo to hlavně proto, že sem dřív dělal kulisáka v divadle a přišel jsem ráno do práce a už to bylo ubalený, takže spíš s těma lidma tam.

T: Vnímáš jsi někdy zdravotní komplikace, které by mohli mít souvislost s hulením?

M: Myslím si že ne, plíce ty mám hodně dobrý, to vím od doktora. Ale nevím jak s tím souvisí hemeroidy, který teď mám, ale myslím, že to s tím souvislost nemá.

T: Z jakýho důvodu hlavně kouříš

M: Hele hlavně z důvodu fantazie. Musím říct, že mě dodneška udivuje, jak třeba celý den pracuju na seminárce do školy, třeba když dělám nějakou teoretickou fylozofii a už se mi z toho zavařuje hlava. Pak si večer dám jointa a najednou mě napadají úplně jiný věci, který mě při té seminárce nenapadly. Umožňuje mi to dávat jinej úhel pohledu na tu věc. A takhle to mám se vším, s názorem na lidi s názorem na politickou situaci a tak. Mám na to jinej pohled, neříkám že je to dobrý, ale sem za to rád, že mi to umožní hodit na to jinej pohled.

T: Je něco co ti to za tu dobu bere?

M: rozhodně mi to bere energii a rozhodně jsem spoustu věcí promarnil. Jakože jsem měl třeba něco udělat, někam zavolat a nechtělo se mi, protože sem byl zhulenej a vysral jsem se na to a pak jsem zjistil, že už je pozdě to udělat. Prostě jsem spoustu věcí zapeneřil. A je dost možný, že to byli i důležitý věci, ale já sám se snažím si namluvit, že to byly maličkosti, aby mě to tak nesralo.

T: Kouříš raději osamotě nebo ve společnosti?

M: Úplně nejradši si zahulim ve společnosti, a po hodině až dvou jít sám domů, tak tu cestu mám nejradši. Takhle to praktikuju často, jdu do hospody a pak jdu sám domů a přemýšlím si, když sem zhulenej. A vlatně měl jsem v životě období, kdy sem hulil sám doma a pak jsem zase měl období, že jsem hulil s klukama a pak jsme vymejšleli blbosti, ale s čím se to pojilo, to nevím, nad tím sem nikdyn epřemejšlel.

T: Přemýšlel jsi někdy, že bys s tím přestal úplně?

M: Přemejšlel, ale zatím mi to nikdy nevyšlo, asi do budoucna s tím budu muset nějak přestat, ale zatím se mi moc nechce. Nemám pocit, že by mi to něco bralo až tak moc, abych s tím musel přestat. Peníze v tom neutápím, dávám si pozor, aby mi teď už nic neunikalo, protože mi už pár věcí uteklo, takže na tohle si už dávám pozor.

T: Komentuje nějak tvoje okolí, že hulíš?

M: Rodiče o tom nevědí. A partnerce se to moc nelíbí, ta mě tlačí do toho, abych přestal. A okolí, intenzivně se stýkám jen s huličkama a ty co nehulí, tak těm neříkám, že hulím. A ta partnerka no, snaží se mě tlačit do toho, abych si dal nějaký časový intervaly, teď jsme se domluvili na měsíci a to jsem nedodržel. Takže tlak od ní cítím. Ale jsem ve vztahu s ní šťastnej. A ve výsledku se dokážeme stejně dohodnout, ale ta tráva je tam třaskavý téma, třecí plochy tam jsou. A kdybych se měl fakt rozhodnout jestli přítelkyně nebo tráva, tak se na trávu fakt úplně vyseru, protože za to by mi to nestálo, abych o ni přišel.

T: A jaký máš zaměstnání? A jak by ses v rámci zaměstnání charakterizovat?

M: Hele dělám finančního poradce. Chtěl bych co nemíň pracovat a mít za to co nejmíň peněz. A proto dělám toho finančního poradce, protože poměr cena/výkon je prostě nejlepší. Kariéru žádnou moc neplánuju, nejsem kariérní člověk. Chci mít hlavně ty peníze, abych měl pohodlnej život a mohl si dělat, co budu chtít. A ohledně peněz sem v tom zaměstnání spokojenej, trochu mě serou kolegové, jsou to trochu zmrdáci. Vlatně bych chtěl, aby mi takhle vynášelo něco jinýho. Ale nemám ani nápad, jakěj jinej job by to měl bejt.

T: Napňuje tě ta práce? Případně přemýšlel jsi někdy o změně?

M: O změně sem rozhodně přemejšlel. Chtěl bych jít částečně dělat nějakýho sociálního pracovníka/terapeuta. Ale částečně si budu muset nechat i tuhle práci, protože z peněz v sociální sféře bych nevyžil. Takže bych chtěl dělat kombinaci něčeho finančně zajímavýho a něčeho co by mě naplňovalo. Ta arteterapie mě baví a teď si dělám ještě psychoterapeutickéj výcvik, jsem ve druháku.

T: Co tě v životě baví a naplňuje?

M: Teď mám největší koníček a náplň to studium filozofie a dělá mi to zároveň i ta radost, prostě mě to baví. Je to těžký a složitý, cizí jazyk k tomu, kterej neumím, ale i přesto mě to fakt baví. V tuhle chvíli nemám ani jinej zájem.

T: Jseš spokojenej s tím, jak prožíváš svůj život?

M: Jsem s tím spokojenej, myslím si, že jsem toho dost zažil a myslím si, že to je tak jak to má bejt. Začínám se zklidňovat z toho mládí pomalu a už plánuju ten rodinej život a že to jde tak jak to má jít. Nic bych neměnil z toho, co jsem prožil, fakt bych neměnil. Jsem spokojenej tam, kde teď jsem a co jsem.

T: Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

M: Určitě jo, fakt kouřim dlouho a to se tam musí někde promítnout, takže stoprocentně. Jsem v dost věcech víc flegmatickej a zase v něčem víc cholerickej. I ve fantaziích a představách, tam se to muselo někde promítnout, ale konkrétní nebudu...

Příloha číslo 2.

Antonín

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Antonínovi je 28 let. Během života vyzkoušel několik zaměstnání, rok měl i svou vlastní živnost. Zabývá se zpracováním kovů všemi různými způsoby. Antonín pravidelně užívá marihuanu 12 let, v současnosti kouří 7 gramů týdně.

Antonín pracuje jako dělník v oboru zpracování kovů. Má vystudovanou střední školu s maturitou v oboru umělecký kovář. Studium dějin umění na vysoké škole nedokončil. Pochází z Valašska, v současnosti žije v Českých Budějovicích. Na své dětství vzpomíná pozitivně, zdůrazňuje, že není z rozložené rodiny. S rodinou bydleli na kraji města v rodinném domě, blízko přírodě a daleko od ruchu města, většinu času trávil venku s kamarády. K tomuto tématu dodává: *“A vzpomínky jsou fajn, rodina funguje, někteří členové postupně odcházejí, ale není rozložená.”*

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Antonín měl první zkušenost s marihuanou ve 14 letech. Bylo to na čundru se strýcem a jeho kamarády. Sám se zamýšlí nad tím, zda to bylo ze strýcovy strany zodpovědné. První zkušenost popisuje jako velice pozitivní. Tato zkušenost pro něj byla ojedinělá, k marihuaně a jejímu pravidelnému užívání se dostává až v 16 letech s nástupem na střední školu. Jako hlavní důvod, proč začal kouřit marihuanu, uvádí kamarády a objevování nových věcí a zážitků. Marihuanu má také spojenou s hip hopem a graffiti subkulturou, jejíž součástí je dodnes. Kouření marihuany mělo u Antonína vzestupnou tendenci. Antonín nemá pocit, že by ho kouření marihuany v počátcích negativně ovlivňovalo. Naopak je přesvědčený o tom, že díky marihuaně našel cestu, kterou se chce v životě vydat. Ačkoliv rodiče chtěli, aby šel studovat gymnázium, on si vybral cestu uměleckého kováře, k tomuto tématu říká: *„Ačkoliv jsem pro to neměl předpoklady, nikdo z mého okolí to nedělal. Mám to vydřené, už jsem toho nadělal opravdu hodně, nemyslím si, že bych měl zpočátku nějaký extra talent.“*

Antonín v současnosti vykouří průměrně 3 jointy denně. Převážně kouří šlechtěnou vysoce potentní marihuanu. Za týden vykouří průměrně 7 gramů marihuany. Antonín dává marihuaně přednost před alkoholem, když jde do společnosti, raději si zakouří marihuanu, než aby pil alkohol. K tomuto dodává: *“Vím, že ostatní se naladí třeba tím*

alkoholem, já se naladím trávou a ráno mi není blbě. Mě stačí si dát 3-4 piva a ráno je mi úplně blbě jak svině. Takže volím radši tuhle cestu.“

Jedním z důvodů, proč kouří marihuanu, uvádí osobní rituál, který ho dostává do pohody. O kouření marihuany mluví jako o společenské záležitosti. Mezi užíváním marihuany o samotě a ve společnosti nedělá rozdíly. Kouří, když má chuť a náladu.

Zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany zaznamenal. Každé ráno trpí silným kašlem. Jako důležitý aspekt, který na sobě pozoruje, že marihuana negativně ovlivňuje, uvádí paměť. Má problémy hlavně s krátkodobou pamětí. Další negativní stránkou užívání marihuany, kterou si Antonín uvědomuje, je narušování partnerských vztahů. Přiznává, že všechny jeho vztahy ztroskotaly na tom, že kouřil marihuanu ve velkém množství i přes nelibost jeho partnerek. K tomuto tématu dodává: *“ Ze začátku každá říkala, že jí to nevadí, ale samozřejmě v průběhu času bylo jasné, že jí to vadí. A po čase třeba když s tebou žije a zjistí vlastně, jak je to intenzivní to hulení a co se vlastně děje. Tak jim pak začalo vrtat hlavou, jestli chtějí být s někým, kdo takhle hulí.“*

Antonín zaznamenal mezi svými kamarády a blízkými negativní ohlasy na jeho současné užívání marihuany. O tom, že by s marihuanou přestal úplně v životě několikrát přemýšlel, v současnosti to pro něj není téma, které by měl zájem řešit.

Subjektivní hodnocení života

Antonín začal po neúspěšném absolvování vysoké školy podnikat v oboru uměleckého kovářství. V samostatném podnikání setrval 3 roky. Rozhodl se, že ještě potřebuje nabrat zkušenosti z různých oborů, aby mohl naplno začít se svou vlastní živností. Obor, kterému se věnuje od střední školy, ho baví a naplňuje. Snaží se posouvat svou odbornost stále kupředu a neváhá kvůli tomu změnit zaměstnání. Ke své touze neustále se profesně posouvat dodává následující: *“Tady v Budějovicích jsem vystřídal několik prací, hlavně ve strojírenství, prostě kovohryzectví. To mě zajímá a baví, tam se každý den rozvíjíš. Ale ve všech firmách, ve kterých jsem byl, jsem vyčerpал ty možnosti, kam se rozvíjet, jakože tam nebyl stroj, který bych neuměl ovládat, nebyl výrobek, který bych neuměl udělat“.* V současné době přemýšlí o změně zaměstnání. Na částečný úvazek chodí do uměleckého ateliéru, kde mu umožnili zařídit si vlastní dílnu. Časem se chce dostat do ateliéru na plný úvazek a pracovat tam. Na práci v ateliéru nejvíce oceňuje uměleckou a tvůrčí svobodu, kterou mu při jeho tvorbě nechává majitel ateliéru. Tento druh práce ho naplňuje a je mu zároveň koníčkem. Partnerku v současné době nemá. V životě mu dělá radost, když může udělat radost jiným lidem, například kvalitním

výrobkem, který vymyslel. Ve volném čase maluje, aktivně tvoří graffiti, při těchto činnostech ventiluje nahromaděnou vnitřní energii. V současné době je spokojený s prožíváním svého života. Chtěl by se více zaměřit na svůj volný čas ve smyslu aktivnějšího trávení volného času. Při zamyšlení nad tím, zda kouření marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímá svůj život, je jeho odpověď rozporuplná: „*Určitě jo, přijde mi, že jsem potom víc empatictější a na ty věci se dokážu dívat úplně jinak. Na různé věci. I v diskusi s lidma, přijde mi, že s lidma, co hulí, se mi líp spolupracuje třeba v práci. Jako ono to asi souvisí i s tím poznáváním, že mám touhu vstřebávat ty informace, čím víc informací mám, tím víc mi ten život připadá cennější. Ale to je jen tím jak to vnímám já, nevím, jestli za to vnímání může tráva. Nebo je to jenom čistě moje vnímání, který bych měl i bez trávy.*“

Přepis rozhovoru s Antonínem

T: Řekni mi něco o sobě, kolik ti je, co děláš.

A: Je mi 28 a co dělám, vlastně zpracovávám kovy všemi způsoby, mám střední, umělecké kovářství azámečnictví. Věnuju se ještě malířství a různým ještě, já nevím, výtvarným činnostem všelijakým. Od lepení nálepek, až po vymalovávání interiéru, obrazy, výstavy, všelicos. Když chce někdo udělat rošt do krbu, tak mu udělám rošt, vyrábím prostě atypické věci na přání.

T: Řekni mi více o tvém vzdělání

A: Mám jen střední, ale byl jsem dva roky vysoké a tam jsem nedal latinu. Studoval jsem dějiny umění a památkovou péči v Ostravě. Jinak teď žiju tady v ČB, ale pocházím ze Vsetína.

T: Jaké jsi měl dětství, jak na něj vzpomínáš?

A: Nejsem z rozložené rodiny, mám normálně mámu tátu. Máme rodinný barák, do mojich 4 let jsme bydleli v paneláku, od té doby jsme bydleli v rodinném domě. Na kraji města, u lesa. Většinu času jako děcka jsme trávili v lese. Běhačky, obzvonit kamarády na zvonky, sebral kola, jít někam blbnout, stavět bunkry. Takže pořád venku. A vzpomínky jsou fajn, rodina funguje, někteří členové postupně odcházejí, ale není rozložená. A máti je učitelka a táta je bývalý policajt. To bude možná zajímavé podotknout (smích).

T: Jaká byla tvá první zkušenost s marihuanou?

A: První zkušenost byla na čundru, se strýcem a jeho kamarády, kterým jsem donesl ukořistěnou flašku becherovky. Tak mě za to zhulili z nějakých modelů. Ale nevím

jestli to bylo z jejich strany zodpovědné, bylo mi 14 let. Pak jsem dlouho nic neměl. A pak až s kamarádem klasicky, jakože hej, co tráva, muzika, hej oni dělají hip hop, oni hulí, oni malují graffity, víš co. Prostě byla to taková záležitost spíše ze zvědavosti, ale ve finále jsem byl s takovým experimentem spokojený. A ta první zkušenost byla dost pozitivní, hrozně jsme se nasmáli na tom čundru, konstantně jsme se tam váleli smíchy. Co se týče celkově mojich začátků s trávou, nikdy jsem z toho neměl špatné stavy.

T: Můžeš přiblížit, z jakého důvodu jsi začal pravidelně kouřit marihuanu?

A: Jak jsem říkal, kamarádi, graffiti, hip hop, bylo to součástí subkultury. A hlavně se pak setkáváš s těma lidma a někam přijdeš, setkáváš se s lidma, co hulí a přijdeš mezi ně a všichni už to katrujou na stole. A začnou ti nabízet. Ta moje vůle na to tak silná není, abych to dokázal odmítnout.

T: Máš pocit, že tě kouření marihuany v dospívání ovlivňovalo?

A: Když to zhodnotím, tak vlastně v dost věcech. Možná kdybych nehulil a nezačal už na základce, tak si neuvědomím, že chci od života trošku víc. Jako tvořit, nebýt součástí nějakého soukolí a mít i trošku vlastní náhled na tu věc. Prostě jakože máti, ať jdu někam na výšku, běž na gympl. Já jsem chtěl něco dělat rukama a něco umět, věděl jsem, že to nebude jednoduché, tak jsem šel na kovářství. Ačkoliv jsem pro to neměl předpoklady, nikdo z mého okolí to nedělal. Mám to vydřené, už jsem toho nadělal opravdu hodně, nemyslím si, že bych měl zpočátku nějaký extra talent. A taky jsem se začal dívat na věci z více pohledů, přijde mi, že to vnímání světa jsem měl dost omezenější, co se týče nějakého vcítění do lidí a tak. A to ovlivnění vnímám spíše pozitivně.

T: A byly tam nějaké negativní věci?

A: Negativní jsem, když hulení vypustím, třeba když ty 3 dny nehulím, tak ty první 3 dny jsou špatné. Ale zase málokdy se mi stane, že bych za 3 dny nepotkal někoho, kdo hulí a nezhučí mě.

T: Řekni mi o tom, jak to máš s hulením v současné době

A: No taaak, momentálně jsem zhulený (smích), byl u mě před hodinou můj kámoš, přinesl něco na košť, tak jsme museli ochutnat. Ale tak co no, já bydlím sám, občas si něco vypěstuju. A když někam jdu, tak tu šišku vezmu a v hospodě nebo v klubu jí ubalím s klukama. Někdy si zahulím i sám, když je pohodička, na balkóně, kafíčko, když mám vybalené štětce a plátna, tak si dám prdíka. Jako hulím docela často. A teď jak mám ještě takovou debilní práci, kam fakt chodím nasraný, a ještě vidím, jak to tam ty lidi odrbávají, jsou drzí a arogantní a svalují odpovědnost na jiné lidi. Tak tam se

musím ráno vypálit, abych tam pak chodil a bylo mi to jedno. A bych tam pak někomu neměl potřebu rozbíjet držku, za to jak se chová. Když přijdu do práce nezhušený, tak si musím zalézt do šatny, dám si kafe, cigó a musím to tam chvilku rozdýchat, abych tam s nima vydržel. Takže teď dost často hulím ráno, s jedním z kolegů si dáme před práci. A pak si dám ještě večer, někdy i odpoledne, když přijde někdo po práci.

T: Kolik toho vykouříš za týden v průměru?

A: Nedávno jsem nad tím přemýšlel a myslím, že to je něco kolem 12gramů, ale to je to co mi projde rukama, netvrdím, že to všechno vyhulím sám. Ale když to teda vezmu jen na mě, tak ten 1 gram denně spálím sám.

T: Jak dlouho kouříš pravidelně? A nějaký vývoj v tom jak často hulíš?

A: Pravidelně kouřím 12 let, ale určitě to nebylo dříve tak intenzivní, třeba to bylo jednou denně, jednou za dva dny. To až teď co chodím do práce. Noo posledních asi 6 let, co jsem odešel z vysoké, tam to tolik nebylo na škole, to spíš až v té práci, běžný život.. Prostě ze začátku to nebylo tak intenzivní. Pak jsme začali hodně malovat, tak to jsme jako dostu hulili, ale přišlo námto dost a hulili jsme jednou denně. Teď už mi to přijde málo, protože tu potkám třeba 3x denně nějaké kámoše a vždycky ubalíme nějakou pátku, tak je to vlastně málo proti té době.

T: Měl jsi někdy zdravotní komplikace, které by mohli být spojené s užíváním?

A: Těžko říct, jako asi nějaké plicní komplikace budou, ráno vychrchlávám strašné věci. Když večer třeba čumíme na seriál a večer se odpálí dvě brka, tak ráno vyjdu z baráku a chrchlám jako hrozně, tak si hned říkám aa sakra, to brzo vykašlu hašíš (smích). A pak paměť, ta mivynechává, ale prazvláštne, něco si pamatuju úplně přesně, třeba přesné čísla výkresů z práce, data z historie třeba 2 tisíce let zpátky, ale pak jdu nakoupit, mám koupit 10 položek a pak prostě 2 nedonesu, tak mi začíná vrtat v hlavě jestli to není z toho hulení.

T: Z jakýho důvodu hulíš?

A: Za prvé, člověk si zvykne na nějaký svůj rituál, který ho uvádí do nějaké pohody. A druhá věc, to je prostě...je to chuťově dobré, stavy jsou z toho taky dobré, je to více méně kultura svým způsobem. Nevim noo, když hulíš prostě pravidelně, tak se hodně velká část života kolem toho točí, musíš si to schánět, nebo si to pěstuješ. Prostě když hulíš, tak s tím vlastně žiješ. Vlastně za cenu toho stavu a za cenu toho rituálu podnikáš spoustu věcí s tím spojených. A vlastně to nepopisuju ten stav proč hulím... No nevím v dnešním světě si radši zahulím, když jdu večer s lidma do hospody a mám pohodový stav. Než abych do sebe vylámal 5, 6 piv a bylo mi ráno blbě. Vím, že ostatní se naladí

třeba tím alkoholem, já se naladám trávou a ráno mi není blbě. Mě stačí si dát 3-4 piva a ráno je mi úplně blbě jak svině. Takže volím radši tuhle cestu.

T: A je něco co ti to bere?

A: Sebralo mi to hodně vztahů. Většina mojich bývalých přítelkyň to považovalo za kámen úrazu. Ze začátku každá říkala, že jí to nevadí, ale samozřejmě v průběhu času bylo jasné, že jí to vadí. A po čase třeba když s tebou žije a zjistí vlastně, jak je to intenzivní to hulení a co se vlastně děje. Tak jim pak začalo vrtat hlavou jestli chtějí být s někým kdo takhle hulí.

T: Při jakých příležitostech kouříš?

A: Raději mezi lidma ve společnosti, ale sám si jen občas, při malování, při tvořivý činnosti.

T: Přemýšlel jsi někdy, že by jsi s tím úplně přestal.?

A: Jo, ale vím, že prostě, asi ani nechci. To bych radši přestal s kouřením a s alkoholem úplně. A to hulení bych odstraňoval až jako úplně poslední. Vnímám to jako nejmenší zlo oproti cigaretám a alkoholu.

T: Komentuje tvoje okolí, tvé užívání?

A: Jo, spoustu lidí komentuje, že hulím. Ale třeba v práci, tam to na mě nikdo nepozná. Ani v jedné práci co jsem byl tady v Budějovicích, tak na to kolegové nepřišli nebo aspoň nic nekomentovali. Jen z řad kamarádů, ty to komentují.

T: Přejdeme na poslední okruh otázek, týkající se subjektivního vnímání života. Ty jsi už mluvil o práci. Jak to máš s tou prací, jak bych ses v rámci té práce charakterizovat?

A: Po vysoké jsem si udělal živnost na to kovářství, to jsem dělal asi 3 roky, různě jsem spolupracoval s různými kováři. Měl jsem konkurenci blízko baráku, rozjetého podnikatele, dělal jsem pro něj občas i kšefty. Takže jsem to radši uzavřel tu oficiální cestu, chtěl jsem nabrat zkušenosti s prací. Tady v ČB jsem vystřídal několik prací, hlavně ve strojírenství, prostě kovohryzectví. To mě zajímá a baví, tam se každý den rozvíjíš. Ale ve všech firmách, ve kterých jsem byl jsem vyčerpal ty možnosti, kam se rozvíjet, jakože tam nebyl stroj, který bych neuměl ovládat, nebyl výrobek, který bych neuměl udělat. Teď spíš přemýšlím, jak se z toho vymotat, z té práce. Jsou tam šílenci, ekonomický šílenci, vyhazují tam spoustu peněz v tom materiálu, mají firmu, která se rozjíždí a tečou jim v tom hrozné peníze. Když jsem podnikal, tak jsem nevyhazoval použitelný materiál a dokázal bych ho zpracovat i v té firmě, kde pracuju. A když jim o tom řeknu, tak mi řeknou, že jim nemám co radit, berou mě jako nějakého přivandrovalce. Takže teď jsem si našel úplně něco jiného. Začal jsem chodit do

jednoho ateliéru, kde dělají atypické instalace, dělají se tam věci do Klatovských katakomb i něco na Pražský hrad. Pořád jsem ještě uvízlý v té staré práci a teď chodím na brigádu do toho ateliéru a časem se tam chci dostat na plný úvazek. A bylo by to fajn, protože by tam chtěli, abych si tam udělal svojí dílnu a mohl tvořit. Převezl bych si svoje nástroje z Valašska a zařídil si tu dílnu, to je to co bych chtěl dělat. Abych si mohl dělat svoje věci a neposlouchat nějaké egocentrické lidi, kteří mi nesedí. Je to v té staré práci fakt o lidech, výrobky se dělají pěkné to mě baví, ale ti lidi tam to nemůžu vystátá, jsou to hrozní dementi, nerozumí své práci.

T: Máš partnerku?

A: Momentálně ne, teď se ode mě před měsícem odstěhovala. Vždycky v tom hraje roli to hulení.

T: Co ti dělá v životě radost a co tě naplňuje?

A: Když můžu udělat radost nějakým jiným lidem, třeba kvalitním výrobkem, který vyrobím. Když můžu pomoci kamarádům. Baví mě chodit na čundry, vylézt někam na kopec, dobré jídlo. Nejvíce mě naplňuje poznávání, sběr informací, prostě analýza okolního světa, prostě takový sebevzdělávání. Pak malování, graffity, to je to co ze mě vychází ven, tím ventiluju svou vnitřní energii. Lidi to mají různě, někdo sportuje, někdo se jde poprat na hokej nebo na fotbal a já se ventiluju malováním a graffiti tvorbou.

T: Jsi spokojený s prožíváním svého života? A máš něco v současné době, co by jsi chtěl změnit?

A: Jsem spokojený s tím, jaký život žiju. A aktuálně bych se chtěl více soustředit na sebe, na svůj volný čas a líp ho využívat, to bych chtěl změnit k lepšímu. To souvisí s tou prací, nadřu se tam, přijdu domu unavený a už se mi nechce. A vlastně nikdy jsem neměl doma ten čas a tu energii, práce mi bere hodně energie. Prostě mě štve strávit celý den v práci a pak se jen sbírat na druhý den a odpočívat.

T: Myslíš si, že kouření marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímáš svůj život?

A: Určitě jo, přijde mi, že jsem potom víc empatictější a na ty věci se dokážu dívat úplně jinak. Na různé věci. I v diskusi s lidma, přijde mi, že s lidma co hulí se mi líp spolupracuje třeba v práci. Jako ono to asi souvisí i s tím poznáváním, že mám touhu vstřebávat ty informace, čím víc informací mám, tím víc mi ten život připadá cennější. Ale to je jen tím jak to vnímám já, nevím jestli za to vnímání může tráva. Nebo je to jenom čistě moje vnímání, který bych měl i bez trávy. To ti nepovím...

Příloha č. 3

Veronika

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Veronice je 25 let a pochází z Písku, v současné době žije v Českých Budějovicích. Vystudovala střední odbornou školu ekonomickou, obor účetní. Veronika užívá marihuanu pravidelně 7 let, v současné době kouří 3 – 5 gramů marihuany týdně.

Veronika studuje sociální práci na vysoké škole. Současně pracuje v rychlém občerstvení. Své dětství popisuje jako krásné, jako pozitivní vnímá zejména to, že se její rodiče, na rozdíl od mnoha rodičů jejích kamarádů, nerozvedli, pohromadě držela i širší rodina – například pravidelně navštěvovala babičky a trávila u nich prázdniny. O pubertě a dospívání mluví jako o bouřlivém období, které bylo spojené se spoustou změn – klíčový pro ni byl nástup na střední školu, první vztahy, první opravdová zklamání, ale zároveň si z tohoto období odnesla vzpomínky na radost, kterou v různých situacích pocítovala, a na období zábavy.

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Veronika měla první zkušenost s marihuanou ve 13 letech, tuto zkušenost popisuje jako velice špatnou. Dva roky neměla potřebu po konopí sáhnout znovu, v 15 letech na střední škole však marihuanu znovu vyzkoušela. Tato zkušenost byla značně rozdílná od té první. Tento diametrální rozdíl připisuje své větší rozumové vyspělosti, dle svých slov byla ve třinácti letech na podobný zážitek ještě příliš mladá a její mysl si s ním nedokázala poradit. Po třech letech s pravidelným užíváním marihuany. Když tento krok hodnotí zpětně, přisuzuje ho svému odstěhování od rodičů a s ním spojenému osamostatnění se a větší volnosti. Jako hlavní důvod, proč konopí začala užívat pravidelně, označuje potřebu relaxace po těžkém pracovním či studijním dni.

Veronika v současnosti vykouří 3 - 5 gramů marihuany za týden. Každý den si dá cca 2 jointy. Kouří převážně skunk, vysoce potentní a šlechtěnou marihuanu. Musí si dávat pozor na finance, protože si marihuanu kupuje, což ji stojí každý měsíc cca 1-2 tisíce korun. Kouření marihuany bere jako společenskou událost. K tomuto tématu dodává: „*Kouřím ve společnosti, když přijdou kámoši třeba k nám domů. Kdybych měla kouřit sama, tak si to brko ani nedám.*“ V užívání marihuany si nastavila jasná pravidla, kouří výhradně až v pozdním odpolední nebo večer po splnění všech povinností. Před důležitými životními výzvami si dává od konzumace pauzy. Většina kamarádů

Veroniky jsou také uživatelé marihuany. Její přítel taky kouří marihuanu, často kouří spolu. Konflikty ve vztahu to nevyvolává, respektují se v tomto ohledu. Občas se však stává, že musí svého přítele korigovat, aby tolik nehulil, kouří více než ona. O úplně abstinenci od marihuany už v minulosti přemýšlela, ale v současné době nemá v plánu přestávat. Hlavními důvody, proč marihuanu v současné době užívá, je pobavení ve společnosti přátel a nadále přetrvávající potřeba relaxace a odpočinku po náročném dni. Dle jejích slov jde to „...prostě takovej ten pocit, když přijdeš po celým dni z práce z toho stereotypu a chceš si vykydnout, odpočinout si, všechno chodit za hlavu.“ Negativní stránky užívání marihuany na sobě pozoruje, hovoří zejména o odsouvání povinností a starostí. Také mluví o častém zapomínání a děláním věcí na poslední chvíli, které je s tím spojené.

Subjektivní hodnocení života

Veronika pracuje v rychlém občerstvení, práce jí vyhovuje hlavně z důvodu časové flexibility a možnosti kombinace se studiem. Po finanční stránce spokojená není. V této práci nevidí žádnou seberealizaci, zároveň mluví o tom, že jí tento typ zaměstnání v něčem vyhovuje a baví, hlavně díky tomu, že nemá čas nad ničím moc přemýšlet a musí hodně pracovat: „Zjistila jsem, že mě to naplňuje v tom, že je to stresový prostředí, kde se pořád něco děje a nemůžu tam sedět na zadku. Musím pořád něco dělat. Kdybych měla práci, kde bych jenom seděla, tak bych z toho byla nešťastná. Potřebuju, aby to v práci odsejvalo.“ O změně práce přemýšlela, měla možnost jít pracovat do sociálních služeb, řekla si ale, že nejdříve dokončí školu a do té doby se bude soustředit na studium, což jí práce, která pro ni začíná a končí příchodem nebo odchodem na pracoviště, plně umožňuje. Veronika má partnera a ve vztahu s ním je spokojená. V životě jí dělají radost přátelé, ti jsou na prvním místě, a poté její koníčky, v oblíbě má například geocaching, ráda chodí do přírody a cestuje. S prožíváním svého života je vesměs spokojená. Byla by ráda, kdyby peníze, které utratí za marihuanu, ušetřila a mohla za ně cestovat. Užívání marihuany ale neplánuje v současné době omezovat. Na otázku, zda její pravidelné a dlouhodobé užívání marihuany nějakým způsobem změnila vnímání jejího života, přitakává. Má pocit, že marihuana ovlivnila to, jakým způsobem přistupuje k životu, a hlavně vnímání pohledu na svět.

Přepis rozhovoru s Veronikou

T: Řekni mi něco o sobě.

V: Je mi 24, studuju a mám i brigádu. Takže studuju i pracuju. A studuju sociální práci na Teologický fakultě JČU, tenhle rok budu končit, vlastně za pár měsíců.

T: jak dlouho užíváš marihuanu?

V: Asi pět let

T: a jak často?

Většinou čtyřikrát do týdne.

T: Jaké jsi měla dětství a dospívání?

V: Já jsem měla krásné dětství, moji rodiče jsou... nikdy se nerozvedli, babičky jsme pravidelně navštěvovali. A dospívání, no prostě dospívání, tam se to všechno vzbouřilo, bylo to bouřlivý období.

T: Jaká byla tvá první zkušenost s marihuanou?

V: Poprvý jsem jí vyzkoušela ve třinácti, ale to byla velice špatná zkušenosti, takže jsem se od toho odřízla. Ale pak nějak v 15 se to zlomilo, zkusila jsem to znova a byl to lepší stav, když to tak řeknu. A nebylo to hned, že bych hned začala hulit často.

T: V kolika jsi začala kouřit pravidelně a co tě k tomu vedlo?

V: Kolem těch 18 a nevím co mě k tomu veldo, odstěhovala jsem se od rodičů... No prostě takovej ten pocit když přijdeš po celým dni z práce z toho stereotypu a chceš si vykydnout, odpočinout si, všechno chodit za hlavu.

T: máš to tedy z důvodu nějakýho relaxu, odsunout ten pracovní den a dát si pohodu, chápu to správně?

V: Jo schnul jsi to správně

T: máš pocit, že tě to nějak ovlivňovalo v životě?

V: Při studiu mě to ovlivňovalo a to tak že.... člověku je to pak jedno jakoby když to tak řeknu. Něco nestíháš, tak se na chvilku zastavíš, vykouříš si toho jointa, na chvilku se problémy zastaví...Pak to zase odezní a ty zjistíš, že nestíháš, pak odkládáš ty věci na pozdějš. Tak spíš v tohle smyslu mě to ovlivnilo.

T: a stalo se ti, že jsi něco propásla

V: Ne, já jsem spíš takovej náhod'ák, když to řeknu v uvozovkách, všechno na poslední chvíli, ale vždy sem vše stihla do termínu. V tomhle vidím asi největší ovlivnění, že odsouvám ty povinnosti.

T: Jak časou kouříš marihuanu a kolik jí průměrně týdně vykouříš?

V: Noo nemám to stanovený, že každej tejden, nemám žadnej rozpočet. Ale za ten tejden průměrně asi 3-5 gramů za tejden.

T: připadá ti to hodně nebo málo?

V: připadá mi to dost...

T: zatěžuje tě to nějak finančně?

V: Teď přes podzim a zimu se snažím kouřit spíše venky, hlavně z finančního důvodu, jinak kouřím skunky a ty něco stojí. Dokážu se kvůli tomu uskromnit, stanovím si, že neutratím více než nějakou částku za hulení a cigarety, mám prostě hranici a tý se snažím držet. Je to podle toho, kolik mám peněz na ten měsíc a co si všechno chci koupit, jako nejen trávu, ale i normální věci co potřebuješ k životu a tak..

T: Můžeš přiblížit vývoj v tom hulení, od začátku do současnosti, myslím tím, to množství a ten stav.

V: Tak určitě, ze začátku mi stačilo fakt jen pár prdů a celej den jsme byli vytlemení z nějaký vnekovky. Teď už samozřejmě potřebuju větší množství a ten stav už není taková zábava, je to fakt už jen pro ten pocit vypnutí a tý relaxace, než jen pro tu srandu. I když je to takový zvláštní, nevím jak to říct, ne úplně zábava. Když jdeš třeba na skleničku do baru, tak je v tom určitej způsob zábavy. Takže vlastně když si dám brko s přáteli, tak je to vlastně taky určitej druh zábavy.

T: Máš nějaký rituály spojený s hulením?

V: Hele nemám žádný rituály, vždycky se hádáme, kdo to ubalí, na rituály moc nejsem.

T: Při jakých příležitostech kouříš?

V: Kouřím ve společnosti, když přijdou kámoši třeba k nám domů. Kdybych měla kouřit sama, tak si to brko ani nedám, беру to jako společenskou záležitost. Poznala jsem díky tomu spoustu lidí, přišla k nám kámoška a přivedla ještě jednu holku . Dali jsme brko a skvěle pokecali. Fakt je to pro mě dost společenská záležitost. A taky si to brko nedám před nějakou povinností, vždycky až když mám ten den všechno hotovo – mám takovou zásadu.

T: Přemýšlela jsi někdy, že by si s hulením úplně přestala?

V: Určitě jo, ale já nevím, беру to jako třeba chuť na čokoládu, většinou si jí taky neodřeknu. Takže jako... Noo myslím si, že bych s tím neměla ani problém přestat. Protože vim, že kdybych si třeba dala brko ráno, tak celej den nic neudělám, buud lina a nebude se mi chtít nic dělat. Takže si myslím, že bych s tím neměla problém..jako přestat.

T: Měla jsi nějaké pauzy od hulení?

V: Jo před důležitějma věcma, třeba před zkouškama, to dokážu nehulit, když mám nějaký cíl.

T: A co tvé okolí, komentuje někdo to, že hulíš?

V: Určitě rodiče, nelíbí se jim to, ale respektují to, že už jsem ve věku, kdy mi to nemůžou zakázat. A většina mojího okolí hulí, takže s tím problémem nemá nikdo. A vlastně i třeba na střední, tam skoro nikdo nehulil a ostatní to tolerovali, že hulím a nevadilo jim to.

T: Teď se tě zeptám na okruh otázek, týkající se tvého života a subjektivního vnímání toho života

T: Mluvila jsi o tom, že studuješ a pracuješ. Zeptám se tě na tu práci, co děláš a jak by ses charakterizovala v rámci zaměstnání?

V: Tak já pracuju v rychlém občerstvení, je to hlavně z toho důvodu, že jsem na denním studiu, takže si můžu volit, že můžu přijít po škole. Bejt tam až do večera nebo tam přijít na pár hodin, to mi vyhovuje. Ale rozhodně žádnou kariéru v tom nevidím a doufám, že jí tam ani nebudu muset vidět.

T: A naplňuje tě ta práce?

V: Zjistila jsem, že mě to naplňuje v tom, že je to „stresový“ prostředí, kde se pořád něco děje a nemůžu tam sedět na zadku. Musím pořád něco dělat. Kdybych měla práci, kde bych jenom seděla, tak bych z toho byla nešťastná. Potřebuju, aby to v práci odsejpal. Dá se říct, že mi to teď vyhovuje.

T: Přemýšlela jsi někdy o změně práce? Co máš v plánu až dostuduješ?

V: Přemýšlela jsem o změně, ale až dostuduju. Měla jsem možnost nastoupit do Preventu do terénního programu jako terénní pracovník. Noo ale nakonec nenastoupím prvně chci dostudovat. Ale rozhodně bych se chtěla v budoucnu věnovat oboru, kterej studuju.

T: Máš vztah? Jak ti v něm je? Co říká partner na užívání?

V: Partnera mám. A řekla bych, že hulení ovlivňuje náš vztah, protože hulíme oba dva. Ale on teda hulí daleko větší množství oproti mě. Ale když to řeknu v závěru, tak se kvůli tomu vlastně nějak nehádáme a problémy nám to nedělá. Občas mě štve, že ho musím usměrňovat, aby hulil méně. Ale jinak si myslím, že jiný problémy to zatím nedělá.

T: Co ti dělá v životě radost?

V: Hele určitě přátelé a trávení času s nima. Pak geocaching a s tím spojený výlety do přírody, často bereme s sebou psa. A hodně ráda cestuju a poznávám novou kulturu.

T: Jsi spokojený se současným prožíváním svého života

V: jako v rámci toho, že kouřím trávu?

T: to že ji kouříš, to je fakt a teď mě zajímá, jak jsi spokojená se svým životem

V: Spokojená jsem, jenom když to řeknu v rámci třeba toho cestování, tak si myslím, že ty peníze, který dávám do té trávy, kdybych si je ušetřila a dala je do toho cestování, tak bych byla daleko spokojenější. Ale teď bych na svém životě asi nic neměnila, kdyby mě něco štvalo, tak bych se to snažila změnit hned. A vlastně když nad tím přemýšlím, tak asi jediná věc, kterou do budoucna bych chtěla změnit je to kouření trávy, nechci jí kouřit celý život. Protože bych chtěla mít děti a před tím, s tím chci seknout. Netěla bych být ten rodič co hulí trávu a vychovávat svoje děti v tomhle směru. Ale jinak teď bych asi nic neměnila, počkám co se vyvine dál, zatím jsem spokojená.

T: Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

V: Určitě, když to řeknu jakoby..tak...hmmm...joo třeba mám nějakou špatnou životní situaci, tak si potom dám to brko a cítím se nad věcí, dokážu se pak těm věcím i zasmát. Dokážu se naten problém podívat úplně jinak. Takže asi nejvíce v tomhle směru, když si zakouřím, tak vnímám ten svět jinak, jako z jinýho pohledu. Často taky hodit nějaký problém za hlavu...

T: Díky za rozhovor

V: V poho, nemáš zač.

Příloha číslo 4.

Patrik

Základní anamnéza, dětství, dospívání

Patrikovi je 33 let, je vyučený v oboru elektrikář. V současnosti pracuje jako lakýrník v dvousměnném provozu. Je ve vztahu se stálou přítelkyní, před rokem se jim narodil syn. Sám sebe popisuje jako pozitivně naladěného člověka, kterého jen málokdy něco vyvede z míry. Patrik pravidelně užívá marihuanu 16 let, 5 – 7 gramů týdně.

O svém dětství mluví jako o klidném. Když byly Patrikovi 3 roky, přestěhoval se se svými rodiči a starší sestrou z Prahy na malé město, kde vyrůstal. Toto město figuruje v jeho vzpomínkách na dětství a dospívání, z období, kdy rodina bydlela v Praze, si téměř nic nepamatuje. V současné době žije v Českých Budějovicích. Když hovoří o svém dětství, vzpomíná například na to, že na základní škole býval nejmenší ze třídy, z tohoto důvodu si ho spolužáci často dobírali. To se však změnilo okolo třináctého roku věku. Ve 13 letech začal kouřit cigarety, o něco později, po nástupu na střední školu, začal také s kouřením marihuany.

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

První zkušenost s marihuanou měl Patrik ve 14 letech, zejména díky starším spolužákům ze školy, se kterými se v tu dobu kamarádil, a také díky starší sestře, která v té době kouřila marihuanu pravidelně. Přes tyto kontakty pro něj nebyl problém si marihuanu obstarat, aniž by ji musel sám shánět, vždy se našel někdo, kdo mu ji nabídl nebo s kým se dalo domluvit, že marihuanu sežene. Další dva roky s konopím spíše experimentoval a užíval je nárazově, příležitostně. Pravidelně užívat marihuanu začal Patrik v 16 letech, zdůvodňuje to svou zvědavostí na tuto látku a její účinky a také nudou na internátě, kde v tu dobu pobýval. Dle jeho slov tam opravdu nebylo co dělat a zdaleka nebyl na internátě jediný, kdo marihuanu užíval. Vychovatelky na internátě, stejně jako učitelé ve škole, si užívání marihuany buď nevšimli, nebo jim to bylo jedno, hlavně když byl klid.

V počátcích svého užívání kouřil cca 3 jointy měsíčně. Postupem času se počet vykouřených marihuanových cigaret navyšoval až do chvíle, kdy kouřil až 10 jointů denně. V tomto období měl od užívání marihuany roční pauzu. Po roce začal znovu užívat a opět hovoří o vzestupném trendu až do současné podoby, kterou si drží již několik let.

V současné době Patrik vykouří 3 – 5 jointů denně. Za týden vykouří cca 5 – 7 gramů marihuany. Kouří převážně vysoce potentní šlechtěnou marihuanu, tzv. skunk. Pravidelně užívá marihuanu 15 let. Patrik trpí lehkým astmatem, myslí si, že kouření marihuany na to má vliv, zejména v kombinaci s kouřením cigaret. Marihuanu bere jako relax i jako formu zábavy. Kouří ve společnosti i o samotě, na obou formách užívání si dokáže najít pozitiva, o marihuaně mluví jako o společenské droze. Mluví o sobě jako o závislém: *„No tak, jelikož jsem závislej, tak mi to nic moc nedává a ani nic moc nebere. Když si zakouřím, tak je to pro mě už takovej stereotyp, že necítím asi ani žádnou změnu na sobě.“* Je zajímavé, že na otázku, z jakého důvodu kouří marihuanu, odpovídá, že už asi opravdu jen ze zvyku. Zároveň o sobě mluví jako o závislém na marihuaně. O tom, že by s užíváním marihuany přestal, přemýšlí několikrát do roka, ale nikdy se nerozhodl s užíváním skončit. Jeho okolí užívání marihuany nekomentuje, stýká se převážně s lidmi, kteří také kouří marihuanu. Přiznává občasné problémy v práci s kolegy, kteří marihuanu neužívají.

Subjektivní hodnocení života

Patrik pracuje jako lakýrník, svou budoucnost ve firmě, ve které v současné době pracuje, nevidí. Práce ho neštve, ale seberealizaci v ní nevidí a na kariéru myšlenky nemá. V současné době má v životě jiné cíle než ty pracovní. Tím hlavním, o co usiluje, je vycestovat spolu s přítelkyní a jejich synem z České republiky. Bere to jako životní výzvu. V současné době je pro něj nejdůležitější našetřit na uskutečnění tohoto záměru dostatek financí, což se mu daří. Patrikovi dělá v životě radost hlavně hudba, výtvarné umění, kinematografie a literatura. S prožíváním svého života je spokojený. Má stálou partnerku a ročního syna, který mu přináší do života smysl a radost. V současnosti chce udělat spolu s partnerkou velkou životní změnu a odcestovat do zahraničí. Nemá pocit, že by užívání marihuany ovlivňovalo vnímání jeho života, k tomuto tématu dodává: *„Já si myslím, že ať koukám na svět zhulenejma nebo střízlivejma očima, tak uvidim ty samý hnusy nebo ty samý krásy. Nemyslím si, že by mě to nějak ovlivňovalo.“*

Přepis rozhovoru s Patrikem

T: Řekni mi něco o sobě?

P: Je mi 33, pracuju, pracuju na lakovně. Mám ženu a dítě, myslím ,že jsem pozitivní člověk, málokdy mě něco vyvede z míry. Když už se tak stane, tak to s tojí za to. Moje dětství bylo vesměs klidný, když mi byli 3, tak jsme se stěhovali z Prahy na malý město. Když jsem byl mladší, tak jsem byl takovej nedoviživenej, takže si mě spolužáci trochu dobírali. To se přelomilo v nějakých 13 letech. Noo a ve 13 jsem začal kouřit normální cigarety. A když jsem nastoupil na střední školu, tak jsem začal hulit.

T: A jakou máš školu?

P: Jsem elektrikář, byl jsem na učňáku.

T: Tvoje první zkušenost s marihuanou?

P: Popravdě v 8 třídě na zš, díky starším lidem ze školy a kámošům a starší sestře. Ségra pařila s pankáčema a hulila, takže nebyl problém, aby se to ke mně dostalo.

T: V kolika letech jsi začal pravidelně hulit a co tě k tomu vedlo?

P: V 16 letech. Byl sem na intru a začalo to samozřejmě zvědavost. Taky nuda občas. Noo a pak se z toho stal životní styl, беру to tak.

T: Máš pocit, že tě to kouření nějak ovlivňovalo v životě?(studium, práce, partner)

P: Určitě to má se všim něco společného. Na jednu stranu tě to vyklidní, ale je to jen pomyslný, ve skutečnosti to zase tak není. Jako že to je uklidňující, ale že by to vyloženě pomáhalo, to se říct nedá, ale ovlivnilo mě to určitě.

T: Jak to máš teď s hulením?

P: Hulim pravidelně, tak těch 3-5 jointů denně. Nemám potřebu na tom něco měnit, netáhne mě to ničemu silnějšímu. A pravidelně to hulim 15-16 let.

T: Měl jsi nějaký zdravotní komplikace spojený s hulením?

P: Mám lehký astma, ale to je spojený i s kouřením normálních cigaret. Jinak mě to nijak neovlivňuje po fyzický stránce určitě ne. Po psychický asi že jsem větší flegmatik než jsem bejval.

T: A kolik gramů cca průměrně za týden vykouříš?

P: Když to vezmu na gramy tak cca 5-7.

T: Můžeš přiblížit vývoj v užívání the od počátku do současnosti?

P: Začínalo to nepravidelně třeba 3 špeky měsíčně. Noo a různě se to stupňovalo. Mělo to vzestupnej efekt až jsem hulil fakt hodně. Pak jsem se na to vykašlal a rok jsem neměl špeka v hubě. Protože to bylo vzestupný tak až to bylo 10 jointů denně. Pak jsem

začal znova a opět to mělo vzestupnej trend až do tý mojí míry, kterou si teď držím, teda těch cca 5-7 brk kazdej den.

T: Z jakýho důvodu kouříš marihuanu?

P: No tak, jelikož jsem závislej, tak mi to nic moc nedává a ani nic moc nebere. Když si zakouřím, tak je to pro mě už takovej stereotyp, že necítím asi ani žádnou změnu na sobě.

T: Proč to teda kouříš?

P: Asi fakt jen ze zvyku.

T: Při jakých příležitostech kouříš?

P: Je to různý, marihuana je společenská droga, takže když je příjemnej kolektiv, tak si rád zakouřím s v hospodě u piva. A naopak taky mám rád, když mám klid a jsem sám. Pustím si nějakej pěkněj film u kterýho relaxuju. Mám to jako formu zábavy i jako formu relaxu. Je mi to vesměs jedno jestli kouřím sám nebo ve společnosti lidí. Na obojím si dokážu najít to pozitivní.

T: A přemýšlel jsi někdy, že bys s tím úplně přesta?

P: Tak párkrát do roka mě ta myšlenka napadne. Ale zatím jsem to nějak nerozvíjel. Teď to mám v plánu od léta tuhle myšlenku rozvíjet. Protože chceme vycestovat z ČR, takže si s sebou nic nepovezu, což je dobrý, no jak to říct, odvykačka chtě nechtě.(smích)

T: Komentuje tvé okolí tvoje užívání?

P: Rodiče jsou na to zvyklí vlastně od začátku, říkali mi, že pokud nebudu brát chemický drogy, tak si v podstatě můžu dělat co chci, ale nepřehánět to. V práci to každému jedno není. Ale mám tam více kolegu závislých na trávě než těch co nehulí, takže se to tam taky toleruje. V rodině je to jasný, protože moje partnerka hulí taky, takže tam si nemáme jeden druhému co vyčítat.

T: Jakou máš práci a jak bys sebe charakterizoval v rámci práce?

P: Dělán lakýrníka, dvousměnnej provoz. Ono s výučním listem toho člověk moc na výběr nemá, co by mohl dělat. Kariérní postup by v naší firmě možnej byl, ale mám jiný cíle, než skončit v tomhle podniku. Pro mě je budoucnost uživit se jinde než v ČR, takže chceme odjet do Evropy, asi Španělsko. Tam vezmu pro začátek, co se nabídne a uvidim jak se to bude vyvíjet. Pro mě je teď nejdůležitější našetřit co nejvíce peněz, aby se ten sen mohl stát realitou.

T: A ten sen je v tuhle chvíli jakej?

P: Vypadnou tady z té země, aspoň na rok, buď se vrátit nebo nevrátit. Ale to teď nevím, to už je další životní kapitola, o který nevím a nechám tomu vůle průběh a nechám se překvapit, jak to všechno dopadne.

T: Naplňuje tě práce, kterou teď děláš? A přemýšlel jsi někdy o změně?

P: Že by mě to nějak naplňovalo, to ani ne. Mezi mé zájmy patří převážně hudba, výtvarný umění, kinematografie a literatura a to na lakýrně fakt není. Takže nějaký naplnění a seberealizaci vidím spíše v tomhle, že si zahraju na kytaru, napíšu něco, kouknu na dobrý film. Jinak je mi jedno co budu dělat, rád bych pracoval v přírodě venku, abych nebyl pořád zavřený v hale.

T: Máš partnerku a jaký je váš vztah? Ovlivňuje kouření trávy vztah s partnerkou?

P: Partnerku mám a jsem s ní šťastný. A jestli ovlivňuje hulení náš vztah, jelikož hulí taky, tak je to v pořádku a nevádí jí to.

T: Jak jseš spokojený s prožíváním svého života?

P: Hele jsem spokojený. Mám rodinu, malé dítě, to je největší radost. A pak mám kapelu, každý měsíc někde hrajeme a v tom se docela odrážím a relaxuju.

T: Myslíš, že kouření marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

P: Myslim, že u každého je to jinak. Záleží jak tomu člověk propadne, jak říkám všeho moc škodí, to máš podobný s alkoholem, s cigaretama. Pokud se to drží v míře, tak se na tom dá fungovat, pokud se to přežene, tak jde člověk do hoven.

T: Spíše mě zajímá jestli ti to ovlivňuje pohled na svět?

P: Já si myslim, že ať koukám na svět zhlounejmá nebo střízlivejmá očima, tak uvidim ty samý hnusy nebo ty samý krásy. Nemyslím si, že by mě to nějak ovlivňovalo.

T: Je něco co bys chtěl ve svém životě změnit?

P: Jak už jsem říkal, chceme vycestovat z ČR, protože Evropa je velká, připadá mi škoda zůstat v ČR. A jelikož mám partnerku, která do toho se mnou půjde, tak to je super. A čas ukáže, kam nás to zavede, takže tohle je největší změna kterou chci udělat. A co bude potom, to se uvidí, nekoukám moc daleko do budoucnosti. Snažim se žít přítomností.

Příloha č. 5

Lenka

Základní anamnéza, dětství, dospívání

Lence je 33 let, v současné době na rodičovské dovolené, se svým přítelem má ročního syna. Vystudovala gymnázium, po střední škole šla studovat vyšší odbornou školu, obor sociální pedagogika. Poté vystudovala vysokou školu, obor sociální práce. V sociálních službách pracovala celkem 9 let, až do svého otěhotnění, kdy byla od začátku na nemocenské kvůli rizikovému těhotenství. Marihuanu kouří pravidelně 13 let, 5 gramů týdně.

Své dětství hodnotí jako normální s významně ztíženým stravováním, již v raném věku jí byla diagnostikována celiakie. Toto onemocnění vnímá v rámci svého dětství jako největší problém, hovoří o omezeních, které kvůli celiakii musela dodržovat, zdůrazňuje, že v době jejího dětství byla mnohem menší nabídka bezlepkových potravin, musela tedy neustále myslet na to, co bude jíst, zejména v případě výletů, školy v přírodě, návštěv kamarádů a podobně. Jinak své dětství popisuje jako běžné, normální dětství. Ke svému dětství však také dodává: *„A dneska hlavně díky tomu rodičovství vidím, co všechno rodiče trošku, nechci říct zapříčinili, dělali asi co mohli. Ale že jsem si nasbírala spoustu věcí v rámci toho vedení od rodičů a snažím se vlastně v dospělosti to setřást.“*

Vývoj užívání marihuany a současný stav

První zkušenosti s marihuanou uvádí Lenka ve 13 letech. Častěji začala marihuanu kouřit v 15 letech a od 20 let kouří pravidelně každý den. Marihuanu považuje za drogu a mluví o sobě jako o závislé osobě. Kouření marihuany mělo u Lenky vzestupnou tendenci. Své začátky a vývoj v užívání marihuany popisuje takto: *“ Vývoj byl stejnej asi jako u každý drogy. Ze začátku to byla legrace a občas si zapálím, pak už si to brko⁵⁶ dávám pravidelně a pak, když to brko nemám, tak mě ty činnosti už nebaví. Řekla bych že jsem zažila takovej klasickéj průběh jakej je u drog jako obecně. Nějákej obecněj vývoj závislosti“*

Mluví o tom, že si je vědoma toho, že jí marihuana významným způsobem ovlivnila život. A dodává: *„V čem mě hodně negativně ovlivnilo, bylo setrvávání v partnerství, který bylo mrtvý už od začátku a vím, že kdybych nehulila, tak bych*

⁵⁶ Marihuanová cigareta

udělala nějakou změnu a rozhodnutí. A zároveň teď mě to nechává chladnou a je to jak to je. A tohle bych řekla, že je první příklad, kterej mě napadne, nějaká prokrastinace. Člověk není spokojenej, zůstává na tom místě, ale protože se hulí, tak je to vlastně jedno.“

V současné době kouří 3 jointy denně, za týden cca 5 gramů marihuany. Kouří převážně skunk. Nikdy nezaznamenala žádné zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany. Lenka kouří nejraději o samotě nebo s přítelem. Ve společnosti jí to dělá problémy, má pocit, že se musí kontrolovat před ostatními, zejména od doby svého mateřství. V životě měla jednu velkou pauzu od užívání, a to v době těhotenství. V tom měla dle svých slov jasno, na marihuanu chuť sice měla, ale nechtěla svou závislostí ohrozit život nebo zdraví plodu. Po porodu začala opět užívat. Lenčino okolí užívání marihuany příliš nekomentuje, a pokud ano, tak spíše negativně, obzvláště vzhledem k tomu, že má malé dítě. Lenka v životě několikrát přemýšlela, že by s užíváním marihuany úplně přestala. Není si však jistá, zda je to opravdu tak, že ona sama chce abstinovat, nebo zda ji okolí pasivně neovlivňuje deklarovaným postojem, že být matkou a zároveň kouřit marihuanu není v normě.

Subjektivní hodnocení života

Lenka je v současnosti na rodičovské dovolené a po jejím ukončení se nechce vrátit do sociálních služeb. S partnerem a synem má v plánu vycestovat do zahraničí, s největší pravděpodobností do Španělska, a snažit se tam žít alternativním způsobem života, což je jí v současné době vlastní. Mluví o tom, že hlavně díky mateřství a možnosti zastavit se a přemýšlet dala prostor své duši, je teď šťastná. Jejím hlavním životním cílem je být vnitřně šťastná. A i díky tomu je v současné době spokojená s tím, jak prožívá svůj život. Ve vztahu s partnerem je spokojená. Je přesvědčená, že marihuana její vztah s partnerem ovlivňuje. Uvádí to na příkladu: *„Je těžký to pro mě nějak škatulkovat. Ale rozhodně si uvědomuju, že když jsem třeba večer unavená a partner by toužil po nějaký erotice, tak třeba dám přednost tomu jointu a vím, že mě to odrovná a už k tý erotice ani nedojde a dám tomu přednost. Otázka je jestli je to závislost nebo jestli jsem ten den nastavená tak, že tu erotiku vlastně nechci.“* Při zamyšlení nad tím, zda užívání marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímá vlastní život, přiznává, že ano, ale v tuto chvíli nedokáže specifikovat, jakým způsobem. Hlavním důvodem je podle Lenky to, že s užíváním marihuany nikdy opravdu nepřestala, nemá srovnání, jak by její život bez

užívání marihuany vypadal, z toho důvodu jí chybí nadhled, aby se na tuto problematiku mohla podívat „střízlivýma“ očima.

Přepis rozhovoru s Lenkou

T: Řekni mi něco o sobě?

L: Je mi 33, jsem na rodičovské dovolené, takže se zabývám dítětem a snahou nespakat výchovu. A jinak když mám čas, tak se snažím v současné době přibližovat si své duši. A je to díky tomu rodičáku, že jsem mohla zastavit.

T: A co tvé vzdělání?

L: Jo, mám VOŠku – sociální pedagogiku, Vysokou – bakalář sociální práci. A dokončený výcvik psychoterapeutické – gestalt. A dělala jsem v sociálních službách 9 let.

T: Řekni mi o tvém dětství a dospívání

L: Tyjo to je hrozně těžký, vypíchnout teď z placu podrobnosti. Je to těžký, ten pocit, kterej už je dávno přehlušený tím, co si člověk uvědomil a tou cestou toho uvědomnění. Děťství hodnotím jako normální s významným zatížením celiakie a oddělenosti v rámci stravování. To si myslím, že byl u mě největší kámen úrazu. A jinak bylo to dětství takový běžný, neděli se žádný velký katastrofy. Zároveň jsem určitě nasbírala spoustu nějakých zranění. A dneska hlavně díky tomu rodičovství vidím, co všechno rodiče trošku, nechci říct zapříčinili, dělali asi co mohli. Ale že jsem si nasbírala spoustu věcí v rámci toho vedení od rodičů a snažím se vlastně v dospělosti to setřást.

T: A tvoje první zkušenosti s marihuanou?

L: Byla asi ve 12-13 letech, kdy jsem asi 2 dny hulila, protože přinesla kamarádka nějakou venkovku. Pak to utichlo. A pak jsem začala kouřit v 15 častěji a od 20 let jsem začala kouřit více méně denně. Takže pravidelně každý den od 20 let.

T: Máš pocit, že tě to nějak ovlivňovalo v životě?

L: Určitě mě to nějakým způsobem ovlivňovalo. Už jen tím, že začneš kouřit, tak k sobě poutáš lidi, který jsou si, jako podobný. Že určitě jakoby v tomhle tom ta tráva mě hodně ovlivnila. V čem mě hodně negativně ovlivnila bylo setrvávání v partnerství, který bylo mrtvý už od začátku a vim, že kdybych nehulila, tak bych udělala nějakou změnu a rozhodnutí. A zároveň teď mě to nechává chladnou a je to jak to je. A tohle bych řekla, že je první příklad kterej mě napadna, nějaká prokrastinace. Člověk není spokojenej, zůstává na tom místě, ale protože se hulí, tak je to vlastně jedno.

T: A jak to máš v současné době s kouřením THC.

L: V současnosti hulím, což se mi jako úplně nedobře říká, protože jsem v roli rodiče a jak nás tady systém naučí, že by měl být člověk „běžný“ alias zdravý. Tak s tím trochu rozpor mám. Ale nějak ta tráva pro mě už nemá takovou významnost, jakou měla. To cejtím hodně. Zároveň si uvědomuju tu závislost, protože kouřím dál. Ale už pro mě není tak důležitá.

T: Můžeš mi přiblížit kolik toho za týden vykouříš?

L: To těžko říct, na gramy ti to asi neřeknu. Dám tak 3 špeky denně, někdy 5 když je víkend. Když to hodně odhadnu, tak cca 5 gramů na tejden.

T: A co vývoj užívání od počátků do současnosti?

L: No vývoj, to je hrozně těžký a na dlouhý povídání. A i v tom dlouhým povídání bych udělala třeba i nějaký změny v tom co řeknu. Víš, že jako je to hrozně těžký a uvědomuju si, že každý den je jinej. Kdybych tady seděla v špatným rozpoložení, tak zase to vyprávění jo.. budu se zaměřovat na jiný věci. To je fakt hrozně těžký. Každopádně vývoj byl jako u všech drog. Tráva pro mě je droga. A vývoj byl stejnej asi jako u každé drogy. Ze začátku to byla legrace a občas si zapálím, pak už si to brko dávám pravidelně a pak když to brko nemám, tak mě ty činnosti už nebaví. Řekla bych že jsem zažila takovej klasicej průběh jakéj je u drog jako obecně. Nějakéj obecnéj vývoj závislosti. A samozřejmě mi bylo blbě tak, že ta tráva byla mocnější, že jsem v to dost propadala. A zároveň jsem byla nepřičetná, když tráva nebyla. Potom mi to zase bylo třeba jedno. To se asi pro mě nedá úplně schrnout. Protože těch období bylo hromada. A i ta tráva a ten stav měl různě mocný role. Tohle se mi říká těžko, je to už tolik let, fakt dlouhý životní období. Ale dá se říct, že když je dobře, tak ta tráva pro mě nemá takovou sílu než když je špatně. Ale na druhou stranu zase když je dobře, tak si dám brko z radosti. No prostě tak jak to bývá s drogama.

T: A měla jsi někdy nějaké zdravotní komplikace spojené s hulením?

L: Ne, jako možná se mi tíže dýchalo, ale to mohlo být i životníma okolnostmi.

T: A z jakýho důvodu kouříš trávu?

L: To jsou věci na který... To si nemůžu napsat do knihy na to jsem přišla. Ale myslím si, že jsou to ty bolístky a odmítání v raným dětství, jako fakt v tom raným. Nějak to cejtím vevnitř. Že to je pro mě ta bezmezná matična všeobímající náruč. To co mi ten stav dává. A to že je to k dispozici kdykoliv si řeknu, jako to dítě, když potřebuje pozpodmínečně tu maminku. A myslím si, že jsem na to přišla tak, jako nějak mě to časem dosedlo. Že vim až dneska v dospělosti, jak to měla máma. Že obě já i sestra

jsme nechtěný a nepřijmaný. Že se nějak nedokázala s tou rolí matky ztotočnit a tak se to asi nějak nabalovalo, mám ten pocit.

T: Při jakých příležitostech kouříš? Raději o samotě nebo ve společnosti?

L: Určitě o samotě. Protože, jak je to pro mě ta všeobímající náruč, ale jako ta duše Lenka, né jako ten výdobytek tý výchovy a toho formování systému a podobně. Z toho důvodu kouřím radši sama. Protože před lidma začínám mít nějaký pocity že melu, že jsem zhulená, že jsem nedostačivá nějakým způsobem. A nebo s blízkou osobou, třeba s partnerem je to jako bych byla sama. Protože jsem jako úplně v bezpečí, když jsme spolu, takže v té chvíli v tom nevidím rozdíl. Ale hlavně sama.

T: Komentuje tvé okolí tvé užívání?

L: Určitě ano, hlavně jak přišlo to mateřství, tak se mé okolí začalo vyjadřovat, že to není dobré, že to není v normě. Ale není to moc časté.

T: Přemýšlela jsi někdy, že by jsi s tím úplně přestala?

L: Tak určitě, mockrát. A otázka pro mě je kdy v té chvíli volá duše, protože jí to nějakým způsobem nedělá dobře. A kdy je to právě jen to měla bych být jako ostatní, prostě to měla bych... Což se mi střídá, někdy bych řekla, že je to moje přání, protože cítím tu závislost. Ale často je to volání toho okolí skrze mě.

T: Jaké máš plány do budoucna po mateřský, v rámci zaměstnání?

L: Moje plány do budoucna jsou dát prostor duši. A nedělat jako to, co se očekává, že dospělý člověk s rodinou bude dělat. Můj cíl je být šťastná, ale jako fakt v té krystalický podobě. A pro mě to v tuhle chvíli znamená zbavit se systému, jak to nejvíc jde. Část mě myslí na pracovní roli. Určitě bych se chtěla věnovat terapii. Ale v brzké budoucnosti je pro mě jasnej plán opustit ČR a žít nějak alternativně a cestovat. Oprostit se od společnosti, jak jen to bude možný.

T: Máš partnera? Jak jsi spokojená ve vztahu?

L: mám partnera a jsem moc spokojená

T: Ovlivňuje užívání thc vztah s partnerem?

L: Myslím, že rozhodně. A asi taky v různých podobách a asi taky každé den to může bejt jiný. Je těžký to pro mě nějak škatulkovat. Ale rozhodně si uvědomuju, že když jsem třeba večer unavený a partner by toužil po nějaký erotice, tak třeba dám přednost tomu jointu a vim že mě to odrovná a už k té erotice ani nedojde a dám tomu přednost. Otázka je jestli je to závislost nebo jestli jsem ten den nastavená tak, že tu erotiku vlastně nechci. Tohle je zase těžký říct.

T: Co ti dělá v životě radost?

L: Asi život sám.

T: A jsi spokojená stím jak prožíváš svůj život?

L: Hele teď už moc, ale musela jsem si přijít na to, že jako fakt nemusím. Že tu žijeme ve velkém naučeném způsobu života a nikdo z nás není schopnej nebo ochotnej naslouchat tomu vnitřku a dělat to co ten vnitřek(člověka) potřebuje.

T: Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

L: Toť otázka, to ti asi budu moct odpovědět až po smrti. Samozřejmě logika mi říká, že nějakým způsobem ano, ale nejsem asi schopná říct jakoby jak nebo hlouběji. Protože jsem v tom, takže to nemůžu vidět. Myslím si, že určitě pomáhá tomu prostoru té duše, i proto tu trávu užívám, že je to nějakýj timeout, že to okolí jakoby odejde a jsem jenom já. Dokážu prožívat to tělo a to srdce, ale to je fakt těžká otázka.

T: Je něco co by jsi chtěla v životě změnit a pokud ano co k tomu potřebuješ?

L: Změnit asi né. Spíš teď přemýšlím nad tím, že kdybych měla někdy tu trávu přestat kouřit. Tak bych si přála podporovat tu duši, abych vlastně nepotřebovala tu všeobímající náruč té „mámy“. Aby se to vlastně celý uzdravilo a já tenhle druh relaxu nikdy nepotřebovala. Takže asi tak...

Příloha č. 6

Ondřej

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Onřejovi je 27 let, po střední škole úspěšně dokončil vysokoškolské studium sociální práce, v současné době studuje kulturní studia. Při studiu pracuje na půl úvazku jako terénní sociální pracovník. Ondřej užívá pravidelně marihuanu 12 let, v současné době 1 gram týdně. Na své dětství vzpomíná v dobrém i přes to, že se jeho rodiče rozvedli, když mu bylo 8 let, a otec se od rodiny odstěhoval do zahraničí. Spoustu času trávil s babičkou a dědou. Ondřej měl na základní i střední škole problémy ve škole. O svém dospívání mluví jako o divočejším životním období. Měl poměrně velkou volnost od matky, k tomu dodává: *„Moje máma mi v určitém věku dopřávala víc volnosti v tomhle ohledu. Sice mě občas za něco zprdnula, občas mi naložila, ale nemyslím si, že bych žil pod nějakým výchovným tlakem.“*

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Ondřej měl první zkušenost s marihuanou ve 14 letech, tato zkušenost nebyla příliš pozitivní. Další zkušenosti přišla až na střední škole v jeho 15 letech, od té první se diametrálně odlišovala, od této doby kouří marihuanu pravidelně. Začal kouřit hlavně kvůli partě, ve které se v té době pohyboval, všichni jeho tehdejší kamarádi marihuanu kouřili. Po několika nárazových zkušenostech s marihuanou se mu začal stav vyvolaný THC líbit a zajímat ho. Největší zlom v užívání marihuany vidí na střední škole, kdy se setkal s novými lidmi, kteří také kouřili marihuanu a zároveň ji i pěstovali. Marihuana se mu tím pádem stala velice lehce dostupnou. Jako hlavní důvody, proč začal kouřit marihuanu, uvádí zábavu s kamarády, jiné vnímání světa kolem sebe a také jiné vnímání hudby, která je pro něj důležitá. Ondřej si uvědomuje, že užívání marihuany silně ovlivnilo jeho život zejména v období maturity. V té době zjistil, že pravidelné užívání marihuany zhoršuje jeho schopnost učení, soustředění a plánování, k tomuto dodává: *„Došlo mi, že když budu tu trávu kouřit stejným tempem, tak to asi s tou maturitou půjde těžko. Takže k tomu, abych se mohl dost učit, jsem i dost omezil hulení. A zároveň jsem potřeboval vyplnit ten prázdný čas, kterej jsem najednou bez hulení měl. Takže jsem dost čuchnul ke knížkám. A zjistil jsem, že čas se dá využít i plnohodnotně a přitom zábavně.“*

Ondřej mluví o svém současném užívání jako o období, kdy nemá pocit, že marihuanu konzumuje v nadměrném množství, které by mu škodilo. V průměru kouří marihuanu 7 - 8x do měsíce. Tuto kvantitu užívání si drží již 3 roky. Týdně průměrně vykouří 0,5 gramu šlechtěné marihuany. Marihuanu kouří hlavně z důvodu zesílení estetických požitků, rád si dá jointa a jde do přírody, poslouchá při tom hudbu a rád hudbu při intoxikaci marihuanou tvoří, hraje na kytaru. Upřednostňuje kouření o samotě z důvodu klidu a napojení se na hudbu a aktivity, které chce zrovna vykonávat. Ostatní lidé by pro něj mohli být rušivým elementem. Má stanovená pravidla, kdy kouří a kdy ne. Kouří pouze tehdy, pokud má splněné povinnosti, tedy většinou ve večerních hodinách. Ze zdravotního hlediska nezaznamenal žádné negativní účinky užívání marihuany na své tělo. Negativním efektem dlouhodobého kouření marihuany uvádí ztrátu aktivity, která ho bavila, konkrétně šlo o jízdu na skateboardu, kterou s nárůstem užívání marihuany v době svého dospívání postupně omezoval, až s ní přestal úplně. V současnosti nezaznamenal žádné negativní reakce svého okolí na to, že užívá marihuanu, k tomuto téma říká: „*Spolubydlící, kamarádi a nejbližší okolí s tím problém nemá. A snažím se s tím nebýt mojemu okolí moc otravnej. Protože člověk, kterej hulí moc, často s tím otravnej je.*“ Od počátku užívání marihuany měl několik měsíčních až půlročních pauz. Poslední delší pauzu měl před 3 lety. Myšlenky na to, že by přestal kouřit marihuanu úplně, v současné době nemá. Nejvíce ho napadaly v obdobích, kdy si dával delší jak 3 měsíční pauzu.

Subjektivní hodnocení života

Ondřej studuje kulturní studia a pracuje jako terénní sociální pracovník. Svou budoucnost vidí v oboru, který studuje. Kulturní studia jsou pro něj zároveň koníčkem, který ho naplňuje a vidí v něm seberealizaci a uplatnění do budoucna. Práce, kterou dělá při studiu, ho také baví a je rád, že ji má. Rád poznává nové lidi a lidské příběhy, je to pro něj inspirující. V práci je šťastný, nicméně kariéru do budoucna v sociální sféře nevidí. Čas od času bilancuje a přemýšlí nad změnami ve svém životě, k tomu dodává: „*Někdy mám pocit, že jsem ve slepý uličce a musím prohrabávat všechny možnosti, který mě do té uličky mohli zavést. Takže i na tom, na čem můžu lpět dlouhou dobu, se může ukázat jako zátěž.*“ Partnerku v současné době nemá. V životě mu dělá radost umění všeho druhu, příroda a jako největší radost popisuje uspokojování osobní zvědavosti – sebevzdělávání. S prožíváním svého života je v současnosti spokojený, největší úspěchem za poslední dobu je pro něj zvládnuté zkouškové období. V současnosti neví, zda by chtěl v životě něco měnit, nicméně je otevřen novým

příležitostem. Při zamyšlení nad tím, zda kouření marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímá svůj život, dochází k závěru, že na to nedokáže jednoznačně odpovědět: „*Nikdy jsem z toho nevystoupil, nemám nadhled. Ale asi jo a jak, na to v tuhle chvíli nedokážu odpovědět.*“

Přepis rozhovoru s Ondřejem

T: Řekni mi něco o sobě.

O: Je mi 27 let. Mám vystudovanou sociální práci na ZSF JČU, teď studuju magisterský studium na FF JCU, studuju kulturní studia. Do toho pracuju jako terénní pracovník v Preventu.

T: Jaké jsi měl dětství a dospívání?

O: Moje dětství bylo fajn, nevím o nikom, kdo by na svoje dětství vzpomínal špatně. To dětství bylo fakt v pohodě. Dospívání jsem měl taky v cajku, jenom jsem nesnášel školu. Vždycky jsem měl problém se školou, bylo těžký tam vydržet. Vždycky jsem se radši koukal z okna a nesoustředil se na učení a myslel na jiný věci než na učení. Moje máma mi v určitým věku dopřávala víc volnosti v tomhle ohledu. Sice mě občas za něco zprduła občas mi naložila, ale nemyslím si, že bych žil pod nějakým výchovným tlakem.

T: Řekni mi o tvých prvních zkušenostech s marihuanou.

O: Moje první zkušenosti mohli bejt už někdy ve 14 letech. Akorát jsem si tenkrát pořídil nějakou trávu a oni mi kluci řekli, že k tomu abych z toho jako něco měl, tak se musím naučit šlukovat. A protože sem nesnášel cigára, tak jsem si od nich vzal to cígo, šluknul jsem a strašně jsem se z toho zahuckal. Tak jsem říkal, že nechci ani tu trávu, že si nejsem schopnej dát ani pořádně šluka a jestli je to stejnej humpl jako cigára. A oni mi řekli, že ještě větší. Tak jsem si řekl, že si nedám. A potom spoustu lidí v mojim okolí to zkoušelo a já jsem nechtěl bejt tak nějak pozadu, takže jsem si nakonec toho šluka dal. A tenkrát mi to ani nic moc neudělalo a trvalo to tak 3-4 „zhulení“ než jsem začal něco pořádně cítit. A čím víc těch zhulení bylo, tím větší to byla sranda.

T: A v kolik jsi začal s pravidelným kouřením?

O: S pravidleným kouřením jsem začal až na střední. Tenkrát v tom prváku přišlo na tu střední spoustu lidí i z okolních vesnic a měst. Který najednou měli svoje zdroje a tu trávu do tý školy tahali. A tak jsme kouřili před školou a po škole. Tenkrát jsem jezdil na skejtu a pravda je taková, že pak už jsme na tom skate parku na tom skejtu jenom

seděli a hulili jsme brka. A pak už jsme skejta nechávali doma, protože jsem se chodili jenom zuhlovat.

T: Co tě vedlo k tomu, že jsi začal pravidelně kouřit marihuanu?

O: Určitě mě to bavilo, bavilo mě to hrozně moc, ten stav. S klukama to byla sranda, hodně jsme se smáli, to bylo asi prvotní. Dobrý dva roky jsem trávu kouřil z tohoto účelu. Občas na koncertech, tam jsem pochopil, že to dělá zajímavý věci s vnímáním muziku. Ale primárně kvůli tý srandě, která kolem toho v partě byla.

T: Máš pocit, že tě kouření marihuany ovlivňovali při dospívání?(výběr studia, zaměstnání)

O: Tenkrát jsem neměl moc velký ponětí o tom co budu dělat, ani o tom co půjdu studovat. To studium na kterým jsem skončil, což byla ta sociální práce. Byla spíše taková z nouze ctnost, protože jsem chtěl jít studovat psychologii, kam jsem se nedostal. Ale to už bylo období, kdy se mi podařilo tu trávu dost zredukovat ze svého života, už to nebylo tak pravidelný. Tahle redukce proběhla v období před maturitou. Došlo mi, že když budu tu trávu kouřit stejným tempem, tak to asi s tou maturitou půjde těžko. Takže k tomu, abych se mohl dost učit, jsem i dost omezil hulení. A zároveň jsem potřeboval vyplnit ten prázdný čas, kterej jsem najednou bez hulení měl. Takže jsem dost čuchnul ke knížkám. A zjistil jsem, že čas se dá využít i plnohodnotně a přitom zábavně.

T: řekni mi něco o tom jak to máš teď s hulením?

O: Nehulím si myslím moc, hulím v obdobích. Ale těžko říct co to znamená. Že bych měl třeba několikaměsíční pauzu, to se určitě říct nedá. Když to vezmu v průměru, tak v měsíci se zhulim 7-8. To tak odpovídá, takhle tendence se táhne už tak 3 roky. Hodně kouřím sám, když můžu. A rád při tom poslouchám muziku a něco na tom dělám.

T: A upřednostňuješ to hulení sám, než před hulením ve společnosti?

O: Sám to upřednostňuju, ale vlastně když to srovnám z posledníma zkušenostma, tak to bylo v poslední dobou spíše ve společnosti, v hospodě při pivku.

T: Kolik let pravidelně kouřit marihunu?

O: Pravidelně hulim od 15 let, takže to máme 12 let.

T: A nějaký vývoj v tom hulení od počátku do současnosti?

O: Myslim, že v 17 jsem míval tenkrát zarachy a to jsem se asi poprvně zhulil sám a to bylo zajímavý, ale zase jsem byl doma, takže to taková sranda nebyla. Ale měl jsem fajfku a z tý jsme hulili a jednou tam něco zůstalo v tý fajfce. A já jsem si řekl, že si to nechám a vyhulim si to až za tejdén o víkend. Dodržel jsem to, o víkend jsem si udělal výlet do přírody, pustil si muziku a zkouřil se. A tenkrát jsem pochopil, že

prožívat ten svět na týhle droze je hrozně fajn a začal jsem to preferovat. No, stalo se to pro mě takovým nástrojem k zesílení nějakých estetických pocitů a tak. A v tomhle směru se mi zdá ta droga užitečná do dnes. A i z tohoto důvodu tuhle drogu určitě kouřím a kouřit budu v nějaký míře.

T: A ten důvod k tomu, že kouříš marihuanu?

O: Určitě to zesílení nějakých estetických pocitů, ať už se to týká přírody, nebo poslechu muziky, na koncertu mě to taky baví být zhloučený. A baví mě to i tvořit muziku na tom, hrát na kytaru a tak.

T: Měl jsi někdy nějaký zdravotní komplikace spojený s kouřením marihuany?

O: Zdravotní určitě ne. Jen v momentě když jsem hulil hodně často a hodně jointů denně. Tak se to projevovalo všelijakým způsobem, tím byla postižená i nějaká tělesná dispozice vykonávat pohyby navíc. Ale přímo komplikace, který by z toho plynula jako zdravotní určitě ne. Proběhlo jen to, že jsem přišel o svůj koníček kterému jsem se věnoval od 15 let, myslím tím ježdění na skejtu. Takže to, že jsem opustil sport, to jo. Ale to byl sport ve kterým jsem neměl stejně moc vyhlídky, na to abych sjížděl nějaký zábradlí, k tomu jsem určitě už odvalu neměl. Šlo to ruku v ruce s hulením takže ztráta koníčku.

T: Při jakých příležitostech kouříš marihuanu?

O: Určitě když jedu do svého rodného města. Tam trávu kouřím, mezi lidma, protože je to tam tak nějak standardem. A nemám problém se do toho standardu začlenit, je to pro mě naopak fajn. A pak taky v Budějovicích když je příležitost třeba v hospodě. A pak hlavně když mám volný víkend a mám spoustu starostí vyřešených a spoustu věcí můžu hodit za hlavu, tak je to pro mě určitě příjemně relax. Tak si sbalím batoh, jedu někam na výlet do přírody a tam se zhloučím.

T: A co tvé okolí, komentuje nějak tvoje hulení?

O: Určitě k nějaký roztržce s rodiči to vedlo na tý střední. V momentě kdy jsem ty známky fakt nepodchytával a byl jsem rád, že jsem prolezl ročník, tak to rodiče z toho určitě šťastný nebyli. Ale k nějakým velkým konfliktům to nevedlo. Nepamatuju si, že by naši vytáhli přímo to, že za mojema problémama stojí ta tráva. Občas mamka, ale to bylo spíš napůl ze srandy, hlásila na mě tou hláškou s těch samotářů, to je téma kamarádama s kterejma se taháš. A určitě tě to do konfliktu s lidma dostane v různých situacích. Jednou jsme měl konflikt s policajtem, když se jim nezdálo, že se procházím po městě a stavěli mě zhloučeného. Tak to bylo nepříjemný. Ale jinak spolubydlící,

kamarádi a nejbližší okolí s tím problémem nemá. A snažím se s tím nebýt mojemu okolí moc otravný. Protože člověk, kterej hulí moc často s tím otravný je.

T: Přemýšlel jsi někdy, že by si s hulením úplně přestal?

O: Těžko říct, myslím si, že když jsem měl dlouhé pauzy, že jsem přemýšlel, že to je na pořad. Myslím tím, když jsem začínal s těmahle pauzama. Asi tenkrát když jsem začal, tak jsem měl pocit, že by to mělo bejt asi takhle. Ale těžko říct, když nad tím tak přemejšlím, tak jsem tam vzadu asi někde měl, že si stejně ještě někdy zahulím. Nejdelsí pauzu jsem měl něco kolem půl roku, když jsem se snažil udělat státnice a tak. Ale tam bylo jasné, že až ty zkoušky budu mít zkruku, ať už dobře nebo špatně, tak se k tomu zase s láskou vrátím.

T: Teď přejdeme na otázky týkající se tvého života.

T: Jak teď vnímáš svůj život?

O: Aktuálně právě teď je to na hraně mezi zimou a jarem. Teď mě asi nejvíce sere počasí. Jinak problémy byly jsou a budou a můj život se vyvíjí v souladu s mojema předpokladama vněm a asi si o něm nedělám ani větší iluze a a ni větší starosti. Je mi teď dobře.

T: Zeptám se na, jak se vidíš v rámci práce a studia, jak by ses charakterizoval?

O: Asi v tuhle chvíli mám v plánu dělat kariéru toho co vystuduju. Nicméně věci se mění v průběhu života, takže to nevidím jako nějaký neprolomitelný rámec. Takže tu kariéru vidím v tom co studuju, je to věc, která mě zajímá, je tam možnost různýho širokýho výzkumu, což mě baví. Na druhou stranu to vnímám více jako koníček, protože to není branže ze který by kápły nějaký větší peníze. Je to spíše hůře placený. Ale tak to je i v tý práci kterou teď dělám s těma penězma špatný. Nicméně ta práce kterou teď dělám mě hodně baví a hodně mě naplňuje. Potkávám spoustu lidí, v hrozně krátký době jsem potkal hrozně moc lidí a hrozně příběhů a to je pro mě inspirativní. Jsem v práci šťastnej, ale nějakou hlubokou kariéru se v ní dělat nechystám.

T: Přemýšlel jsi někdy o změně, ať už práce nebo studia?

O: Teď to mám jasně daný, nicméně nějaký pochyby, to se vynořuje čas od času. To se stává v souvislosti s čímkoliv. Někdy mám pocit, že jsem ve slepý uličce a musím prohrabávat všechny možnosti, který mě do tý uličky mohli zavést. Takže i na tom, na čem můžu lpět dlouhou dobu se může ukázat jako zátěž. Myslím, že tohle jednou za čas vždycky nějakým způsobem sám v sobě reflektuju. S tou reflexí přichází nějaký pochyby to je samozřejmý.

T: Máš partnerku? A ovlivňuje hulení tvé vztahy?

O: Partnerku teď nemám. A myslím si, že holky který jsem měl, byli k hulení benevolentní. A ta poslední partnerka, kterou jsem měl neměla k drogám zápornej postoj. K hulení měla jinej postoj než já, říkala, že jí to nic nedělá. Měla raději psychedelika(LSD), takže s drogama obecně problém neměla. Já jsem zároveň nekouřil trávu v momentech, kdy jsme měli něco naplánovanýho. Určitě to nebylo tak, že bysme spolu jeli na výlet a já se tam zkouřil abyl jsem tam celej den marnej. Radši jsem trávu kouřil, když třeba byla pryč, aby se to moc nekřížilo. Protože, když jsem zhulenej, tak nejsem zrovna dobrej společník.

T: Co ti dělá v životě radost?

O: Spousta věcí. Určitě přátelé, hezký slunečný počasí, umění všeho druhu, příroda a obrovská radost s ukojováním nějaký osobní zvědavosti, která je celkem široká. Ta tráva je tam nějak jako průvodní. Může některým věcem přidat. Myslím si, že když jsem v dobrým kolektivu a zahulim si, tak se fakt hodně nasměju. Zažil jsem velký věci s lidma s tou trávou, zažil jsem velký věci sám v přírodě. Ale myslím si, že ta tráva je tam jen jako takovej akcelerátor.

T: Jse spokojený stím jak v současnosti prožíváš svůj život?

O: Jsem spokojenej s tím jak prožívám svůj život. Teď jsem prošel hodně těžkým zkouškovým, to mě fakt potěšilo, že jsem to zvládl. Napsal jsem těžkou esej z který jsem měl obrovskou radost. Občas se mi zadaří v práci.

T: Je něco co by jsi chtěl ve svém životě změnit?

O: To nevím, člověče, v tuhle chvíli jsem změnám otevřenej. Z toho co dělám, teď určitě nic měnit nehodlám, pokud se ale naskytnou příležitosti, tak jsem změnám určitě otevřenej, v jakýmkoliv ohledu.

T: Myslíš si, že kouření marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

O: To určitě jo, kouřím 12 let. To je zajímavý v tomhle smyslu je taky těžký tvrdit opak. 12 let funguju určitým způsobem, kterej hodně ovlivnili ty drogy, nevím, nikdy jsem z toho nevystoupil. Nikdy jsem z toho nevystoupil, nemám nadhled. Ale asi jo a jak, na to v tuhle chvíli nedokážu odpovědět.

Příloha č. 7

David

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Davidovi je 25 let, studuje na Zdravotně sociální fakultu Jihočeské univerzity, bakalářský obor Speciální pedagogika. Jeden bakalářský titul již má, z téže školy, obor Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory. Při studiu pracuje na oddělení LDN v Horažďovicích. David pravidelně užívá marihuanu 7 let, v současné době kouří 1 gram týdně.

Na dětství vzpomíná jako na hezké období, vzpomíná na společné rodinné výlety a dovolené. Jeho otec býval pracovně vytížen, z toho důvodu býval často mimo domov. Matka tuto skutečnost nesla těžce a David mluví o tom, že to s ním a bratrem měla matka těžké a v tomto období bývala vznětlivá. Celkově své dětství a dospívání shrnuje takto: *„Pak prostě průměrný dětství, nevidím tam nic výrazného, třeba od 6 do 15 to bylo dost poklidný. A potom na střední, tam už mě srala škola, rodiče mě hlásili, já jsem začal hulit trávu a za to mě zase hlásili. To byla taková další etapa, kdy jsem měl konflikty s rodičema. Prostě puberta, takový ty pocity, že tě rodiče vůbec nechápu a tak. Ale celkově to hodnotím kladně, myslím, že se mi rodiče věnovali.“*

Vývoj v užívání marihuany současný stav

David měl první zkušenost s marihuanou v 16 letech, která byla spojená s alkoholem. Na účinky marihuany při první zkušenosti si z důvodu intoxikace alkoholem v době užití nic nepamatuje. Pravidelně začal marihuanu kouřit v 17 letech, jako hlavní důvod, kvůli kterému začal marihuanu užívat, uvádí spolužáky ve škole a partu kamarádů, kteří také kouřili marihuanu. Zároveň mu to připadalo jako forma dobrodružství a poznávání nového, neznámého stavu myslí. Kouření mělo rychle vzestupnou tendenci, během 3 měsíců přešel od jednoho jointa týdně na 3 – 6 jointům denně. David si je vědom skutečnosti, že ho užívání marihuany na střední škole silně ovlivňovalo, zhoršovalo jeho chuť a motivaci do studia a tím pádem i studijní prospěch. Dále mluví o určitém druhu uzavírání do sebe: *„A i mimo školu, celkově jsem introvert, a když jsem hodně hulil, tak jsem byl více zataženej do sebe. Ale kamarády jsem měl i tenkrát, nebylo to tak, že bych se s nikým nebavil, ale myslím si, že tě to prostě více stáhne do sebe.“* V období před maturitou užívání marihuany výrazně omezil.

V současné době užívá marihuanu 2x týdně. Průměrně vykouří týdně 0,5 – 1 gram šlechtěné marihuany. V současnosti nemá pocit, že by ho užívání marihuany nějakým

způsobem ovlivňovalo. Pro užívání marihuany má nastavená pravidla. Marihuanu nekouří před tím, než má splněné každodenní povinnosti. Upřednostňuje kouření marihuany ve společnosti kamarádů, o samotě užívá pouze výjimečně. Jako hlavní důvod užívání marihuany uvádí společenský rituál s kamarády: „*A je to rituál, s kámošema, je to taková sociální norma a zároveň rituál, kterej nám zbyl ze střední*“. David ve svém životě nikdy nepřemýšlel o tom, že by s kouřením marihuany úplně přestal.

David nezaznamenal v minulosti ani v současnosti zdravotní komplikace spojené s kouřením marihuany. Jediná komplikace, o které mluví, jsou časté výpadky krátkodobé paměti. S komentáři okolí k užívání marihuany se v současnosti nesetkává. Ovšem přiznává, že na střední škole byly tyto komentáře na denním pořádku, často to vyvolávalo konflikty s rodiči.

Subjektivní vnímání života

David si při studiu přivydělává brigádou na LDN, v této práci svou budoucnost nevidí. Práce, kterou tam dělá, ho naplňuje hlavně kvůli tomu, že se cítí užitečný. Po dokončení školy by chtěl změnit práci a věnovat se oboru, který vystudoval. Chtěl by pracovat v pomáhajících profesích, nejlépe jako vychovatel v dětském domově.

David má dlouhodobý vztah, ve kterém je spokojený. Davidovi dělá vztah s přítelkyní v životě radost a naplňuje ho. Rád sportuje, hraje videohry a baví se s přáteli. K tomuto tématu dodává: „*Baví mě výlety a aktivní trávení volného času. A ve finále i škola, nějaký přednášky jsou super, nebo když udělám zkoušku, tak z toho mám fakt radost, naplňuje mě to*“. V současné době má jako hlavní prioritu dodělat školu, poté by chtěl s přítelkyní odjet na delší čas do zahraničí. Svůj život hodnotí jako spokojený, s tím, že se střídají lepší a horší okamžiky. Při zamyšlení nad tím, zda užívání marihuany ovlivnilo, jakým způsobem vnímá vlastní život, nedokáže najít jednoznačnou odpověď: „*Hele možná to zkresluje v tom, že cejtím nějakou příslušnost ke komunitě huličů, cítím se vytrženej z toho mainstreamu. Mám teď v hlavě něco a nevím, jestli to nedokážu vyjádřit. Prostě cejtím tu příslušnost k huličský komunitě, myslím, že tahle komunita, teda i já, má jinej pohled na svět a na dění kolem než lidi, kteří nehulej.*“

Přepis rozhovoru s Davidem

T: Řekni mi něco o sobě.

D: Je mi 25 let, studuju druhého bakaláře, na ZSF, Bc. Už jsem, teď si dělám druhý bc. a přivydělávám si brigádně na LDNce v Horažďovicích.

T: Jaký jsi měl dětství adospívání?

D: Když si vzpomenu na to, jak když jsem byl malej, tak všechno dobrý, společný dovolený, výlety. Akorát taťka býval často v práci, byl okresní ředitel v bance a doma moc nebyl. Víím, že toho mamka měla moc, jako práci s náma a házela to na nás ten její stres. Jako na mě s bráchou. Byla vznětlivá a časo se snadno naštvála. To je tak jedinej mínus, kterej si v dětství pamatuju. O víkendu už se nám taťka věnoval a bylo to v pohodě. Pak prostě průměrný dětství, nevidim tam nic výraznýho třeba od 6 do 15 to bylo dost poklidný. A potom na střední, tam už mě srala škola, rodiče mě hlásili, já jsem začal hulit trávu a za to mě zase hlásili. To byla taková další etapa, kdy jsem měl konflikty s rodičema. Prostě puberta, takový ty pocity, že tě rodiče vůbec nechápou a tak. Ale celkově to hodnotím kladně, myslím, že se mi rodiče věnovali.

T: Jaká byla tvoje první zkušenost s marihuanou

D: Nevim to přesně, bylo mi 16 a bylo to spojený s alkoholem a ten stav si nepamatuju, protože jsem byl opilej.

T: V kolika jsi začal pravidelně kouřit a co tě k tomu vedlo?

D: Pravidelně jsem začal kouřit v 17. Na asi to byla taková forma dobrodružství, že to nebyla úplně rutina, vytržení z běžnýho života. Kouřili jsme v partě, takže ta parta tam taky mohla hrát roli.

T: Máš pocit, že tě to hulení nějak ovlivňovalo v dospívání?

D: Jo to určitě mám. Na střední jsem hulil tak 3 špeky každej den minimálně. Ovlivňovalo mě to, vůbec jsem neměl chuť se učit, ve škole jsem byl pořád zkouřenej, zapomínal jsem ještě více než normálně. A i mimo školu, celkově jsem introvert, a když jsem hodně hulil, tak jsem byl více zataženej do sebe. Ale kamarády jsem měl i tenkrát, nebylo to tak, že bych se s nikým nebavil, ale myslim si, že tě to prostě více stáhne do sebe.

T: Řekni mi, jak to máš v současnosti s hulením?

D: Teď hulim 2x týdně a v podstatě necítím, že by mě to nějak ovlivňovalo, nehulim před prací, do školy nehulim. Když hulim, tak většinou večer před spaním, nebo na party nebo v hospodě. A v 90% je to vždycky s klukama v partě.

T: A kolik let pravidelně kouříš mariuanu a kolik toho průměrně týdně vykouříš?

D: Tyjo už sedum let, to to letí. Průměrně vyhulim půl gramu až gram.

T: Kouříš raději sám nebo ve společnosti?

D: V 90% je to ve společnosti, alespoň s jedním kámošem, výjimečně si dám sám večer před spaním.

T: Z jakýho důvodu kouříš marihuanu

D: Teď už to není to vytržený z rutiny, protože už hulim 7 let a to je samo o sobě rutina. A je to rituál, s kámošema, je to taková sociální norma a zároveň rituál kterej nám zbyl ze střední. A těch 10% kdy nehulim v partě a hulim sám, tak to je, když mám stresty třeba před zkouškama, tak si dám před spaním a v klidu usnu.

T: Přemýšlel jsi někdy, že s kouřením marihuany úplně přestaneš?

D: Úplně ani ne, dlouho jsem se to snažil omezit a to docela trvalo, než jsem to tak nějak omezil, jak jsem chtěl. A vlastně jsem nad tím párkrát přemýšlel, ale to se nepovedlo, párkrát jsem to zkoušel hlavně na střední, když toho bylo hodně. Ale to se nakonec nepovedlo. A teď už mi to nedělá problémy, takže nad tím nepřemýšlím, jako hulení, že mi nezpůsobuje problémy.

T: A co bylo hodně, jaký jsi měl vlastně vývoj kouření marihuany v čase?

D: Prvního jointa jsem měl v těch 16 a pak se to rychle zvrhlo, že během 3 měsíců jsem přešel od jointa týdně k 3-6 jointům denně, když byla venkovka, tak jsme vyhulili klidně třeba 3-5 gramů za den. A to trvalo od druháku do druhého pololetí čtvrtáku, takže tak od 17 do 19 a pak se to zklidnilo. Před maturitou jsem to stáhl tak na dva gramy za tejdén a teď jsem to zase snížil, kvůli škole a práci, teď jsem třeba na půl gramu až gramu týdně.

T: Komentuje nějak tvoje okolí, to že kouříš marihuanu?

D: V současnosti už ani ne, když je to ten půl gram týdně. Ale v minulosti to hodně komentovali rodiče hlavně na střední. Třeba mi doma našli 20g trávy, tak to se jim nelíbilo. I partnerka k tomu měla připomínky. Kámoši moc ne, ty hulili taky.

T: Jak by ses charakterizoval v rámci zaměstnání/studia?

D: Hele kariéru v tý práci, kde jsem, neplánuju vůbec беру to jako brigádu na tý LDNce. Ale plánuju jí v pomáhajících profesích. Nechci věnovat do kariérního růstu všechnen čas.

T: A naplňuje tě ta práce, kterou tam děláš?

D: Určitě, není to moc dobře placený, cítím se tam užitečně.

T: Přemýšlel jsi někdy o změně toho zaměstnání?

D: Až dokončím školu, tak bych se chtěl věnovat tomu co vystuduju, takže změnu jo, ale až po škole. Chtěl bych dělat vychovatele, dětský domov nebo tak, nebo jiný pomáhající profese. Chci zůstat v oboru, kterej vystuduju.

T: Máš partnerku? Jak bys charakterizoval váš vztah?

D: Mám partnerku a charakterizoval bych ho kladně, je to super. Nemusím se tam cenzurovat, těším se tam po práci a po škole, nacházím u ní pochopení. Je to pro mě pochopitelnej ostrůvek v tom velkým chaotickým světě.

T: Měla někdy partnerka výhrady směrem k tvému kouření marihuany?

D: Komentovala to dost negativně, když jsem hulil každej den, na tý střední. V současný době se o tom už ani nebavíme, není to pro náš vztah téma. Takhle jí to nevadí, jak to mám teď.

T: co ti dělá v životě radost?

D: Sport, přítelkyně, rád hraju videohry, party s kámošema a ve finále občas i ta práce, né vždycky, ale občas jo. Baví mě výlety a aktivní trávení volnýho času. A ve finále i škola, nějaký přednášky jsou super, nebo když udělám zkoušku, tak z toho mám fakt radost, naplňuje mě to.

T: Jsi spokojený s prožíváním svého života?

D: Jak kdy, někdy jo a někdy ne. Nedokážu to shrnout jednotně, celkově asi převažuje spokojenost.

T: Je něco co bych jsi chtěl změnit? A jestli ano, co bys k tomu potřeboval?

D: Mám nějaký cíle, který jsem si ještě nesplnil, jako třeba někam vycestovat do zahraničí. Ale jako nějakou velkou změnu to v tuhle chvíli nemám.

T: Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

D: Když to беру subjektivně, tak v týhle fázi se mi zdá, že mi ho už neovlivňuje. Když jsem hulil každej den, tak jsem často zapomínal, byl jsem zataženější, jak už jsem o tom mluvil. Ale teď to nevnímám, že by to ten život ovlivňovalo.

T: Myslím tím, toho vnímání svého života

D: Hele možná to zkresluje v tom, že cejtím nějakou příslušnost ke komunitě huličů, cítím se vytrženej z toho mainstreamu. Mám teď v hlavě něco a nevim jestli to nedokážu vyjádřit. Prostě cejtím tu příslušnost k huličský komunitě, myslim, že tahle komunita, teda i já, má jinej pohled na svět a na dění kolem než lidi, kteří nehulej.

Příloha č. 8

Marek

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Markovi je 25 let, studuje Zemědělskou fakultu Jihočeské univerzity, obor Dopravní a manipulativní technika. Při studiu pracuje brigádně v hudebním klubu. Marihuanu užívá pravidelně 7 let, v současnosti jeden gram týdně.

Dětství popisuje jako období, na které vzpomíná zčásti pozitivně a z části negativně. Rodiče na něj byli přísní a vychovávali ho v jasně stanovených pravidlech. K tomuto tématu dodává: *„Snažili se mě vychovat v určitých zásadách, takový to drogy jsou špatný, chlast je špatnej, je to takový že nic se nedozvíš pořádně, věci si musíš stejně vyzkoušet sám, aby si věděl, jestli jsou fakt špatný“*. V dospívání začal experimentovat s alkoholem a marihuanou. Snažil se nemít problémy, v tom hrála roli přísnost rodičů: *„Vždycky jsem se snažil mít čistej štít, třeba když jsme kalili, tak jsme se schovávali, aby z toho nebyl průser“*.

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Marek měl první zkušenost s marihuanou na základní škole, bylo mu 14 let. První zkušenost popisuje jako pozitivní. S pravidelným užíváním začal v 18 letech, kouřil cca jednou týdně. K počátkům pravidelného užívání dodává: *„Hulili moji kamarádi, chceš zapadnout do party, bohužel to k tomu tak trochu patří. A pak taky na truc rodičům, vždycky chtěli, abych byl slušnej, prostě revolta“*. V současnosti vykouří cca 1 gram šlechtěné marihuany týdně. Kouří ve chvílích, kdy nemá žádné povinnosti. Uvědomuje si, že ho kouření marihuany v životě ovlivňuje. Mluví o tom, že zlenivěl a častěji prokrastinuje. Marihuanu užívá hlavně ve společnosti, mezi kamarády. Kouření marihuany vnímá jako společenskou záležitost. To je zároveň jeden z hlavních důvodů proč jí užívá: *„Dneska už je to trošku rutina, pokecat s někým, povykládat si o životních blbostech nebo, co se ti povedlo. Jeden druhýmu vylejt srdíčko, přitom si posílat brko, něco jako čaj o páté, ale v jiným přeneseným slova smyslu. Je to prostě společenská společenská záležitost, něco jako když jdeš na pivo“*. V posledních dvou letech zaznamenal zvýšený výskyt rýmy a respiračních onemocnění. Má pocit, že by to mohlo souviset s užíváním marihuany. Během své uživatelské kariéry přemýšlel několikrát o tom, že by úplně přestal s užíváním marihuany. Nikdy to ovšem nerealizoval. V brzké budoucnosti má v plánu dát si od marihuany pauzu a zkusit neužívat 3 měsíce.

Subjektivní vnímání života

Marek pracuje v hudebním klubu. Práce v klubu ho baví, od dětství ho zajímala práce v kavárnách, později hospodách a barech. Má sen otevřít si vlastní hudební klub. Studium oboru Dopravní a manipulativní technika Marka baví, ale nemá v současnosti v plánu pracovat v oboru, který vystuduje. O navazujícím studiu ještě nemá jasno. Marek v minulosti přemýšlel o změně studijního oboru. Marek nemá v současné době žádný vážný vztah. V životě mu dělá radost, když může pomoci ostatním lidem. Jeho velkým koníčkem je oprava a stavění kol všeho druhu. A tvorba muziky a následné hraní na klubové scéně. S prožíváním svého života je spokojený. Ve svém životě by chtěl udělat zásadní změnu. Přestěhovat se z Českých Budějovic, kde žije celý život v domě u rodičů. Chtěl by do jiného podobně velkého města v rámci České republiky. K tomuto tématu dodává: „*Ale prvně chci dodělat školu, našetřit prachy abych měl nějakou základ, najít si nějakou práci, co by mě v tom novém prostředí drželo a bavilo*“. Při zamyšlení nad tím, zda si myslí, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímá svůj život, nenachází jednoznačnou odpověď: „*Těžko říct, hulím už fakt dlouho, zase jsem docela skeptickéj člověk, takže si myslím, že bych vnímal ten svět kolem stejně pesimisticky jako teď*“.

Přepis rozhovoru s Markem

T: Řekni mi něco o sobě

M2: Jmenuju se Martin, studuju JČU na zemědělece obor dopravní a manipulativní technika, pracuju brigádně v klubu komiks, mám rád hudbu, přátelský lidi, nemám rád pvrčnost a takový lidi..

T: Jak vnímáš své dětství

M2: Rodiče bývali docela přísní a ještě pořád jsou. Snažili se mě vychovat v určitých zásadách, takový to drogy jsou špatný, chlast je špatnej, je to takový že nic se nedozvíš pořádně, věci si musíš stejně vyzkoušet sám, aby si věděl, jestli jsou fakt špatný. Vyzkoušel jsem si některý různý věci a nemůžu říct, že jsou špatný, ale pro mě třeba dobrý nejsou. Jinak jsou věci na který vzpomínám pozitivně a pak věci na který vzpomínám negativně, ale nechci se o tom bavit.

T: A co tvé dospívání?

M2: Začali jsme s kámošema poznávat alkohol, chlastačky první, rodiče doma o ničem nic nevěděli. Pak do toho přibylo i nějaký to hulení. Poprvý jsem hulil ve 13, ale to byl možná dokonce nějak čaj, to mě nezuhlo. To bylo v takovým tom věku, chceš to

vyzkoušet protože to dělali všichni ostatní. Jinak si nemyslim, že bych dělal výtržnosti, jako dělaj dnešní děcka, vždycky jsem se snažil mít čistej štít. Třeba když jsem kalili, tak jsme se schovávali, aby z toho nebyl průser.

T: A co tvá další zkušenost z marihuanou?

M2: To bylo ve 14, na základce před tělocvikem, myslel jsem si, že se mnou tráva nebude nic dělat a skončilo to tak, že sem celou hodinu seděl vkoutě a tlemil jsem se. Takže to bylo dobrý, prostě sranda.

T: V kolika letech jsi začal pravidelně kouřit marihuanu?

M2: Přelom 18 a 19 let, to bylo 1 brko tejdně maximálně. Hulili moji kamarádi, chceš zapadnout do party, bohužel to k tomu tak trochu patří. A pak taky na truc rodičům, vždycky chtěli abych byl slušnej, prostě revolta.

T: A máš pocit, že tě to v té době nějak ovlivňovalo?

M2: Určitě jsem díky pravidelnému hulení zlenivěl, více prokrastinuju. Ale zase jak se říká, že tráva vypatává, tak na maturitu jsem se učil zkouřenej, jedinej předmět na kterej jsem se učil střízlivej byla matika a z matiky jsem dostal 3, zbytek jedničky. Takže si myslim že je to jen o tom, jak si to srovnáš v hlavě.

T: Řekni mi o tom, jak to máš v současnosti s kouřením marihuany?

M2: Hulim víc když mám volno, když nemusim do školy nebo mít povinnosti. Ale s tím, že pracuju v baru, tak chlast a tráva je tam běžný spotřební zboží, takže se k tomu dostanu poměrně snadno. A když mi někdo nabídne špeka, tak prostě neodmítnu.

T: Kolik let pravidelně kouříš marihuanu a kolik toho týdně vykouříš?

M2: Tyjo pravidelně to bude noo už 7 let tyjo. A tejdně určitě gram, záleží podle okolností, může to být více a nebo třeba nic.

T: Můžeš přiblížit vývoj v užívání od počátku do současnosti

M2: V 19 jsem měl doma průser s hulením, takže to bylo velký tabu, rodiče začali šílet, že mě zavrou za to, že hulim. Takže to jsem přestal na rok hulit téměř úplně, že za ten rok jsem měl 2 jointy. A pak jsem se otrkal. Třeba poslední 2 roky hulim tak 4 jointy týdně.

T: Měl jsi někdy zdravotní komplikace spojené s hulením?

M2: To nevím, ale poslední rok, dva mám dost často rýmu. A myslím si, že kouření trávy, alei cigár na to může mít vliv, prostě kouření celkově.

T: Z jakýho důvodu kouříš marihuanu?

M2: Dneska už je to trošku rutina, pokecat s někým, povykládat si o životních blbostech nebo, co se ti povedlo. Jeden druhýmu vylejt srdíčko, přitom si posílat brko, něco jako

čaj o páté, ale v jiným přeneseným slova smyslu. Je to prostě společenská společenská záležitost, něco jako když jdeš na pivo. Je to i relax. Já třeba nemůžu hulit před spaním, neusnu na tom, jsem naučený na tom něco dělat. Často, když jsem zkouřený, tak opravuju kola, hraju pc hry, nebo dělám muziku.

T: Při jakých příležitostech kouříš marihuanu?

M2: Radši mezi lidma s kámošema, ve společnosti.

T: Přemýšlel jsi někdy o tom, že přestaneš užívat marihuanu?

M2: Přemejšlel jsem o tom, ale mám na tohle slabou vůli. Třeba minulej měsíc jsem držel suchej únor, bylo to fakt náročný vydržet měsíc bez alkoholu a dopadlo to tak, že jsem si to kompenzoval tím hulením. Přemejšlel jsem, že bych po suchým únoru vyzkoušel suchej březec, jakože březec bez hulení. Což se teď moc nedaří, ale teď jak se mi blíží státnice, tak na to stejně dojde. Chtěl bych vyzkoušet čtvrt roku nehulit vůbec. Když hulím pravidelně, tak zmizí takový to, že se po tom tlemíš a tak a to mi chybí.

T: Komentuje tvoje okolí to, že kouříš marihuanu?

M2: U nás doma celkově, alkohol, cigá a tak, dalo by se říct, že to je tabu. U nás se ani nepije a nekouří. Ale rodiče o tom teď neví, že hulim, dřív to komentovali. Z řad kamarádů je to tak, že se mi všichni diví, že neberu něco tvrdšího, že se držim pořád jen toho hulení.

T: Pracuješ? Studuješ? Jak by ses charakterizoval v rámci zaměstnání.

M2: Pracuju v Komiksu v baru. Už ve třináci jsem si říkal, že by se mi líbilo mít vlastní kavárnu. Pak když jsem začal chodit na akce, tak jsem si říkal, že by se mi líbilo mít vlastní klub. Rodiče jsou samozřejmě proti, protože studuju Bc. Obor a pak bych chtěl jít na Inženýra a nedokážou přenýst přes srdce to, že s titulem budu mít jenom vlastní bar. Asi čekaj, že bude nějakej Einstein.

T: A to studium tě naplňuje?

M2: Jsou věci, který mě tam strašně baví a pak tam jsou věci, který mě strašně serou. Ale kariéru a svoji budoucnost v tom nevidím.

T: Přemýšlel jsi někdy o změně ať už zaměstnání nebo studia?

M2: Přemejšlel jsem o tom, ale teď jsem ve škole před finišem, takže tu školu chci v tomhle stádiu dodělat. A celkově bych chtěl změnu, jsou věci, který bych na sobě chtěl změnit a dost to souvisí s tím hulením. Odprostit se od komfortní zóny, neprokrastinovat tolik, což je taky spojený stím hulením.

T: Máš vztah? Ovlivňuje ožívání tvůj vztah?

M2: Teď vztah nemám, když jsem měl teď bejvalku, tak tý vadilo, když jsem hulil častěji. Ale že by to byl kámen úrazu toho vztahu, tak to ne.

T: Co ti dělá v životě radost?

M2: Když můžu pomoci ostatním lidem. Pak mě baví opravovat a stavět kola, hrát na gramce, prostě dělat muziku, to mě fakt baví.

T: Jsi spokojený s prožíváním svého života?

M2: Když to vezmu celkově, tak se dá říct, že jo, mohlo by být líp, ale taky hůř.

T: Je něco co bys ve svém životě chtěl změnit?

M2: Docela dlouho jsem přemýšlel, že bych se přestěhoval pryč tady z Budějovic, bydlím tady od narození, je to jedna velká vesnice, kde zná každý každého, šíří se tu rychle pomluvy, jak se tu všichni znají, což se mi nelíbí. Takže bych chtěl změnit prostředí a vypadnout z toho kde jsem od narození. Ale prvně chci dodělat školu, našetřit prachy abych měl nějaký základ, najít si nějakou práci, co by mě v tom novém prostředí drželo a bavilo.

T: Myslíš si, že kouření marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

M2: Určitě svým způsobem jo, když mě něco sere a dám si brko, tak mě to hned sere míň, ale uvědomuju si, že mi to jen falešně pomáhá zapomenout na ty problémy. Lepší by bylo řešit je skutečně, než je jenom oddalovat, souvisí to i s prokrastinací. Ale těžko říct, hulím už fakt dlouho, zase jsem docela skeptický člověk, takže si myslím, že bych vnímal ten svět kolem stejně pesimisticky jako teď.

Příloha č. 9

Eliška

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Elišce je 25 let, vystudovala střední školu ekonomickou, vyšší odbornou školu sociální a vysokou školu, obor sociální práce. Marihuanu kouří pravidelně 7 let, jeden gram týdně.

Eliška vyrůstala s rodiči a nevlastním bratrem na Valašsku. Bratr byl problémový, užíval drogy a kradl doma peníze i věci. Rodiče se kvůli jejímu bratrovi často hádali, vypadalo to, že se rozejdou. Nakonec se situace vyřešila tím, že Elišky bratr byl umístěn do výchovného ústavu. Od té doby, co bratr odešel z domu, bylo její dětství klidné a radostné. V pubertě začala napodobovat chování svého bratra, k tomuto tématu dodává: *„Někdy koncem 8 třídy jsem začala opakovat chování toho bratra, chodila jsem za školu, ale naši prostě pořád v klidu. Bud' na to nepřišli vůbec, nebo jsem to vždycky nějak ukecala, takže to bylo v pohodě. Ale jinak klasika, děláš co je zakázaný, co tě baví“.*

Vývoj v užívání marihuany a současný stav

Eliška měla první zkušenost s marihuanou v 15 letech s partou kamarádů ze školy. Svou první zkušenost s marihuanou popisuje jako pozitivní. S pravidelným užíváním marihuany začala o rok později, když jí bylo 16 let. Souviselo to s přestupem na střední školu, začala dojíždět do sousedního města, k tomu dodává: *„Začala jsem chodit na střední do jiného města. Tam byli samozřejmě lidi z vyššího ročníku, kteří tam hulili každý den, na vlakáči na nádraží, klasika. Takže mě fascinovali ti lidi, bavilo mě to a cítila jsem se na tom dobře“.* Na střední škole pokračovala s chozením za školu. Uvědomuje si, že jí v tu dobu užívání ovlivňovalo, například při výběru kamarádů. Marihuanu užívala každý den, několikrát denně. Ve třetím ročníku si uvědomila neslučitelnost nadměrného užívání se studiem a užívání výrazně omezila, hlavně kvůli blížící se maturitě. Užívání marihuany uvádí jako jeden z důvodů, proč šla studovat sociální obor, a také důvod proč, si vybrala práci s lidmi závislými na tvrdých drogách: *„Jako celkově to prostě máš, stýkáš se s těma lidma, potom samozřejmě nejen s těma co hulí, ale i s těma co berou. Já jsem potkávala toho bratra, takže mě to hodně bavilo a zajímalo téma drog a uživatelů jako v sociálních službách“.* V současnosti kouří pouze marihuanu dvakrát týdně, a to pouze marihuanu vypěstovanou venku, s nižším obsahem

THC. Marihuanu nekouří nikdy o samotě, ale pouze s přáteli. Kouření marihuany je pro ni společenskou událostí. Zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany nezaznamenala. Uvádí pouze stav, kdy po konzumaci vysoce potentní marihuany dvakrát v životě omdlela. S komentáři okolí ohledně své konzumace marihuany se nesešla.

Subjektivní vnímání života

Eliška pracuje jako terénní sociální pracovník s nitrožilními uživateli drog. Práce ji baví a naplňuje, má v plánu v ní setrvat. Do budoucna plánuje absolvovat psychologický výcvik. K tomuto tématu dodává: *„Ta práce mě naplňuje. Kdyby mě to nebavilo, tak to nedělám. Peněz je tu málo, ale ta práce mě tak moc baví, je tak moc v pohodě i kolektiv těch lidí, i přesto, že to není moc dobře placené, tam prostě přesto zůstanu, protože ta práce mě baví“*. O změně zaměstnání neuvažuje. V současnosti nemá žádný vážný vztah. V životě jí dělá radost její pes a aktivity s ním spojené. Hlavně výlety do přírody. Cestování a sport, hlavně sjezdové lyžování. Dále mluví o příslušnosti k psytrancové komunitě, má ráda psytrancovou hudbu a každé léto vyráží na několik velkých psytrance festivalů. S prožíváním života je v současné době spokojená, před dvěma lety udělala velkou životní změnu a odstěhovala se z Valašska přes celou republiku, do Českých Budějovic, k tomuto tématu dodává následující: *„... Bydlím úplně na druhé straně republiky než moje rodina a moji známí. Ze začátku jsem měla strach, že to budu mít domů daleko, za rodinou a kamarády. A našla jsem si tady práci, která mě baví, mám tu nějaké zázemí, ve kterém jsem spokojená, přátele a tak a mám psa. Dodělala jsem školu, což je úspěch, práce mě naplňuje. Teď a tady jsem se svým životem spokojená“*. V současné době přemýšlí nad další změnou, a tou je vycestovat cca na jeden rok do zahraničí. Popisuje vnitřní nejistotu, jestli by takovou velkou životní změnu a výzvu zvládla. K této změně by potřebovala podporu ještě od nějaké blízké osoby, které se jí v současnosti nedostává. Při zamyšlení nad tím, zda užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímá svůj život, nedokáže najít jednoznačnou odpověď, ale spíše se přiklání k tomu, že ovlivňuje, doslova říká: *„Určitě to ovlivňuje, nemůžu tvrdit, že ne, to by byla blbost. Když jsem zhulená, tak se zamýšlím nad takovýma téma otázkama, co jo a co ne, mě to ovlivňuje hodně pozitivně. Tohle je hodně těžká otázka“*.

Přepis rozhovoru s Eliškou

T: Řekni mi něco o sobě

E: Je mi 25, mám střední školu ekonomickou, pak VOŠ sociální práci a vysokou školu sociální práci, jsem bakalář. Pracuju v terénním programu pro uživatele drog, jsem tam rok a půl.

T: Jaké jsi měla dětství a dospívání?

E: Dětství v pohodě, tím že mám 2 nevlastní bratry, tak to bylo docela náročné. Jeden s náma nebydlel, druhý jo. Ten co s námi bydlel, tak dělal spoustu průserů, takže moje dospívání bylo takový, že když jsem něco udělala, tak se to bralo doma, jako že v klidu, protože ten brácha byl vždycky braný jako horší. Dětství v pohodě, ale co v pohodě nebylo, bylo to, že se naši kvůli bratrovi často hádali. Padali tam nějaké nápady na rozvod atd. Nevěřili si, protože bratr bral doma prachy, táta si myslel, že to utrácí máma, máma že táta. A prostě tam vznikaly tady ty psychy a pak se to vyřešilo, pak se na to přišlo a brácha šel do pasťáku a už jsem vlastně nemohla udělat nic horšího. Takže jako dětství jako v pohodě no. A to dospívání to bylo zajímavější. Někdy koncem 8 třídy jsem začala opakovat chování toho bratra, chodila jsem za školu, ale naši prostě pořád v klidu. Buď na to nepřišli vůbec nebo jsem to vždycky nějak ukecala, takže to bylo v pohodě. Ale jinak klasika, děláš co je zakázaný, co tě baví.

T: Řekni mi o tvé první zkušenosti s marihuanou?

E: To bylo v 8-9 třídě, to mi bylo už 15. Se spolužákama se základky, prostě po škole tam kam jsme chodili kouřit cigára, tak jednou tam někdo dotáhl trávu, dali jsme sklíčko a pak už to jelo. A ta zkušenost byla dobrá, prostě pozitivní. Tlemili jsme se jak blbí, pak jsme si koupili kotel slatností, prostě klasická dobrá zkušenost.

T: V kolika letech jsi začala pravidelně kouřit marihuanu a co tě k tomu vedlo?

E: Pravidelně v 16 a bavilo mě to. Bavil mě ten stav z toho, bavili mě ti lidi, kteří s tou trávou chodili, dostal ses mezi jiné lidi, už to nebyli ti kámoši z té základky. Začala jsem chodit na střední do jiného města. Tam byli samozřejmě lidi z vyššího ročníku, kteří tam hulili každý den, na vlakáči na nádraží, klasika. Takže mě fascinovali ti lidi, bavilo mě to a cítila jsem se na tom dobře. Takže jako proto jsem v tom asi setrvala.

T: Máš pocit, že tě užívání marihuany nějak ovlivňovalo v tom dospívání?

E: Ovlivňovalo, prvně to začalo ovlivňovat tu školu, ty návyky jako z té základky, kdy už jsem chodila za školu, tak jsem zjistila na střední, že to můžu dělat taky. Ještě jsem to vychytala dvouma žakovským. Pravidelně jsem do školy nešla, vykvasili jsme se někde ve městě, brčko, lahváče, taková ta klasika. V druháku a třetáku jsem hulila

nejvíc a od čtvrtáku jsem to zmírnila a chodila i do školy, abych dala maturitu. Takže to už jsem se pak brzdila a do té školy poctivě chodila. Tu školu to určitě ovlivňovalo. A pak výběr přátel, protože jsem se bavila s lidma, kteří to měli stejně jako já. Vlastně to ovlivňovalo všechny moje vztahy. Naši to možná věděli, ale nějak to neřešili, když jsem pak mákla ve škole, tak to bylo v pohodě. A co se týká výběru zaměstnání, tak v tom mě asi ovlivnil ten bratr. Jak dělal ty průsery a pořád se s ním něco řešilo. Pak když jsem si po střední vybírala co vlastně dál, tak jsem si našla sociální obor na VOŠ s tím, že by mě to bavilo. Jako celkově to prostě máš, stýkáš se s těma lidma, potom samozřejmě nejen s těma co hulí, ale i s těma co berou. Já jsem potkávala toho bratra, takže mě to hodně bavilo a zajímalo téma drog a uživatelů jako v sociálních službách.

T: Jak to máš s užíváním marihuany v současnosti?

E: Teď to mám tak, že jednu dobu jsem vůbec nehulila, když jsem studovala na té VOŠ, tak málo a na vysoké jsem nehulila rok skoro vůbec. To bylo kvůli přítelovi, protože on hulil hodně a mě to sralo. A teď to mám tak, že si zahulím zhruba dvakrát za týden, když to zprůměruju. Ale kouřím jenom venky, skunky nekouřím, moc to zmašťuje a to nedávám.

T: Jak dlouho pravidelně kouříš marihuanu?

E: Od těch 16 do 25 s rok a půl přestávkou, tam byl ten rok a půl výpadek. Bez tý pauzy to bude cca těch 7 let dejme tomu.

T: Kolik marihuany průměrně týdně vykouříš?

E: Tyjo to vůbec nemám odhad, noo, no ani ne gram za ten týden, prostě si dám žiletku 2x za týden a pohoda. A nehulím sama, protože sama si to brko neubalím, ne že bych to neuměla, ale nebaví mě to samotnou.

T: Při jakých příležitostech kouříš?

E: Buď s kámošema, nebo prostě když jdu na nějakou akci, tak to prostě klasika, když se jede na párty. Potom je to o tom, když není party, tak podle toho s kým jsem, s jedním kámošem, teď hulím docela pravidelně. Takže spíš ve společnosti, samotnou mě to nenapadne si jen tak ubalit brko.

T: Můžeš nějak přiblížit vývoj v užívání marihuany od počátku do současnosti?

E: Když to začalo, tak první co, skéra, to nejvíc zmašťovalo a nejvíc to dávalo a postupem času na té střední jsem z toho byla tak zmatlaná, že jsem nevnímala, ani té škole, když už jsem došla, tak jsem už v průběhu té střední začala to skéro průběžně odsekávat a kouřila jsem jenom venky a u toho jsem zůstala. A taky je tam ta doba, že dřív jsem to kupoval a aktivně scháněla, teď je to o tom, že to někde dostanu. A taky je

pravda, že když jsem s tím začala tak to mělo velký vzestup to hulení, že jsem brzo začala hulit více a největší extrém byl asi na té střední a pak jsem to kvůli té škole začala omezovat, protože jsem na sobě viděla, že bych tu školu nedala. A teď to je v té míře 2x za týden žiletka nějakého venku.

T: Měla jsi někdy zdravotní komplikace spojený s užíváním marihuany

E: Dvakrát jsem z toho vyloženě omdlela, jednou z hašiše a jednou z trávy. Ale jinak žádný zdravotní komplikace.

T: Přemýšlela jsi někdy, že by jsi s kouřením marihuany úplně přestala?

E: O tom, že prestanu úplně jsem přemýšlela, když jsem s tím přestala na ten rok a půl. To mě stral bývalý partner, jak je z toho zasakaný, jak si nic nepamatuje a je mimo. A měla jsem tam to, že takhle já taky nechci být mimo a nepamatovat si, co jsem dělala dva dny zpátky. Ale teď to mám tak ujasněné, že s tím vlastně nemám potřebu končit. Mám to hozené do toho hulení občas a neomezuje mě to v běžném životě.

T: Komentuje tvoje okolí nějak to, že užíváš marihuanu?

E: Ne vůbec, vůbec. Jestli slyším nějaké komentáře, tak spíš, že hulím málo avšichni moji známí co hulí to ví a dobře ví, že hulím jen když na to mám náladu. Komentáře, že bych hulila hodně, to jsem snad nikdy neslyšela.

T: Jak by ses charakterizovala v rámci zaměstnání

E: Pracuju v streetworku s nitrožilními uživateli drog. Ta práce mě baví a chci v tom určitě zůstat. Jestli se někam posunu, je otázka vzdálený budoucnosti, v tuhle chvíli mě ta práce hodně baví a jsem s ní spokojená. Ale těžko říct do toho budoucna, mám nějaký plán, že bych šla do nějakého psychologického výcviku, ale to teď nemůžu nějak tvrdit, že to tak bude. Určitě se chci posunout, ale teď chci 3-4 roky takhle zůstat, jak to mám. Ta práce mě naplňuje. Kdyby mě to nebavilo, tak to nedělám. Peněz je tu málo, ale ta práce mě tak moc baví, je tak moc v pohodě i kolektiv těch lidí, i přesto, že to není moc dobře placené tam prostě přesto zůstanu, protože ta práce mě baví.

T: Přemýšlela jsi někdy o změně zaměstnání?

E: zatím ne, protože je to první práce na plný úvazek. A zkušenosti, které jsem měla předtím s pracema, tak to byla prostě klasická debilní práce, kam jsem chodila znechucená a nebavilo mě to. Nebylo to tak fajn jako tohle.

T: Máš nějaký vztah?

E: Já jich mám (smích), v současnosti nemám žádný vztah.

T: Co ti dělá v životě radost?

E: Mám rád a přírodu a výlety do přírody se psem. Cestování, party. Baví mě volný styl života, nemám žádný koníček, kterému bych se extra věnovala. Zajedu si na lyže, zajdu na brusle, někam vycestuju, ale není nic, pro co bych byla extrémně nadchlá a nedělala nic jiného. A baví mě psytrance muzika a celkově ta psytrance scéna. Na psytrancu je to lepší než na technu, nekrade se tam, lidi jsou více v klidu, prostě hipíci. Ta hudba mě hodně baví.

T: Jsi spokojená s prožíváním svého života?

E: Když bych to měla shrnout, tak jo. Bydlím úplně na druhé straně republiky než moje rodina a moji známí. Ze začátku jsem měla strach, že to budu mít domů daleko, za rodinou a kamarády. A našla jsem si tady práci, která mě baví, mám tu nějaké zázemí, ve kterém jsem spokojená, přátele a tak a mám psa. Dodělala jsem školu, což je úspěch, práce mě naplňuje. Teď a tady jsem se svým životem spokojená. To že chlapi jsou kretění, to tam více zmiňovat nebudu.

T: Je něco, co bys chtěla ve svém životě změnit? Jestli ano, co k tomu potřebuješ?

E: Určitě, nechtěla bych se zaseknout. Dokud ještě mám čas, tak bych chtěla vycestovat na delší dobu. Na to potřebuju našetřit peníze, což je vedlejší. Ale hlavně sebrat odvahu sama v sobě se sebrat a udělat ten první krok, odseknout ty klasické vztahy a věci ve kterých jsme vychovávaní. Musíš chodit do práce a musíš platit složenky a musíš mít internet, jinak se z toho posereš. Takže tam je taková vnitřní nejistota, jestli bych to dala a nějaká podpora od někoho dalšího. A tu odvahu sama v sobě hlavně sebrat.

T: Máš pocit, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

E: Určitě to ovlivňuje, nemůžu tvrdit, že ne, to by byla blbost. Když jsem zhulená, tak se zamýšlím nad takovýma téma otázkama, co jo a co ne, mně to ovlivňuje hodně pozitivně. Tohle je hodně těžká otázka.

Příloha č. 10

Jan

Základní anamnéza, dětství a dospívání

Janovi je 28 let, má vystudované gymnázium, vysokou školu nedokončil. Pracuje jako instruktor lyžování. Přes léto si přivydělává brigádami. Marihuanu užívá 11 let, v současné době cca 1 gram týdně.

Jan pochází z malého města a na své dětství vzpomíná v dobrém. Hodně času trávil venku s kamarády. V dětství zaznamenal problémy s rodiči pouze tehdy, když se jednalo o školu. Jana nebavilo učení a rodiče ho do něj často nutili, z toho vznikaly konflikty. Svou pubertu a dospívání popisuje takto: *„No a dospívání, myslím, že moje dospívání bylo takový klasický, jít trochu proti proudu. Proti rodičům, proti autoritám všeobecně, s tím se pojil i zhoršený prospěch ve škole, kalby, hulení a tak“.*

Vývoj v užívání a současný stav

Jan měl první zkušenost s marihuanou v 16 letech, svou první zkušenost popisuje jako negativní s mírnými halucinacemi. Po tomto nepříjemném zážitku měl roční pauzu. S pravidelným užíváním marihuany začal na přelomu druhého a třetího ročníku střední školy, v 17 letech. Jako hlavní důvody k pravidelnému užívání uvádí vliv party a kamarádů, většina jeho kamarádů užívala marihuanu pravidelně. Jako další důvod uvádí fascinaci subkultury reggae, ke které kouření marihuany neodmyslitelně patří. Jan uznává, že mu marihuana ovlivnila zásadním způsobem život. Hlavně studium na střední škole, kdy šel jeho prospěch rapidně dolů. Jako další negativní vliv popisuje stydlivost v akutní intoxikaci: *„Taky jsem si kvůli tomu nemohl docela dlouho najít holku, protože jsem byl furt zhulenej a tím pádem víc uzavřenej a hlavně stydlivej, myslím, že mi to dost bralo sebevědomí. Ale v tu dobu jsem si to neuvědomoval, že je to tím. Na to jsem přišel až časem“.* Jan na střední škole užíval marihuanu každý den, o víkendech ve velkém množství. Další zlom nastává s nástupem na vysokou školu a s tím spojené stěhování od rodičů. V prvních 3 letech vysoké školy užíval marihuanu nadměrně každý den. Následně si uvědomil negativní vlivy marihuany na jeho život a s užíváním na 3 měsíce přestal. Po 3 měsících se k marihuaně opět vrátil, nicméně s minimální intenzitou. V současné době má pro užívání marihuany jasně stanovené pravidla, kouří vždy po splnění povinností, většinou večer. Jan bere kouření marihuany jako rituál a společenskou záležitost. Hlavním důvodem užívání marihuany

v současnosti je relaxace, zvýšený pocit prožívání při poslechu hudby i jiných činnostech a v neposlední řadě jako nástroj k pobavení v partě přátel. Jan nedělá rozdíly mezi konzumací ve společnosti a o samotě. O tom, že by přestal s užíváním marihuany úplně, přemýšlel v minulosti. Ke svému současnému postoji dodává: „*Přemýšlel jsem nad tím, když jsem měl tu tříměsíční pauzu. Protože jsem zjistil, že to jde i bez toho a že ten svět kolem mě nabízí spoustu možností, který jsem svojí zhuleneckou optikou vůbec neviděl, nebo jsem neměl chuť ani odvahu ty věci vyzkoušet. Ale nakonec jsem se k tomu, v omezené míře, vrátil. Myslím, že tráva je dobrou sluhou, ale zlej pán, tak to platí se vším*“. Jan nezaznamenal nikdy zdravotní komplikace spojené s užíváním marihuany. Jediná komplikace, o které se zmiňuje, je zhoršení krátkodobé paměti. V současné době Janovo okolí nekomentuje jeho užívání.

Subjektivní vnímání života

Jan pracuje jako instruktor lyžování, práce ho baví, zároveň v ní nevidí velké uplatnění do budoucna, kariéru v tomto zaměstnání neplánuje. Na práci ho nejvíce baví, když vidí pokroky svých svěřenců při učení na lyžích, to mu dělá v práci největší radost. Přes léto si přivydělává brigádami, hlavně v lese, v tomto odvětví svou budoucnost také nevidí. O změně zaměstnání přemýšlel, hlavně o tom, že odjede pracovat do zahraničí. K tomuto kroku potřebuje najít vnitřní motivaci k tomu, aby se naučil anglicky, to vnímá jako nejzásadnější překážku k vykonání změny. Zároveň přemýšlí, v jakém odvětví by se uchytil a začal pracovat „na stálo“, k tomuto dodává: „*A pak si taky říkám, že už je možná čas najít si stálou práci a zkusit rozjet nějakou kariéru.*“ Jan má v současné době dlouhodobý vztah, ve kterém je spokojený. Přítelkyni fakt, že Jan užívá marihuanu, nevadí a je vůči němu tolerantní. V životě mu dělá radost pohyb a sport všeho druhu. Baví ho horská turistika, lyže a snowboard. Rád poslouchá hudbu všech možných stylů. Dále mluví o získávání nových informací: „*A taky mě dost baví získávat nové informace, ale tím nemyslím studovat jako ve škole. Nevím, stává se mi, že se zaseknu na wikipedii a strávím čtením popisů historických událostí několik hodin. Takže by se dalo říct, že mě baví historie (smích).*“ Jan je v současné době s prožíváním života celkově spokojený, zároveň řeší aktuálně hlavně otázku zaměstnání a budoucí pracovní kariéry, stále se hledá a neví, jakou cestou se v životě vydat. Toto téma zdůrazňuje i co se týče životních změn, vnímá potřebu najít si stálou práci, ve které by mohl začít pracovat na kariéře. Při zamyšlení nad tím, zda užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímá svůj život, je rozpačitý. Nedokáže na ni najít konkrétní odpověď:

„Jako v životě mě to ovlivnilo dost, dost věcí jsem díky tomu objevil a dá se říct, že mi to dost dalo, ale taky dost vzalo. Hele na tohleasi nedokážu nějak konkrétně odpovědět, to je fakt těžký.“

Přepis rozhovoru s Janem

T: Řekni mi něco o sobě

J: Je mi 28 let, na střední jsem chodil na gympl, mám maturitu. Studoval jsem vysokou, ale tu jsem nedodělal, vyhodili mě ve čtvrtáku před státnicemi. Nemám stálou práci, přes zimu pracuju jako instruktor lyžování a přes léto dělám různé brigády.

T: Jaké jsi měl dětství a dospívání?

J: Na dětství vzpomínám v dobrém. Pořád venku s klukama, lítali jsme venku kolem baráku. Pocházím z malého města, takže to bylo i kousek do přírody. Problémy byli doma vždycky jenom se školou, mamka mě nutila do učení a mě to nikdy nebavilo a štválo mě to. No a dospívání, myslím, že moje dospívání bylo takový klasický, jít trochu proti proudu. Proti rodičům, proti autoritám všeobecně, s tím se pojil i zhoršený prospěch ve škole, kalby, hulení a tak.

T: Jaká byla tvá první zkušenost s marihuanou

J: Poprvé jsem hulil v 16, ta zkušenost nebyla moc dobrá, zhulili jsme se s kámošem, on to sehnal a byli jsme na sračky, pamatuju si, že se mi zužovala ulice, musel jsem se opírat rukou zdi, abych nespádl. Myslím, že napoprvé to byl hodně silnej model. Pak jsem nějaký čas nehulil, ale postupně jsem se do toho dostal (smích)

T: V kolika letech jsi začal pravidelně kouřit marihuanu a co tě k tomu vedlo?

J: Pravidelně na tý střední, byl to přelom druháku a třetíáku, takže v 17. A co mě k tomu vedlo? No určitě kamarádi a vliv lidí kolem mě, těšina kámošů taky hulila a díky tomu hulení jsem poznal najednou spoustu lidí, protože se vždycky sešla parta, když jsem chodili hulit třeba do parku. Taky jsem byl fascinovanej reggae subkulturou a k tomu hulení prostě patří. A taky určitě z důvodu nějakýho protestu vůči rodičům a světu celkově, přišlo mi to jako svoboda, bejt zhuľenej.

T: Máš pocit, že tě užívání marihuany v dospívání ovlivňovalo?

J: Určitě jo, co se týče školy, tak tam ten prospěch po tom, co jsem začal pravidelně hulit šel fakt rapidně dolů. Taky jsem si kvůli tomu nemohl docela dlouho najít holku, protože jsem byl furt zhuľenej a tím pádem víc uzavřenej a hlavně stydlivej, myslím, že mi to dost bralo sebevědomí. Ale v tu dobu jsem si to neuvědomoval, že je to tím. Na to jsem přišel až časem.

T: Kolik let pravidelně kouříš marihuanu a kolik marihuany týdně průměrně vykouříš?

J: Pravidelně od těch 17, takže, tyjo, už to je 11 let. A v současné době vykouřím průměrně maximálně ten gram za týden, dávám si tak 2-3 brka týdně, ale nejsou to rakety jako dřív, spíš malé žilky. Hodně jsem to omezil, ale to už před několika lety.

T: Měl jsi někdy zdravotní komplikace spojené s užíváním?

J: Na svém těle nic nepozoruju. Jediný co, tak zapomínání, jsem pozoroval, když jsem hodně hulil, tak jsem i dost zapomínal.

T: Můžeš přiblížit vývoj v užívání od počátku do současnosti?

J: Jo, no. V těch 17 jsem začal hulit pravidelně, hlavně o prázdninách mezi druhákem a třetákem na střední. Na tý střední jsem hulil každý den, myslel jsem si, že hulim hodně, ale pak když jsem přišel na vešku a odstěhoval se od rodičů, tak jsem začal hulit o dost víc, na bytě jsme bydleli samý kámoši, znali jsme se ze školy a všichni jsme hulili. Takže to jsem hulil prostě od rána do večera, taky to pak s tou školou nedopadlo moc dobře. Takhle to bylo asi 3 roky a pak jsem přestal hulit na čtvrt roku úplně. Při té pauze jsem si uvědomil, jak moc mě to ovládalo a hlavně, že mě to dost omezovalo. Ale stejně jsem se k tomu vrátil. Prvně jsem hulil tak jednou za měsíc až za dva, že jsem si dal fakt jen výjimečně a postupem času jsem se dostal na tuhle vlnu. Že si dám to brko pravidelně, ale mám pro to jasné zásady, vždycky až když mám ten den všechno hotový, někdy večer.

T: Z jakého důvodu kouříš marihuanu?

J: Teď asi nejvíc z důvodu, že je to pro mě druh odpočinku, zahulim si jak jsem říkal někdy navečer, když mám po povinnostech a když je k tomu nálada a dobrá společnost. Baví mě ten stav, dokážu se podívat na věci z jiného úhlu pohledu. Taky mě dost baví na tom poslouchat muziku, cítím ji daleko víc potom. A taky je to společenská záležitost a rituál, kterej mě baví, ubalit jointa.

T: Při jakých příležitostech kouříš?

J: Jak kdy, jeden čas jsem měl období, že jsem hulil jen sám, doma, večer na balkóně a neměl jsem potřebu se bavit s lidma. Teď to mám tak, že když jsem v dobré společnosti, třeba někde v hospodě, tak si s těma lidma to brko klidně dám a je to zábava. Ale taky si ho klidně dám sám a popřemýšlím si nebo si pustím muziku a vypnu mozek.

T: Přemýšlel jsi někdy, že by jsi s kouřením marihuany přestal úplně?

J: Přemýšlel jsem nad tím, když jsem měl tu tříměsíční pauzu. Protože jsem zjistil, že to jde i bez toho a že ten svět kolem mě nabízí spoustu možností, který jsem svojí zhuleneckou optikou vůbec neviděl, nebo jsem neměl chuť ani odvalu ty věci

vyzkoušet. Ale nakonec jsem se k tomu v omezený míře vrátil. Myslím, že je to tráva je dobrej sluha, ale zlej pán, tak to platí se vším.

T: Komentuje tvoje okolí to, že užíváš marihuanu?

J: Ted' to nekomentuje nikdo, rodiče to nevědí, komentovali to koncem střední školy, když tušili, že hulim. A z řad kamarádů a známých jsem nikdy neslyšel žádný komentáře, možná jsem je dřív nechtěl slyšet(smích). A ted' hulim tak málo, že by bylo divný, kdyby to někdo komentoval.

T: Jaké máš zaměstnání a jak bys sám sebe charakterizoval v rámci zaměstnání?

J: Dělán toho instruktora lyžování na Lipně. Peníze tam jsou docela dobrý, ale nějakou kariéru v tom nevidím. Baví mě na tom, pozorovat, jak se ty lidi na lyžích zdokonalujou, mám z toho dobrej pocit. Ale pak jsou dny, kdy chytneš nějaký malý zmetky a ty mě fakt dokážou nasrat, neposlouchají a dělají bordel. Tahle práce je jen na zimní sezónu, vždycky vydělám nějaký prachy a pak v létě pracuju míň, často brigády v lese, jen na DPP. To mě baví, odpočinu si od lidí a trochu se fyzicky vybiju.

T: Naplňuje tě práce, kterou děláš? Přemýšlel jsi někdy o změně?

J: Napňuje mě na tom ten pocit, když vidim pokroky těch lidí na lyžích pod mojim vedením, to jo, ale jinak to zase takovej šlágr není. A v tom lese, to беру spíš jako takový vyčistění si hlavy po zimní sezóně fyzickou prací. A o změně jsme přemýšlel, přemejšlel jsem, že odjedu třeba na rok nebo na dva do zahraničí, pracovat a naučit se pořádně anglicky. No, ale k tomu jsem se zatím nerozhoupal, neumim anglicky ani slovo a nějak se nemůžu dokopat k tomu, začít se jí pořádně učit. A pak si taky říkám, že už je možná čas najít si stálou práci a zkusit rozjet nějakou kariéru (smích).

T: Máš partnerku? Jsi ve vztahu spokojený? Ovlivňuje tvé kouření marihuany vztah s partnerkou?

J: Mám partnerku, jsme spolu 3 roky a spokojenej jsem. A to že hulim, jí nevadí, teda myslím, protože hulim fakt málo. Občas si dala i se mnou, ale to jen výjimečně.

T: Co ti dělá v životě radost?

J: Rád sportuju, sporty všeho druhu. Baví mě horská turistika a taky hodně lyže a snowboard. V létě jezdím na skejtu, ale čím jsem starší, tím se o sebe víc bojím. Pak taky dobrá muzika, zajít si na koncert. A taky mě dost baví získávat nový informace, ale tím nemyslim studovat jako ve škole. Nevim, stává se mi, že se zaseknu na wikipedii a strávím čtením popisů historických událostí několik hodin. Takže by se dalo říct, že mě baví historie (smích)

T: Jsi spokojený s prožíváním svého života?

J: To je těžká otázka, asi jako jsem. Občas seru sám sebe, že moc nevím co s životem, jako myslím, cos prací a tak. Už je mi 28, asi by byl čas najít si stálou práci a rozjet kariéru, ale vůbec netuším, jaký obor by mě bavil. Potřebuju, aby mě práce aspoň trochu bavila, jinak to nemůžu dělat. Když to shrnu, tak jsou věci, který aktuálně řeším a štvu mě, ale celkově spokojenej jsem. Mám super partnerku v existenční tísní jsme nikdy nebyli a snažíme se ten život prožívat nějak aktivně.

T: Je něco co bys chtěl ve svém životě chtěl změnit? Pokud ano, co k tomu potřebuješ?

J: Asi to s tou prací, nějak se rozhoupat a zkusit si najít stálou práci, když o tom teď přemýšlím to by možná nebylo od věci. Ale nevím, co k tomu potřebuju, asi to pořádně promyslet a sebrat odvalu, nemám moc rád změny a rád si jedu v nějakých zajetech kolejkách. Takže asi odvalu do toho zkusit něco nového.

T: Myslíš si, že užívání marihuany ovlivňuje, jakým způsobem vnímáš svůj život?

J: Noo, asi jo. Jo určitě to ovlivňuje jakým způsobem vnímám svůj život. Tohle je těžká otázka. Teď nějak nedokážu sformulovat jakým. Jako v životě mě to ovlivnilo dost, dost věcí jsem díky tomu objevil a dá se říct, že mi to dost dalo, ale taky dost vzalo. Hele na tohle asi nedokážu nějak konkrétně odpovědět, to je fakt těžký..

Abstrakt

ANTOŇŮ, T. Subjektivní vnímání života u dlouhodobých uživatelů marihuany. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra etiky, psychologie a charitativní práce, Bakalářská práce 2019, Vedoucí práce D. Urban.

Klíčová slova

marihuana, dlouhodobý uživatel, závislost, subjektivní vnímání života,

Práce se zabývá subjektivním vnímáním života dlouhodobých uživatelů marihuany. V teoretické části je definován možný pohled na subjektivní vnímání života, jádro pojednává o marihuaně a jejích účincích, vlivu jejího užívání na člověka a o rizicích užívání. Praktická část propojuje okruhy teoretické části s vlastním výzkumem subjektivního vnímání života dlouhodobými uživateli marihuany. Hlavním nástrojem výzkumu jsou polostrukturované rozhovory realizované s deseti dlouhodobými uživateli marihuany, se sedmi muži a třemi ženami. Data získaná pomocí těchto rozhovorů jsou zpracována kódováním, jehož výsledky jsou následně diskutovány tak, aby byl splněn cíl práce v podobě zjištění, jakým způsobem dlouhodobí uživatelé marihuany vnímají a prožívají svůj život v rámci osobní spokojenosti a nespokojenosti a zda se výzkumný vzorek vyznačuje nějakými společnými znaky, názory, pohledem na svět a na společnost.

Abstract

ANTOŇŮ, T. Subjective perception of life of long-term users of cannabis.

Key words

Cannabis, long-term user, addiction, subjective perception of life

The thesis deals with subjective perception of life of long-term users of cannabis. The theoretical part defines potential view on subjective perception of life, the nucleus focuses on cannabis and its effects, influence on people's behaviour and the risks of usage. The practical part connects the theoretical part with the research of subjective perception of life of long-term users of cannabis. The main tool of the research are semi-structured interviews with ten long-term users of cannabis, of which there are seven men and three women. The data acquired from the interviews are processed in the form of casuistry, which are subsequently discussed in a way corresponding with the aim of the thesis and inform of the ways in which long-term users of cannabis perceive and experience their lives within the framework of happiness and dissatisfaction and whether the research sample may be characterized by common signs, opinions and views on society.